

ॐ नमः परमात्मने, श्री महागणपतये नमः, श्री गुरुभ्यो नमः ॥
हरिः ॐ

5 कृष्ण यजुर्वेदीय तैत्तिरीय संहितायां पञ्चमः

Contents

5.1 पञ्चमकाण्डे प्रथमः प्रश्नः - उख्याग्रिकथनं	1
5.2 पञ्चमकाण्डे द्वितीयः प्रश्नः - चित्युपक्रमाभिधानं	18
5.3 पञ्चमकाण्डे तृतीयः प्रश्नः - चितीनां निरूपणं	36
5.4 पञ्चमकाण्डे चतुर्थः प्रश्नः इष्टकात्रयाभिधानं	50
5.5 पञ्चमकाण्डे पञ्चमः प्रश्नः - वायव्यपश्चाद्यानं निरूपणं	66
5.6 पञ्चमकाण्डे षष्ठः प्रश्नः - उपानुवाक्याभिधानं	83
5.7 पञ्चमकाण्डे सप्तमः प्रश्नः-उपानुवाक्यावशिष्टकर्मनिरूपणं	98
ॐ नमः परमात्मने, श्री महागणपतये नमः, श्री गुरुभ्यो नमः ॥ हरिः ॐ	
5 कृष्ण यजुर्वेदीय तैत्तिरीय संहितायां पञ्चमं काण्डं	

5.1 पञ्चमकाण्डे प्रथमः प्रश्नः - उख्याग्रिकथनं

TS 5.1.1.1

सावि॒त्राणि॑ जु॒होति॑ प्र॒सू॒त्यै चतु॑र्गृही॒तेन॑ जु॒होति॑ चतु॑ष्पादः प॒शवः॑ प॒शून्नेवाऽव॑ रुन्धे चत॑स्रो दि॒शो
दि॒क्ष्वेव॑ प्र॒ति तिष्ठ॑ति छन्दा॑सि दे॒वेभ्यो॑ ऽपा॑ऽक्रामन् न वो भा॒गानि॑ ह॒व्यं वक्ष्या॑म॒ इति॑ तेभ्यं
एतच्च॑तु॒र्गृही॒तम॑-धारयन् पुरोऽनु वा॒क्यायै॑ या॒ज्यायै॑ दे॒वता॑यै वष॑ट्काराय॒ यच्च॑तु॒र्गृही॒तं जु॒होति॑ छन्दा॑सि-

स्येव तत् प्रीणाति तान्यस्य प्रीतानि देवेभ्यो हव्यं वहन्ति यं कामयेत - [] 1

TS 5.1.1.2

पापीयान्थ स्यादित्येकैकं तस्य जुहुया-दाहुतीभिरेवैनमप गृह्णाति पापीयान् भवति यं कामयेत वसी-
यान्थ स्यादिति सर्वाणि तस्याऽनुद्रुत्य जुहुयादाहुत्यैवैनमभि क्रमयति वसीयान् भवत्यथो यज्ञस्यैवैषा-
ऽभिक्रान्तिरेति वा एष यज्ञमुखा-द्वद्ध्या योऽग्नेर्देवताया एत्यष्टावेतानि सावित्राणि भवन्त्यष्टाक्षरा गायत्री
गायत्रौ - [] 2

TS 5.1.1.3

ऽग्निस्तेनैव यज्ञमुखाद्वद्ध्या अग्नेर्देवतायै नैत्यष्टौ सावित्राणि भवन्त्याहुतिर्नवमी त्रिवृतमेव यज्ञमुखे
वियातयति यदि कामयेत छन्दांसि यज्ञशसेनाऽर्पयेयमित्यृचमन्तमां कुर्याच्छन्दांस्येव य-
ज्ञशसेनाऽर्पयति यदि कामयेत यजमानं यज्ञशसेनाऽर्पयेयमिति यजुरन्तमं कुर्याद्यजमानमेव
यज्ञशसेनाऽर्पयत्यृचा स्तोमं समर्द्धयेत्या - [] 3

TS 5.1.1.4

-ह समर्द्धयै चतुर्भिरभिमा दत्ते चत्वारि छन्दांसि छन्दोभिरेव देवस्य त्वा सवितुः प्रसुव इत्याह
प्रसूत्या अग्निर्देवेभ्यो निलायत् स वेणुं प्राऽर्विशथ स एतामूतिमनु समचरद्-यद्-वेणोः सुषिरं
सुषिरा-ऽभिर्भवति सयोनित्वाय स यत्रयत्राऽवसत् तत् कृष्णमभवत् कल्माषी भवति रूपसमृद्ध्या
उभयतः क्षणूभवतीतश्चाऽ-() -मुतश्चाऽर्कस्या-वरुद्धयै व्याममात्री भवत्येतावद्वै पुरुषे वीर्यं वीर्य-
सम्मिता ऽपरिमिता भवत्य-परिमितस्याऽ वरुद्धयै यो वनस्पतीनां फलग्रहिः स एषां वीर्यावान्
फलग्रहिवेणुं-वैणवी भवति वीर्यस्या वरुद्धयै ॥ 4

(कामयेत - गायत्रौ - ऽर्द्धयेति - च - सप्तविंशतिश्च) (A1)

TS 5.1.2.1

व्यृद्धं वा एतद्-यज्ञस्य यदयजुष्केण क्रियते इमामगृभ्णन् रशना-मृतस्येत्यंश्वाभिधानीमा दत्ते य-
जुष्कृत्यै यज्ञस्य समृद्ध्यै प्रतूर्तं वाजिन्ना द्रवेत्यंश्मभि दधाति रूपमेवास्यैतन् महिमानं व्याचष्टे
युञ्जाथाः रासंभं युवमिति गर्दभमसेत्येव गर्दभं प्रति स्थापयति तस्मादश्वाद्-गर्दभोऽसत्तरो योगेयोगे
तवस्तरमित्याह - [] 5

TS 5.1.2.2

योगेयोग एवैनं युक्ते वाजेवाजे हवामह इत्याहान्नं वै वाजो-ऽन्नमेवाव रुन्धे सखाय इन्द्रमृतय इत्याहे-
न्द्रियमेवाव रुन्धे ऽग्निदेवेभ्यो निलायत तं प्रजापतिरन्वविन्दत् प्राजापत्योऽश्वो ऽश्वेन सं भरत्यनुवित्यै
पापवस्यसं वा एतत् क्रियते यच्छेयसा च पापीयसा च समानं कर्म कुर्वन्ति पापीयान्. - [] 6

TS 5.1.2.3

ह्यश्वाद्-गर्दभोऽश्वं पूर्वं नयन्ति पापवस्य-सस्य व्यावृत्त्यै तस्माच्छेयाःसं पापीयान् पश्चादन्वेति बहुर्वै
भवतो भ्रातृव्यो भवतीव खलु वा एष योऽग्निं चिनुते वज्र्यश्वः प्रतूर्वन्नेह्यव-क्रामन्न-शस्तीरित्याह
वज्रेणैव पाप्मानं भ्रातृव्यमव क्रामति रुद्रस्य गाणपत्यादित्याह रौद्रा वै पशवो रुद्रादेव - [] 7

TS 5.1.2.4

पशून् निर्याच्याऽऽत्मने कर्म कुरुते पूष्णा सुयुजा सहेत्याह पूषा वा अद्धनाः सन्नेता समष्ट्यै
पुरीषायतनो वा एष यदग्निरङ्गिरसो वा एतमग्रे देवतानाः समभरन् पृथिव्याः सधस्थादग्निं पुरीष्य-
मङ्गिरस्व-दच्छेहीत्याह सायतनमेवैनं देवताभिः सं भरत्यग्निं पुरीष्य-मङ्गिरस्व- दच्छेम इत्याह येन
- [] 8

TS 5.1.2.5

सङ्गच्छते वाजमेवास्य वृद्धे प्रजापतये प्रतिप्रोच्याग्निः सम्भृत्य इत्याहुरियं वै प्रजापतिस्तस्या एत-

च्छ्रोत्रं यद्वल्मीकोऽग्निं पुंरीष्य-मङ्गिरस्वद्-भरिष्याम् इति वल्मीकवपामुपं तिष्ठते साक्षादेव प्रजापतये प्रतिप्रोच्याऽग्निं सं भरत्यग्निं पुंरीष्य-मङ्गिरस्वद्-भराम् इत्याह येन संगच्छते वाजमेवास्य वृङ्गे ऽन्व-ग्निरुषसामग्रं - [] 9

TS 5.1.2.6

मख्यदित्याहा-नुख्यात्या आगत्यं वाज्यद्धन आक्रम्यं वाजिन् पृथिवीमित्याहेच्छत्येवैनं पूर्वया विन्द-त्युत्तरया द्वाभ्यामा क्रमयति प्रतिष्ठित्या अनुरूपाभ्यां तस्मादनुरूपाः पशवः प्रजायन्ते द्यौस्ते पृष्ठं पृथिवी सुधस्थमित्याहेभ्यो वा एतं लोकेभ्यः प्रजापतिः समैरयद् रूपमेवास्यै-तन्महिमानं व्याचष्टे वज्री वा () एष यदश्वो दुद्-भिरन्यतोदद्भ्यो भूयां लोमभिरुभयादद्भ्यो यं द्विष्यात् तमधस्पदं ध्यायेद्-वज्रेणैवैनं स्तृणुते ॥ 10

(आह - पापीयान् - रुद्रादेव - येना - ऽग्रं - वज्री वै - सप्तदश च) (A2)

TS 5.1.3.1

उत्क्रामो-दंक्रमीदिति द्वाभ्यामुत्क्रमयति प्रतिष्ठित्या अनुरूपाभ्यां तस्मादनुरूपाः पशवः प्रजायन्ते ऽप उपं सृजति यत्र वा आपं उपं गच्छन्ति तदोषधयः प्रति तिष्ठन्त्योषधीः प्रतितिष्ठन्तीः पशवोऽनु प्रति तिष्ठन्ति पशून् यज्ञो यज्ञं यजमानो यजमानं प्रजास्तस्मादुप उपं सृजति प्रतितिष्ठत्यै यदद्भ्यु-रनृग्रावाहुतिं जुहुयादन्धो ऽद्भ्युः - [] 11

TS 5.1.3.2

स्याद्-रक्षाशंसि यज्ञं हन्युर्-हिरण्यमुपास्य जुहोत्यग्नित्येव जुहोति नान्धो-ऽद्भ्युर्भवति न यज्ञं रक्षाशंसि घ्नन्ति जिघर्म्यग्निं मनसा घृतेनेत्याह मनसा हि पुरुषो यज्ञमभिगच्छति प्रतिक्ष्यन्तं भुवनानि विश्वेत्याह सर्वं ह्येष प्रत्यङ् क्षेत्रं पृथुं तिरश्चा वयंसा बृहन्तमित्याहाऽल्पो ह्येष जातो महान् - [] 12

TS 5.1.3.3

भवति व्यचिष्टमन्त्रं रभसं विदानमित्याहा ऽन्नमेवाऽस्मै स्वदयति सर्वमस्मै स्वदते य एवं वेदा
 ऽऽ*त्वा जिघर्षि वचसा घृतेनेत्याह तस्माद्-यत् पुरुषो मनसा-ऽभिगच्छति तद्-वाचा वदत्य रक्ष-
 सेत्याह रक्षसामपहत्यै मर्यश्रीः स्पृहयद्-वर्णो अग्निरित्याहा-पंचितिमेवा-ऽस्मिन् दधात्य-पंचितिमान्
 भवति य एवं - [] 13

TS 5.1.3.4

वेद मनसा त्वै तामाप्नुमरहति यामद्धर्युर-नग्नावाहुतिं जुहोति मनस्वतीभ्यां जुहोत्याहुत्योरास्त्यै द्वाभ्यां
 प्रतिष्ठित्यै यज्ञमुखे यज्ञमुखे वै क्रियमाणे यज्ञ रक्षांसि जिघांसि सन्त्येतर्हि खलु वा एतद्-यज्ञमुखं
 यरह्येनदाहुतिरश्रुते परि लिखति रक्षसामपहत्यै तिसृभिः परि लिखति त्रिवृद्धा अग्निर्यावानेवा-
 ऽग्निस्तस्माद्-रक्षांस्यप हन्ति - [] 14

TS 5.1.3.5

गायत्रिया परि लिखति तेजो वै गायत्री तेजसैवेनं परिगृह्णाति त्रिष्टुभा परि लिखतीन्द्रियं वै त्रिष्टुगि-
 न्द्रियेणैवेनं परि गृह्णात्यनुष्टुभा परि लिखत्यनुष्टुप् सर्वाणि छन्दांसि परिभूः पर्यास्त्यै मद्ध्यतोऽनुष्टुभा
 वाग्वा अनुष्टुप् तस्मान् मद्ध्यतो वाचा वदामो गायत्रिया प्रथमया परि लिखत्यथा-ऽनुष्टुभाऽथ त्रिष्टुभा
 तेजो वै गायत्री () यज्ञोऽनुष्टुगिन्द्रियं त्रिष्टुप् तेजसा चैवेन्द्रियेण चोभयतो यज्ञं परि गृह्णाति ॥ 15

(अन्धोऽद्धर्यु - महान् - भवति य एवं - हन्ति - त्रिष्टुभा तेजो वै गायत्री - त्रयोदश च)
 (A3)

TS 5.1.4.1

देवस्य त्वा सवितुः प्रसव इति खनति प्रसूत्या अथो धूममेवैतेन जनयति ज्योतिष्मन्तं त्वाऽग्रे सुप्र-

ती॒क॒मित्या॑ह॒ ज्योति॑रे॒वैतेन॑ जनयति॒ सौऽग्नि॑र्जा॒तः प्र॒जाः शु॒चाऽऽर्प॑यत् तं दे॒वा अ॑र्द्ध॒र्चेना॑-शमयच्छिवं
प्र॒जाभ्यो॑ऽहिः॑ सन्त॒मित्या॑ह प्र॒जाभ्य॑ ए॒वैनः॑ शमयति॒ द्वाभ्या॒॑ खनति॑ प्रति॒ष्ठित्या॑ अ॒पां पृ॒ष्ठम॒सीति॑
पुष्कर॑प॒र्णमा - [] 16

TS 5.1.4.2

हर॑त्य॒पां वा ए॒तत् पृ॒ष्ठं यत् पु॑ष्कर॒प॒र्णः रू॒पेणै॒वैन॑दा हरति॒ पुष्कर॑प॒र्णेन॑ सं भ॑रति॒ योनि॑र्वा अ॒ग्नेः
पु॑ष्कर॒प॒र्णः स॒योनि॑मे॒वाग्निः॑ संभ॑रति॒ कृ॒ष्णाजि॑नेन॒ संभ॑रति॒ यज्ञो॑ वै कृ॒ष्णाजि॑नं॒ यज्ञेनै॒व यज्ञः॑ संभ॑-
रति॒ यद् ग्राम्या॑णां॒ पशू॑नां च॒र्मणा॑ स॒भरेद् ग्राम्या॑न् प॒शूञ्छु॒चाऽर्प॑येत् कृ॒ष्णाजि॑नेन॒ संभ॑रत्यार॒ण्याने॒व
प॒शून् - [] 17

TS 5.1.4.3

शु॒चाऽर्प॑यति॒ तस्मा॑त् स॒माव॑त् प॒शूनां॑ प्र॒जाय॑मानाना-मा॒र॒ण्याः प॒शवः॑ कनी॒याः सः शु॒चा हृ॑ता
लो॒म॒तः संभ॑रत्यतो॒ ह्यस्य॑ मे॒द्व्यं कृ॒ष्णाजि॑नं च पु॑ष्कर॒प॒र्णं च सः॑ स्तृ॒णाती॒यं वै कृ॒ष्णाजि॑नम॒सौ
पु॑ष्कर॒प॒र्ण-मा॒भ्या-मे॒वैन॑-मु॒भय॑तुः परि॑गृ॒ह्णात्य॒ग्निर्दे॒वेभ्यो॑ नि॒लाय॑तु॒ तमथ॑र्वा-ऽन्व॑पश्य॒दथ॑र्वा त्वा प्रथ॑मो
नि॒रम॑न्थद॒ग्र इत्या॑ - [] 18

TS 5.1.4.4

-ह॒ य ए॒वैन॑म॒न्वप॑श्यत् तेनै॒वैनः॑ संभ॑रति॒ त्वाम॑ग्ने पु॑ष्करा॒दधी॑त्याह पु॑ष्कर॒प॒र्णे ह्ये॒नमु॑प॒श्रित॒-मवि॑न्दत्
तमु॑ त्वा दु॒द्व्यङ्घ्रि॑रित्या॑ह दु॒द्व्यङ्घ्रा॑ आ॒थर्व॑ण-स्तेज॒स्व्यासी॑त् तेज॑ ए॒वास्मि॑न् दधाति॒ तमु॑ त्वा पा॒थ्यो
वृ॒षेत्या॑ह॒ पूर्व॑मे॒वोदित॑-मु॒त्तरे॑णा॒भि गृ॑णाति - [] 19

TS 5.1.4.5

चत॒सृभिः॑ संभ॑रति च॒त्वारि॑ छन्दा॑सि॒ छन्दो॑भिरे॒व गा॑यत्रीभिर्ब्रा॒ह्मण॑स्य॒ गाय॑त्रो हि ब्रा॒ह्मण॑-स्त्रि॒ष्टुग्भी॑
राज॑न्यस्य॒ त्रैष्टु॑भो॒ हि रा॑ज॒न्यो यं का॑मयेत् वसी॑यान्थ-स्या॒दित्यु॑भयी॒भिस्त॑स्य॒ संभ॑रेत् तेज॑श्चैवाऽस्मां
इन्द्रि॑यं च॒ समी॑ची दधा॒त्यष्टा॑भिः संभ॑रत्य॒ष्टाक्ष॑रा गाय॑त्री गा॒यत्रो॑ ऽग्निर्या॒वाने॒वाऽग्नि॑स्तः संभ॑रति॒ सीद॑
होत॑रित्या- () -ह दे॒वता॑ ए॒वास्मै॑ सः सा॑दयति॒ नि हो॑तेति॒ मनु॑ष्या॒न्थ सः॑ सीद॑स्वेति॒ वया॑सि
जनि॑ष्वा हि जे॒न्यो अ॒ग्रे अ॒ह्नामि॒त्याह॑ दे॒व मनु॑ष्याने॒वाऽस्मै॑ सः स॑न्ना॒न् प्र॑ज॒नय॑ति ॥ 20 (ऐ - व
प॒शू - नि॑ति - गृणा॑ति - हो॒तरि॑ति - स॒प्तविं॑शतिश्च) (A4)

TS 5.1.5.1

क्रूर॑मि॒व वा अ॑स्या ए॒तत् के॑रोति॒ यत् खन॑त्य॒प उप॑ सृ॒जत्या॑पो वै शान्ताः॒ शान्ता॑भिरे॒वाऽस्यै॑ शुचः॒
शम॑यति॒ सं ते वा॑युर्मा॒तरि॑श्वा दधा॒त्वित्या॑ह प्रा॒णो वै वा॑युः प्रा॒णेनै॒वास्यै॑ प्रा॒णः सं द॑धाति॒ सं ते
वा॑युरित्या॒ह तस्मा॑द्-वा॒युप्र॑च्युता दि॒वो वृष्टि॑री॒ते तस्मै॑ च दे॒वि वष॑डस्तु - [] 21

TS 5.1.5.2

तुभ्य॑मि॒त्याह॑ षड्वा ऋ॒तव॑ ऋ॒तुष्वे॒व वृष्टि॑ दधाति॒ तस्मा॑थ॒ सर्वा॑नृतून्. वर॑षति॒ यद्-व॑षट्कुर्याद्-
या॒तया॑माऽस्य॒ वष॑ट्कारः स्या॒द्यन्न॑ व॑षट्कुर्याद् रक्षा॑सि॒ यज्ञः॑ ह॒न्युर्व॑डित्या॒ह प॒रोक्ष॑मे॒व वष॑ट् करोति॒
नास्य॑ या॒तया॑मा वष॑ट्कारो भव॑ति॒ न य॒ज्ञः रक्षा॑सि॒ घ्नन्ति॑ सुजा॑तो॒ ज्योति॑षा स॒हेत्य॑नुष्टु॒भोप॑ नह्यत्यनुष्टु
- [] 22

TS 5.1.5.3

-फ॒सर्वा॑णि॒ छन्दा॑सि॒ छन्दा॑सि॒ खलु॑ वा अ॒ग्रेः प्रि॒या त॒नूः प्रि॒ययै॑वैनं॒ तनु॒वा परि॑ दधाति॒ वेदु॑को वासो॒
भव॑तिय॒ एवं वे॑द॒ वारु॑णो वा अ॒ग्निरु॑प॒नद्ध॑ उदु॒ तिष्ठ॑ स्व॒द्धरो॒द्ध ऊ॒ षुणं॑ ऊ॒तय॑ इति॒ सावि॑त्रीभ्या॒मुत् ति॑-
ष्ठति॒ सवि॑तृप्र॒सूत॑ ए॒वास्यो॒र्द्धा व॑रुणमे॒निमु॑थ॒ सृज॑ति॒ द्वाभ्यां॑ प्र॒तिष्ठि॑त्यै स जा॒तो गर्भो॑ असि - [] 23

TS 5.1.5.4

रोद॑स्यो॒रित्या॑हे॒मे वै रोद॑सी॒ तयो॑रेष॒ गर्भो॑ यद॒ग्नि॒-स्तस्मा॑-दे॒वमा॑हा॒ग्रे चारु॑र्विभृ॒त ओष॑धी॒ष्वित्या॑ह॒ यदा॑
ह्येतं॑ वि॒भर॑न्त्यथ॒ चारु॑तरो॒ भव॑न्ति॒ प्र मा॑तृ॒भ्यो अधि॑ क॒र्निक्र॑दद्-गा॒ इत्या॑हौष॒धयो॑ वा अ॒स्य मा॑तर॒-
स्ताभ्य॑ ए॒वैनं॑ प्र॒च्याव॑यति॒ स्थि॒रो भ॑व॒ वी॒ङ्ग॒ इति॑ गर्द॒भ आ सा॑दयति - [] 24

TS 5.1.5.5

सं न॑ह्यत्ये॒वैनमे॑तयाँ॒ स्थे॑म्ने गर्द॒भेन॑ संभ॑रति॒ तस्मा॑द् गर्द॒भः प॑शूनां॒ भार॑भारि॒तमो॑ गर्द॒भेन॑ सं भ॑रति॒ त-
स्मा॑द् गर्द॒भो-ऽप्य॑नाले॒शो-ऽत्य॑न्यान् प॒शून् मे॑घ॒त्यन्नः॑ ह्ये॒नेना॑ऽर्कः॑ स॒भर॑न्ति गर्द॒भेन॑ संभ॑रति॒ तस्मा॑द्
गर्द॒भो द्वि॑रेताः॒ सन् क॑र्निष्ठं प॒शूनां॑ प्रजा॑यते॒ऽग्निर॒ह्यस्य॑ योनिं॑ नि॒र्दह॑ति॒ प्र॒जासु॑ वा ए॒ष ए॒तर॒ह्यारू॑ढः
- [] 25

TS 5.1.5.6

स ई॒श्वरः॑ प्र॒जाः शु॒चा प्र॑दहः॒ शिवो॑ भ॑व॒ प्र॒जाभ्य॑ इत्या॑ह॒ प्र॒जाभ्य॑ ए॒वैनः॑ श॒मय॑ति॒ मानु॑षी॒भ्यस्त्व-
म॒ङ्गिर॑ इत्या॑ह॒ मान॑व्यो॒ हि प्र॒जा मा द्या॑वा॒पृथि॑वी अ॒भि शू॑शुचो॒ माऽन्तरि॑क्षं॒ मा व॑न॒स्पती॑नित्या॑है॒भ्य
ए॒वैनं॑ लो॒केभ्यः॑ श॒मय॑ति॒ प्रैतुं॑ वा॒जी क॑र्निक्रदुदित्या॑ह॒ वा॒जी ह्ये॒ष ना॑न॒दुद्-रा॑संभः॒ पत्वे॑त्या - [] 26

TS 5.1.5.7

-ह॒ रा॑संभ॒ इति॑ ह्येत॒मृष॑योऽव॒दन् भ॑र॒न्नग्निं॑ पु॒रीष्य॑मित्या॑हा॒ऽग्निः॑ ह्ये॒ष भ॑रति॒ मा पा॑द्यायु॒षः पु॑रेत्या॒-
हाऽऽ*यु॑रेवा॒ऽस्मिन् द॑धाति॒ तस्मा॑द् गर्द॒भः सर्व॑मायु॒रेति॑ तस्मा॑द् गर्द॒भे पु॑राऽऽयु॒षः प्र॑मी॒ते बि॑भ्यति॒
वृषा॑ऽग्निं वृ॒षणं॑ भ॒रन्ति॑त्या॒ह वृषा॑ ह्ये॒ष वृषा॑ऽग्निर॒पां गर्भः॑ - [] 27

TS 5.1.5.8

समु॒द्रिय॑-मित्या॑हा॒ऽपाः॑ ह्ये॒ष गर्भो॑ यद॒ग्निर॑ग्न आ या॑हि वी॒तय॑ इति॒ वा इ॒मौ लो॒कौ व्ये॑ता॒मग्न॑ आ या॑हि
वी॒तय॑ इति॒ यदा॑हा॒ ऽनयो॑र्लो॒कयो॑-र्वी॒त्यै प्र॑च्यु॒तो वा ए॒ष आ॒यत॑ना॒दगतः॑ प्र॒तिष्ठाः॑ स ए॒तर॒ह्यद्भ्युं॑
च॒ यज॑मानं च॒ द्ध्याय॑त्यृ॒तः स॒त्यमि॑त्या॑हेयं॒ वा ऋ॑तम॒सौ - [] 28

TS 5.1.5.9

स॒त्यम॒नयो॑रे॒वैनं॑ प्रति॑ ष्ठापयति॑ नाऽऽ*ति॒माच्छ॑त्यद्भ॒र्युर्न॑ यज॑मानो वरु॑णो वा ए॒ष यज॑मानमु॒भ्यैति॑
यद॒ग्निरु॑प॒नद्ध॑ ओष॑धयः प्रति॑ गृ॒ह्णीता॒ग्निमे॒त-मि॒त्याह॑ शान्त्यै॑ व्यस्यन् विश्वा॑ अम॑तीररा॑न्ती-रि॒त्याह॑
रक्ष॑सामप॑हत्यै नि॒षीद॑न् नो अप॑ दुर्म॒तिः॑ ह॒नदि॒त्याह॑ प्रति॑ष्ठित्या॒ ओष॑धयः प्रति॑मोद॒द्ध - [] 29

TS 5.1.5.10

मे॒नमि॒त्याहौष॑धयो वा अ॒ग्नेर्भा॑ग॒धेयं॑ ताभि॑रे॒वैनः॑ सम॑र्द्धयति॒ पुष्पा॑वतीः सु॒पिप्प॒ला इ॒त्याह॑ तस्मा॒दोष॑-
धयः॒ फलं॑ गृ॒ह्णन्त्य॑ यं॒ वो गर्भं॑ ऋ॒त्वियः॑ प्र॒त्नः॑ सु॒धस्थ॑मा-ऽस॑द॒दि॒त्याह॑ याभ्य॑ ए॒वैनं॑ प्र॒च्याव॑यति॒
तास्वे॒वैनं॑ प्रति॑ष्ठापयति॒ द्वाभ्या॑मुपा॒वहर॑ति॒ प्रति॑ष्ठित्यै ॥ 30

(अ॒स्त्व - नुष्टु - ब॑सि - साद॒य॒त्या - रू॒ढः-प॒त्वेति॒-गर्भ॑-मु॒सौ - मो॑द॒द्धं - द्वि॑च॒त्वारि॑श॒च्च)
(A5)

TS 5.1.6.1

वा॒रु॒णो वा अ॒ग्निरु॑प॒नद्धो॑ वि पा॒ज॒सेति॑ वि॒स्रः॑सयति॒ सवि॑तृप्र॒सूत॑ ए॒वास्य॑ वि॒षूचीं॑ वरु॑णमे॒निं वि॒-
सृ॑जत्य॒प उप॑ सृ॒ज॒त्यापो॑ वै शा॒न्ताः॑ शा॒न्ताभि॑रे॒वास्य॑ शुच॑ः शम॒यति॑ ति॒सृभि॑रुप॑ सृजति॒ त्रिवृ॑द्वा
अ॒ग्निर्या॑वा॒नेवा॒ग्निस्त॑स्य शुच॑ः शम॒यति॑ मि॒त्रः सः॑सृज्य॑ पृथि॒वीमि॒त्याह॑ मि॒त्रो वै शि॒वो दे॒वानां॑ तेनै॒वै
- [] 31

TS 5.1.6.2

-नः॑ सः॑ सृजति॒ शान्त्यै॑ यद्वा॒म्याणां॑ पात्रा॑णां क॒पालैः॑ सः॑सृजेद्-ग्रा॒म्याणि॑ पात्रा॑णि शु॒चाऽर्प॑येद॒र्म-
क॒पालैः॑ सः॑ सृजत्ये॒तानि॑ वा अ॒नुप॑जीवनी॒यानि॑ तान्ये॒व शु॒चाऽर्प॑यति॒ शर्करा॑भिः सः॑ सृजति॒ धृत्या॑
अथो॑ श॒त्वायां॑ जलो॒मैः सः॑ सृजत्येषा वा अ॒ग्नेः प्रि॒या त॒नूर्य॑दुजा प्रि॒ययै॑वैनं॑ त॒नुवा॑ सः॑ सृजत्यथो

तेजसा कृष्णाजिनस्य लोमभिः सः - [] 32

TS 5.1.6.3

सृजति यज्ञो वै कृष्णाजिनं यज्ञेनैव यज्ञः सः सृजति रुद्राः सभृत्यं पृथिवीमित्याहेता वा एतं देवता
अग्रे समभरन् ताभिरेवैनः संभरति मखस्य शिरोऽसीत्याह यज्ञो वै मखस्तस्यैतच्छिरो यदुखा
तस्मादेवमाह यज्ञस्य पदे स्थ इत्याह यज्ञस्य ह्येते - [] 33

TS 5.1.6.4

पदे अथो प्रतिष्ठित्यै प्रान्याभि-र्यच्छत्यन्वन्यै-र्मन्त्रयते मिथुनत्वाय त्र्युद्धिं करोति त्रयं इमे लोका एषां
लोकानामास्यै छन्दोभिः करोति वीर्यं वै छन्दांसि वीर्येणैवैनं करोति यजुषा बिलं करोति व्यावृत्त्या
इयंतीं करोति प्रजापतिना यज्ञमुखेन संमितां द्विस्तनां करोति यावापृथिव्योर्दोहाय चतुःस्तनां करोति
पशूनां दोहायाष्टास्तनां करोति छन्दसां दोहाय नवांश्चि-मभिचरतः () कुर्यात् त्रिवृतमेव वज्रः
सभृत्यं भ्रातृव्याय प्रहरति स्तृत्यै कृत्वाय सा महीमुखामिति नि दधाति देवतास्वेवैनं प्रतिष्ठापयति
॥ 34

(तेनैव - लोमभिः स - मेते - अभिचरत - एकविंशतिश्च) (A6)

TS 5.1.7.1

सप्तभिर्धूपयति सप्त वै शीरूषण्याः प्राणाः शिर एतद्-यज्ञस्य यदुखा शीरूषन्नेव यज्ञस्य प्राणान् दधाति
तस्मात् सप्त शीरूषन् प्राणा अश्वशकेन धूपयति प्राजापत्यो वा अश्वः सयोनित्वाया-दितिस्त्वेत्याहेयं
वा अदितिरदित्यैवादित्यां खनत्यस्या अक्रूरंकाराय न हि स्वः स्वः हिनस्ति देवानां त्वा पत्नीरि-
त्याह देवानां - [] 35

TS 5.1.7.2

वा एतां पत्नयोऽग्रेऽकुर्वन् ताभिरेवैनां दधाति धिषणास्त्वेत्याह विद्या वै धिषणा विद्याभिरेवैनामभी-
न्धे ग्रास्त्वेत्याह छन्दांसि वै ग्रा छन्दोभिरेवैनां श्रपयति वरूत्रयस्त्वेत्याह होत्रा वै वरूत्रयो
होत्राभिरेवैनां पचति जनयस्त्वेत्याह देवानां वै पत्नी - [] 36

TS 5.1.7.3

-जनयस्ताभिरेवैनां पचति षड्भिः पचति षड्वा ऋतव ऋतुभिरेवैनां पचति द्विः पचन्त्वित्याह तस्माद्
द्विः सवत्सरस्य सस्यं पच्यते वारुण्युखाऽभीद्धा मैत्रियोपैति शान्त्यै देवस्त्वा सवितोद्वपत्त्वित्याह
सवितृप्रसूत एवैनां ब्रह्मणा देवताभिरुद्वपत्यपद्यमाना पृथिव्याशा दिश आ पृणे - [] 37

TS 5.1.7.4

-त्याह तस्मादग्निः सर्वा दिशोऽनु विभात्युत्तिष्ठ बृहती भवोर्द्धा तिष्ठ ध्रुवा त्वमित्याह प्रतिष्ठित्या अ-
सुर्यं पात्रमनाच्छृणुमाच्छृणुति देवत्रा-ऽकरजक्षीरेणा-ऽऽच्छृणुति परमं वा एतत् पयो यदजक्षीरं
परमेणैवैनां पयसाऽऽच्छृणुति यजुषा व्यावृत्त्यै छन्दोभिराच्छृणुति छन्दोभिर्वा एषा () क्रियते
छन्दोभिरेव छन्दास्याच्छृणुति ॥ 38

(आह देवानां - वै पत्नीः - पृणै - षा - षट् च) (A7)

TS 5.1.8.1

एकविंशत्या माषैः पुरुषशीरुष-मच्छैत्यमेद्व्या वै माषा अमेद्व्यं पुरुषशीरुष-ममेद्व्यैरेवा-स्या-मेद्व्यं
निरवदाय मेद्व्यं कृत्वा ऽऽहरत्येकविंशति-भवन्त्येकविंशो वै पुरुषः पुरुषस्याऽऽत्यै व्यृद्धं वा
एतत् प्राणैरमेद्व्यं यत् पुरुषशीरुष संस्रधा वितृण्णां वल्मीकवृपां प्रति नि दधाति सप्त वै शीरुषण्याः
प्राणाः प्राणैरेवैनुथ-समर्द्धयति मेद्व्यत्वाय यावन्तो - [] 39

TS 5.1.8.2

वै मृत्युबन्धवस्तेषां यम आधिपत्यं परीयाय यमगाथाभिः परिगायति यमादेवैनद्-वृद्धे तिसृभिः परिगायति त्रयं इमे लोका एभ्य एवैनल्लोकेभ्यो वृद्धे तस्माद्-गायते न देयं गाथा हि तद्-वृद्धे ऽग्निभ्यः पशूना लभते कामा वा अग्रयः कामानेवाव रुन्धे यत् पशून् नाऽऽलभेताऽनवरुद्धा अस्य - [] 40

TS 5.1.8.3

पशवः स्युर्यत् पर्याग्रिकृतानुथ-सृजेद्-यज्ञ्वेशसं कुर्याद्-यथ सऽस्थापयैद्-यातयामानि शीर्षाणि स्युर्यत् पशूनालभते तेनैव पशून्व रुन्धे यत् पर्याग्रिकृतानुथ-सृजति शीर्ष्णा-मयातयामत्वाय प्राजापत्येन सऽस्थापयति यज्ञो वै प्रजापतिर्यज्ञ एव यज्ञं प्रतिष्ठापयति प्रजापतिः प्रजा असृजत् स रिरिचानोऽमन्यत् स एता आप्रीरपश्यत् ताभिर्वै स मुखत - [] 41

TS 5.1.8.4

आत्मानमा ऽप्रीणीत् यदेता आप्रियो भवन्ति यज्ञो वै प्रजापति-र्यज्ञमेवैताभिर्मुखत आ प्रीणात्य-परिमितछन्दसो भवन्त्यपरिमितः प्रजापतिः प्रजापतेरास्या ऊनातिरिक्ता मिथुनाः प्रजात्यै लोमशं वै नामैतच्छन्दः प्रजापतेः पशवो लोमशाः पशून्वेवाऽव रुन्धे सर्वाणि वा एता रूपाणि सर्वाणि रूपाण्यग्नौ चित्यै क्रियन्ते तस्मादेता अग्नेश्चित्यस्य - [] 42

TS 5.1.8.5

भवन्त्ये कविः शतिः सामिधेनीरन्वाह रुग्वा एकविंशो रुचमेव गच्छत्यथो प्रतिष्ठामेव प्रतिष्ठा ह्येकविंश-श्चतुर्विंशतिमन्वाह चतुर्विंशतिरर्द्धमासाः संवत्सरः संवत्सरोऽग्निर्वैश्वानरः साक्षादेव वैश्वानरमव रुन्धे पराचीरन्वाह पराडिव हि सुवर्गो लोकः समास्त्वाऽग्न ऋतवो वर्द्धयन्त्वित्याह समाभिरेवाऽग्निं वर्द्धय - [] 43

TS 5.1.8.6

त्यृतुभिः संवत्सरं विश्वा आ भाहि प्रदिशः पृथिव्या इत्याह तस्मादग्निः सर्वा दिशोऽनु विभाति

प्रत्यौहताम॒श्विना॑ मृत्युम॑स्मादित्या॑ह मृत्युमे॒वाऽस्माद॑प॒ नुद॑त्युद्वयं तम॑स॒स्पर्श॑त्या॒ह पा॒प्मा वै तमः॑
पा॒प्मान॑मे॒वास्माद॑प॒ ह॒न्त्यग॑न्म॒ ज्योति॑रुत्तम-मित्या॑हाऽसौ वा आ॒दित्यो॑ () ज्योति॑रुत्तम-मा॒दित्यस्यै॒व
सायु॑ज्यं गच्छति न संव॑त्सरस्तिष्ठति नास्य श्रीस्तिष्ठति यस्यैताः क्रियन्ते ज्योति॑ष्मती-मुत्त॒मामन्वा॑ह
ज्योति॑रे॒वास्मा॑ उ॒परि॑ष्ठाद् दधाति सुव॒र्गस्य॑ लो॒कस्यानु॑ख्यात्यै ॥ 44

(याव॑न्तो - ऽस्य - मुख॑त - श्वित्य॑स्य - वर्द्ध॑य - त्यादित्यो॑ - ऽष्टावि॑ंशतिश्च) (A8)

TS 5.1.9.1

षड्भिर्दी॑क्षयति षड्वा ऋत॑व॒ ऋतु॑भिरे॒वैनं॑ दीक्षयति सप्तभिर्दीक्षयति सप्त छन्दा॑ऽसि छन्दो॑भिरे॒वैनं॑
दीक्षयति विश्वे॑ देवस्य॒ नेतु॑रित्य॒-नुष्टु॑भोत्तमया॑ जुहोति वाग्वा अनुष्टुप् तस्मा॑त् प्रा॒णानां॑ वागु॑त्तमै-
क॑स्मादक्षरा॒दना॑प्तं प्रथ॒मं प॒दं तस्मा॑द्-यद्-वा॒चोऽना॑प्तं तन्म॑नुष्या॑ उप॑ जीवन्ति पूर्णया॑ जुहोति पूर्ण
इ॒व हि प्र॒जाप॑तिः - [] 45

TS 5.1.9.2

प्रजाप॑तेरापत्यै न्यूनया जुहोति न्यून॒नाद्धि प्र॒जाप॑तिः प्रजा असृ॑जत प्र॒जाना॑ऽ सृष्ट्यै यद॒र्चिषि॑ प्रवृ॒ज्याद्-
भूतम॑व॒ रुन्धी॑त् यदङ्गा॑रेषु भविष्यदङ्गा॑रेषु प्रवृ॑णक्ति भविष्य देवा॑व॒ रुन्धे भविष्य॑द्धि भूयो॑ भूताद्-द्वाभ्यां
प्रवृ॑णक्ति द्विपाद्-यज॑मानः प्रति॑ष्ठित्यै ब्रह्म॑णा वा ए॒षा यजु॑षा संभृ॑ता यदु॒खा सा यद्भि॑द्येताऽऽ*र्तिमा॑र्च्छे
- [] 46

TS 5.1.9.3

-यज॑मानो ह॒न्येता॑ऽस्य य॒ज्ञो मित्रै॑तामुखां त॒पेत्या॑ह ब्रह्म॒ वै मि॒त्रो ब्रह्म॑न्ने॒वैनं॑ प्रति॑ष्ठापयति नाऽऽर्ति॑-
मा॑र्च्छति यज॑मानो नास्य॒ य॒ज्ञो ह॒न्यते॑ यदि भिद्ये॑त् तैरे॒व क॒पालैः स॒ऽ सृजे॑त् सैव ततः प्रायश्चित्ति॑र्यो
गु॒तश्रीः॒ स्यान्म॑थित्वा तस्या॑व॒ दद्व्याद्-भूतो॑ वा ए॒ष स स्वां॑ - [] 47

TS 5.1.9.4

देवतामुपैति यो भूतिकामः स्याद्य उखायै सभवेथ स एव तस्य स्यादतो ह्येष सभवेत्येष वै स्वयंभू-
र्नाम भवेत्येव यं कामयेत भ्रातृव्यमस्मै जनयेयमित्य-न्यतस्तस्याऽऽहत्याऽव दद्ध्याथ साक्षादेवास्मै
भ्रातृव्यं जनयत्यम्बरीषादन्नं कामस्याव दद्ध्यादंबरीषे वा अन्नं भ्रियते सयोन्येवान्न - [] 48

TS 5.1.9.5

-मव रुन्धे मुञ्जानव दधात्यूर्ग्वै मुञ्जा ऊर्जमेवास्मा अपि दधात्यग्निर्देवेभ्यो निलायत स क्रुमुकं
प्राऽर्विशत् क्रुमुकमव दधाति यदेवास्य तत्र न्यक्तं तदेवाव रुन्ध आज्येन संयौत्येतद्वा अग्नेः प्रियं
धाम यदाज्यं प्रियेणैवैनं धाम्ना समर्द्धयत्यथो तेजसा - [] 49

TS 5.1.9.6

वै कंकतीमा दधाति भा एवाव रुन्धे शमीमयीमा दधाति शान्त्यै सीदु त्वं मातुरस्या उपस्थ इति
तिसृभिर्जातमुप तिष्ठते त्रयं इमे लोका एष्वेव लोकेष्वविदं गच्छत्यथो प्राणानेवाऽऽत्मन् धत्ते ॥ 50

(प्रजापतिर् - ऋच्छेथ - स्वा - मेवान्नं - तेजसा - चतुस्त्रिंशच्च) (A9)

TS 5.1.10.1

न हं स्म वै पुराऽग्निरपरशुवृक्कं दहति तदस्मै प्रयोग एवर्षिरस्वदयद्-यदग्ने यानि कानि चेति
समिधमा दधात्यपरशुवृक्क-मेवास्मै स्वदयति सर्वमस्मै स्वदते य एवं वेदौदुम्बरीमा दधात्यूर्ग्व
उदुम्बर ऊर्जमेवास्मा अपि दधाति प्रजापतिरग्नि-मंसृजत तः सृष्टः रक्षाःस्य - [] 51

TS 5.1.10.2

-जिघाःसन्त्स एतद्-रौक्षोघ्नमपश्यत् तेन वै सरक्षाःस्यपाऽहत यद्-रौक्षोघ्नं भवेत्यग्नेरेव तेन जाताद्-
रक्षाःस्यपं हन्त्याश्वत्थीमा दधात्यश्वत्थो वै वनस्पतीनाः सपत्नसाहो विजित्यै वैकङ्कतीमा दधाति

भा ए॒वाव॑ रु॒न्धे श॒मी॒मयी॑मा द॑धाति॒ शान्त्यै॑ स॒शितं॑ मे॒ ब्रह्मो॑दे॒षां बा॒हू अ॑तिर॒मित्यु॑त्तमे औदु॑म्बरी
- [] 52

TS 5.1.10.3

वाच॑यति॒ ब्रह्म॑णै॒व क्षु॒त्रः स॒ श्यति॑ क्षु॒त्रेण॑ ब्रह्म॒ तस्मा॑द् ब्राह्म॑णो रा॒ज॒न्य॑वा॒न॒त्य॒न्यं ब्रा॑ह्म॒णं तस्मा॑द्-
रा॒ज॒न्यो ब्रा॑ह्म॒णवा॒न॒त्य॒न्यः रा॒ज॒न्यं मृ॒त्युर्वा ए॒ष यद॑ग्निर॒मृतः॑ हिर॑ण्यः रु॒क्मम॑न्त॒रं प्रति॑मु॒ञ्चते॑ ऽमृ॒-
त॑मे॒व मृ॒त्योर्न॑त्त॒र्द्धत् ए॒क॒वि॒ंश॒ति॒निर्बा॑धो भ॒वत्ये॒क॒वि॒ंश॒ति॒र्वै दे॒वलो॒का द्वा॑द॒श मा॒साः पञ्च॑र्त॒व॒स्त्रय॑
इ॒मे लो॒का अ॒सावा॑दित्य - [] 53

TS 5.1.10.4

ए॒क॒वि॒ंश ए॒ताव॑न्तो॒ वै दे॒वलो॒कास्ते॒भ्य ए॒व भ्रातृ॑व्यम॒न्तरे॑ति निर्बा॒धैर्वै दे॒वा असु॑रान् निर्बा॒धेऽकु॑र्व॒त्
तन्निर्बा॑धानां॒ निर्बा॑ध॒त्वं निर्बा॑धी भ॒वति॑ भ्रातृ॑व्याने॒व निर्बा॑धे कु॒रुते॑ सा॒वि॒त्रिया॑ प्रति॑मु॒ञ्चते॑ प्र॒सू॒त्यै
न॒क्तो॒षासे॒त्युत्तर॑या ऽहो॒रा॒त्राभ्या॑मे॒वैन॑-मुद्य॑च्छते दे॒वा अ॒ग्निं धा॑रयन् द्र॒विणो॑दा इत्या॑ह प्रा॒णा वै दे॒वा
द्र॒विणो॑दा अ॒हो॒रा॒त्राभ्या॑मे॒वैन॑मुद्य॑त्य - [] 54

TS 5.1.10.5

प्रा॒णैर्दा॑धारा ऽऽसी॒नः प्रति॑मु॒ञ्चते॑ तस्मा॒दासी॑नाः प्र॒जाः प्र॒जाय॑न्ते कृ॒ष्णाजि॑नमुत्त॒रं तेजो॑ वै हिर॑ण्यं
ब्रह्म॑ कृ॒ष्णाजि॑नं तेज॑सा चै॒वैनं॑ ब्रह्म॑णा चोभ॑य॒त् परि॑गृह्णाति षडु॑द्यामः शि॒क्यं भ॒वति॑ षड्वा ऋ॒तव॑
ऋ॒तुभि॑रै॒वैन॑-मुद्य॑च्छते यद् द्वा॒द॒शो॒द्यामः॑ स॒व॒त्स॒रेणै॒व मौ॒ञ्जं भ॑वत्यू॒ग्वै मु॒ञ्जा ऊ॒र्जै॒वैनः॑ स () म॑-
र्द्ध॑यति सु॒प॒र्णोऽसि॑ ग॒रु॒त्मानि॒त्यवै॑क्षते रू॒पमे॒वास्यै॑तन्महि॒मानं॑ व्याच॑ष्टे दि॒वं गच्छ॑ सु॒वः प॒तेत्या॑ह
सु॒व॒र्गमे॒वैनं॑ लो॒कं ग॑मयति ॥ 55

(रक्षा॒स्यौ - दु॑र्ब॒रि - आ॒दित्य॑ - उ॒द्यत्य॑ - सं - चतु॑र्विंशतिश्च) (A10)

TS 5.1.11.1

समिद्धो अञ्जन् कृदरं मतीनां घृतमग्ने मधुमत् पिन्वमानः । वाजी वहन् वाजिनं जातवेदो देवानां
वक्षि प्रियमा सधस्थं ॥ घृतेनाञ्जन्त्सं पथो देवयानान् प्रजानन् वाज्यप्येतु देवान् । अनु त्वा सप्ते
प्रदिशः सचन्ताः स्वधामस्मै यजमानाय धेहि ॥ ईड्यश्वासि वन्द्यश्च वाजिन्नाशुश्वासि मेद्व्यश्च सप्ते
। अग्निष्ठा - [] 56

TS 5.1.11.2

देवैर्वसुभिः सजोषाः प्रीतं वह्निं वहतु जातवेदाः ॥ स्तीर्णम् बरुहिः सुष्टरीमा जुषाणोरु पृथु
प्रथमानं पृथिव्यां । देवेभिर्युक्तमदितिः सजोषाः स्योनं कृण्वाना सुविते दधातु ॥ एता उ वः
सुभगा विश्वरूपा विपक्षोभिः श्रयमाणा उदातैः । ऋष्वाः सतीः कृवषः शुम्भमाना द्वारो देवीः सु-
प्रायणा भवन्तु ॥ अन्तरा मित्रावरुणा चरन्ती मुखं यज्ञानामभि सविदाने । उषासा वाः - [] 57

TS 5.1.11.3

सुहिरण्ये सुशिल्पे ऋतस्य योनाविह सादयामि ॥ प्रथमा वाः सरथिना सुवर्णा देवौ पश्यन्तौ
भुवनानि विश्वा । अपिप्रयं चोदना वा मिमाना होतां ज्योतिः प्रदिशां दिशन्ता ॥ आदित्यैर्नो
भारती वष्टु यज्ञः सरस्वती सह रुद्रैर्न आवीत् । इडोपहूता वसुभिः सजोषा यज्ञं नो देवीर्मृतेषु
धत्त ॥ त्वष्टा वीरं देवकामं जजान त्वष्टुर्वा जायत आशुरश्वः () । 58

TS 5.1.11.4

त्वष्टेदं विश्वं भुवनं जजान ब्रह्मोः कर्तारमिह यक्षि होतः ॥ अश्वो घृतेन त्मन्या समं क्तु उप देवाः
ऋतुराः पथ एतु । वनस्पतिर्देवलोके प्रजानन्नग्निना हव्या स्वदितानि वक्षत् ॥ प्रजापतेस्तपसा
वावृधानः सद्यो जातो दधिषे यज्ञमग्ने । स्वाहाकृतेन हविषा पुरोगा याहि साद्व्या हविरदन्तु देवाः
॥ 59

(अ॒ग्नि॒ष्ट्वा - वा - म॒थो - द्वि॒च॒त्वारि॒ंश॒च्च) (A11)

praSna korvai with starting padams of 1 to 11 anuvAkams :-

(सा॒वि॒त्राणि॒ - व्यृ॑द्ध - मु॒त्क्रा॑म - दे॒वस्य॑ ख॒नति॑ - क्रू॒रं -वा॑रु॒णः - स॒प्तभि॑ - रे॒क॒वि॒ंश॒त्या - ष॒ड्भि॑
- न॒ ह॑ स्म - स॒मि॒द्धो अ॒ञ्ज - त्रेका॑दश)

korvai with starting padams of 1, 11, 21 series of pa jCAtis :-

(सा॒वि॒त्रा - ण्यु॑त्क्रा॑म - क्रू॒रं -वा॑रु॒णः - प॒शवः॑ स्यु - न॒ ह॑ स्म - न॒व॒पञ्चा॒शत्)

first and last padam of first praSnam of 5th kANDam

(सा॒वि॒त्राणि॒ - ह॒वि॒र॒दन्तु॑ दे॒वाः)

॥ हरिः ॐ ॥ ॥ कृष्ण यजुर्वेदीय तैत्तिरीय संहितायां पञ्चमकाण्डे प्रथमः प्रश्नः समाप्तः ॥

=====

5.2 पञ्चमकाण्डे द्वितीयः प्रश्नः - चित्युपक्रमाभिधानं

TS 5.2.1.1

विष्णुमुखा॒ वै दे॒वा श्छन्दो॑भिरि॒मान् लो॒कान॑न॒पज॒य्य म॒भ्यज॑यन्. यद्-विष्णु॑क्र॒मान् क्रम॑ते विष्णु॑रेव
भूत्वा यज॑मान॒श्छन्दो॑भिरि॒मान् लो॒कान॑न॒पज॒य्यम॒भि ज॑यति विष्णोः॑ क्रमो॑ऽस्य-भिमा॒तिहे॒त्याह॑ गाय॒त्री
वै पृ॒थि॒वी त्रै॒ष्टु॒भम॒न्तरि॑क्षं जाग॑ती द्यौरानु॑ष्टुभीर्दि॒श श्छन्दो॑भिरे॒वेमान् लो॒कान्. य॑था पू॒र्वम॒भि ज॑यति
प्र॒जाप॑तिर॒ग्निम॑सृजत॒ सौऽस्मा॑त् सृष्टः - [] 1

TS 5.2.1.2

परा॑डैत् तमे॒तया ऽन्वे॑दक्र॒न्ददिति॑ तया॒ वै सौऽग्नेः॑ प्रि॒यं धामा॑ऽवा॒रुन्ध॑ यदे॒ताम॒न्वाहा॑-ग्नेरे॒वैतया॑ प्रि॒यं
धामा॑ऽव॒ रुन्ध॑ ईश्व॒रो वा ए॒ष परा॑ङ् प्र॒दघो॑ यो विष्णु॑क्र॒मान् क्रम॑ते च॒तसृ॑भिरा॒ वर्त॑ते च॒त्वारि॑ छ-
न्दा॑ंसि॒ छन्दा॑ंसि॒ खलु॑ वा अ॒ग्नेः प्रि॒या त॒नूः प्रि॒यामे॒वास्य॑ त॒नुव॑म॒भि - [] 2

TS 5.2.1.3

प॒र्याव॑र्तते दक्षि॒णा प॒र्याव॑र्तते स्वमे॒व वी॒र्य॑मनु॒ प॒र्याव॑र्तते तस्मा॑द्-दक्षि॒णोऽर्द्ध आ॒त्मनो॑ वी॒र्या॑व॒त्तरोऽथो॑
आ॒दित्य॑स्यै॒वाऽऽ*वृ॒तम॑नु॒ प॒र्याव॑र्तते शु॒नश्शे॑प॒माजी॑गतिं॒ वरु॑णोऽगृ॒ह्णाथ॑ स ए॒तां वा॑रु॒णीम॑पश्यत् तया॒
वै स आ॒त्मानं॑ वरु॒णपा॑शाद॒मुञ्च॑द्-वरु॑णो॒ वा ए॒तं गृ॑ह्णाति य उ॒खां प्र॑तिमुञ्चत॒ उदु॑त्तमं॒ वरु॑ण॒पाश॑-
म॒स्मदित्या॑हा-ऽऽ*त्मानं॑मे॒वैतया॑ - [] 3

TS 5.2.1.4

वरु॒णपा॑शान् मुञ्च॒त्या त्वा॑ऽ*हार॒षमि॒त्याहा॑ ऽऽ*ह्यन॑ः॒ हर॑ति ध्रु॒वस्ति॑ष्ठा ऽवि॒चाच॑लिरि॒त्याह॑ प्र॒तिष्ठि॑-
त्यै वि॒शस्त्वा॑ सर्वा॒ वाञ्छ॑न्ति॒वत्या॑ह वि॒शैवैन॑ः॒ सम॑र्द्धयत्य॒स्मिन् रा॒ष्ट्रम॑धि श्रये॒त्याह॑ रा॒ष्ट्रमे॒वास्मि॑न्
ध्रु॒वम॑क॒र्यं का॒मये॑त रा॒ष्ट्रः स्या॑दिति॒ तं मन॑सा ध्यायेद्-रा॒ष्ट्रमे॒व भ॑वत्य - [] 4

TS 5.2.1.5

-ग्रे बृहन्नुषसांमूर्द्धो अस्थादित्याहाऽग्रमेवैनं समानानां करोति निर्जग्मिवान् तमस इत्याह तम एवास्मादप हन्ति ज्योतिषा- ऽऽगादित्याह ज्योतिरेवा-स्मिन् दधाति चतसृभिः सादयति चत्वारि छन्दांसि छन्दोभिरेवा-तिच्छन्दसोत्तमया वर्ष्म वा एषा छन्दसां यदतिच्छन्दा वर्ष्मेवैनं समानानां करोति सद्धती - [] 5

TS 5.2.1.6

भवति सत्त्वमेवैनं गमयति वाथ्सप्रेणोप तिष्ठत एतेन वै वंथ्सप्रीर्भालन्दनोऽग्नेः प्रियं धामाऽवाऽरु-न्धाऽग्नेरेवैतेन प्रियं धामाऽव रुन्ध एकादशं भवत्येकधैव यजमाने वीर्यं दधाति स्तोमेन वै देवा अस्मिन् लोक और्द्ध्वन् छन्दोभिरमुष्मिन्थ स्तोमस्येव खलु वा एतद्-रूपं यद्-वाथ्सप्रं यद्-वाथ्सप्रेणोपतिष्ठत - [] 6

TS 5.2.1.7

इममेव तेन लोकमभि जयति यद्-विष्णुक्रमान् क्रमतेऽमुमेव तैर्लोकमभि जयति पूर्वेषुः प्रक्राम-त्युत्तरेद्युरप तिष्ठते तस्माद्-योगेऽन्यासां प्रजानां मनः क्षेमेऽन्यासां तस्माद्-यायावरः क्षेम्यस्येशे तस्माद्-यायावरः क्षेम्यमद्वयवस्यति मुष्टी करोति वाचं यच्छति यज्ञस्य धृत्यै ॥ 7

(सृष्टोऽ - (1) भ्ये - तया - भवति - सद्धत्यु - पतिष्ठते - द्विचत्वारिंशच्च) (A1)

TS 5.2.2.1

अन्नपतेऽन्नस्य नो देहीत्याहा-ग्निर्वा अन्नपतिः स एवास्मा अन्नं प्रयच्छत्यनमीवस्य शुष्मिण इत्याहा-यक्ष्मस्येति वावैतदाह प्र प्रदातारं तारिष ऊर्जं नो धेहि द्विपदे चतुष्पद इत्याहाऽऽ*शिषमेवैतामा शास्त उदु त्वा विश्वे देवा इत्याह प्राणा वै विश्वे देवाः - [] 8

TS 5.2.2.2

प्राणैरेवैनमुद्यच्छते ऽग्रे भरन्तु चित्तिभिरित्याह यस्मां एवैनं चित्तायोद्यच्छते तेनैवैनं समर्द्धयति चतसृभिरा सादयति चत्वारि छन्दांसि छन्दोभिरेवा-तिच्छन्दसोत्तमया वर्ष्म वा एषा छन्दसां यद-तिच्छन्दा वर्ष्मैवैनं समानानां करोति सद्धती भवति सत्त्वमेवैनं गमयति प्रेदग्रे ज्योतिष्मान् - [] 9

TS 5.2.2.3

याहीत्याह ज्योतिरेवास्मिन् दधाति तनुवा वा एष हिंनस्ति यः हिंनस्ति मा हिंसीस्तनुवा प्रजा इत्याह प्रजाभ्यं एवैनं शमयति रक्षांसि वा एतद्-यज्ञः संचन्ते यदनं उथ्सर्ज-त्यक्रन्ददित्यन्वाह रक्षसा-मपहत्या अनसा वहन्-त्यपंचिति-मेवास्मिन् दधाति तस्मादनस्वी च रथी चातिथीना-मपंचिततमा - [] 10

TS 5.2.2.4

वपंचितिमान् भवति य एवं वेदं समिधाऽग्निं दुवस्यतेति घृतानुषिक्तामवसिते समिधमा दधाति यथाऽतिथय आगताय सर्पिष्वदातिथ्यं क्रियते तादृगेव तद्-गायत्रिया ब्राह्मणस्य गायत्रो हि ब्राह्म-णस्त्रिष्टुभा राजन्यस्य त्रैष्टुभो हि राजन्यो ऽप्सु भस्म प्रवेशयत्यप्सुयोनिर्वा अग्निः स्वामेवैनं योनिं गमयति तिसृभिः प्रवेशयति त्रिवृद्धा - [] 11

TS 5.2.2.5

अग्नि-र्यावानेवाऽग्निस्तं प्रतिष्ठां गमयति परा वा एषोऽग्निं वपति योऽप्सु भस्म प्रवेशयति ज्योतिष्मतीभ्या-मव दधाति ज्योतिरेवाऽस्मिन् दधाति द्वाभ्यां प्रतिष्ठित्यै परा वा एष प्रजां पशून् वपति योऽप्सु भस्म प्रवेशयति पुनरूर्जा सह रय्येति पुनरुदैति प्रजामेव पशूनात्मन् धत्ते पुनस्त्वाऽऽदित्या - [] 12

TS 5.2.2.6

रुद्रा वसवः समिन्धता-मित्याहैता वा एतं देवता अग्रे समैन्धत ताभिरेवैनः समिन्धे बोधा स बोधी-
त्युप तिष्ठते बोधयत्येवैनं तस्मात् सुप्त्वा प्रजाः प्रबुद्धयन्ते यथास्थानमुप तिष्ठते तस्माद्-यथास्थानं
पशवः पुनरेत्योप तिष्ठन्ते ॥ 13

(वै विश्वे देवा - ज्योतिष्मा - नपचिततमौ - त्रिवृद्धा - आदित्या - द्विचत्वारिंशच्च) (A2)

TS 5.2.3.1

यावती वै पृथिवी तस्यै यम आधिपत्यं परीयाय यो वै यमं देवयजनमस्या अनिर्याच्याऽग्निं
चिनुते यमायैनः स चिनुतेऽपेते-त्युद्धयवसाययति यममेव देवयजनमस्यै निर्याच्या- ऽऽत्मनेऽग्निं
चिनुत इष्वग्रेण वा अस्या अनामृत-मिच्छन्तो नाविन्दुन् ते देवा एतद्-यजुरपश्यन्नपेतेति यदेतेना-
ध्यवसाययत्य - [] 14

TS 5.2.3.2

-नामृत एवाग्निं चिनुत उद्धन्ति यदेवास्या अमेद्धयं तदपं हन्त्यपोऽवोक्षति शान्त्यै सिकता नि
वपत्येतद्वा अग्रेवैश्वानरस्य रूपः रूपेणैव वैश्वानरमव रुन्ध ऊषान् निवपति पुष्टिर्वा एषा प्रजननं
यदूषाः पुष्ट्यामेव प्रजननेऽग्निं चिनुतेऽथो सृजानं एव सृजानः ह्येतत् - [] 15

TS 5.2.3.3

पशूनां यदूषा द्यावापृथिवी सहाऽऽस्तां ते वियती अब्रूतामस्त्वेव नौ सह यज्ञियमिति यदमुष्या यज्ञि-
यमासीत् तदस्यामदधात् त ऊषा अभवन् यदस्या यज्ञियमासीत् तदमुष्यामदधात् तददश्चन्द्रमसि
कृष्णमूषान् निवपन्नदो ध्यायेद् द्यावापृथिव्योरेव यज्ञियेऽग्निं चिनुते ऽयः सो अग्निरिति विश्वामित्रस्य
- [] 16

TS 5.2.3.4

सूक्तं भवत्येतेन वै विश्वामित्रोऽग्नेः प्रियं धामा ऽवारुन्धाग्नेरेवैतेन प्रियं धामाव रुन्धे छन्दोभिर्वै देवाः सुवर्गं लोकमायन् चतस्रः प्राचीरुपं दधाति चत्वारि छन्दांसि छन्दोभिरेव तदयजमानः सुवर्गं लोकमेति तेषां सुवर्गं लोकं यतां दिशः समवलीयन्त ते द्वे पुरस्ताथ समीची उपादधत् द्वे - [] 17

TS 5.2.3.5

पश्चाथ समीची ताभिर्वै तेदिशोऽदृष्टुं यद्वे पुरस्ताथ समीची उपदधाति द्वे पश्चाथ समीची दिशां विधृत्या अथो पशवो वै छन्दांसि पशून्वास्मै समीचो दधात्यष्टावुपं दधात्यष्टाक्षरा गायत्री गायत्रोऽग्नि-र्यावानेवाग्निस्तं चिनुतेऽष्टावुपं दधात्यष्टाक्षरा गायत्री गायत्री सुवर्गं लोकमञ्जसा वेद सुवर्गस्य लोकस्य - [] 18

TS 5.2.3.6

प्रज्ञात्यै त्रयोदश लोकपृणा उपं दधात्येकविंशतिः संपद्यन्ते प्रतिष्ठा वा एकविंशः प्रतिष्ठा गारुहपत्य एकविंशस्यैव प्रतिष्ठां गारुहपत्यमनु प्रति तिष्ठति प्रत्यग्निं चिक्यान्स्तिष्ठति य एवं वेद पञ्चचितीकं चिन्वीत प्रथमं चिन्वानः पाङ्क्तो यज्ञः पाङ्क्ताः पशवो यज्ञमेव पशून्व रुन्धे त्रिचितीकं चिन्वीत द्वितीयं चिन्वानस्त्रय इमे लोका एष्वेव लोकेषु - [] 19

TS 5.2.3.7

प्रतितिष्ठ-त्येकचितीकं चिन्वीत तृतीयं चिन्वान एकधा वै सुवर्गो लोक एकवृत्तैव सुवर्गं लोकमेति पुरीषेणाभ्यूहति तस्मान्मांसेनास्थिं छन्नं न दुश्चर्मा भवति य एवं वेद पञ्च चितयो भवन्ति पञ्चभिः पुरीषैरभ्यूहति दश संपद्यन्ते दशाक्षरा विराडन्नं विराड् विराज्येवाऽन्नाद्ये प्रतितिष्ठति ॥ 20

(अध्यवसाययति - ह्येत - द्विश्वामित्रस्या - दधत् द्वे - लोकस्य - लोकेषु -सप्तचत्वारिंशच्च)
(A3)

TS 5.2.4.1

वि वा एतौ द्विषाते यश्च पुराऽग्निर्यश्चोखायाः समितमिति चतसृभिः सं निवपति चत्वारि छन्दांसि छन्दांसि खलु वा अग्नेः प्रिया तनूः प्रिययैवैनौ तनुवा सः शास्ति समितमित्याह तस्माद्ब्रह्मणा क्षत्रं समेति यत्सं न्युष्यं विहरति तस्माद् ब्रह्मणा क्षत्रं व्येत्यृतुभिः - [] 21

TS 5.2.4.2

-वा एतं दीक्षयन्ति स ऋतुभिरेव विमुच्यो मातेव पुत्रं पृथिवीं पुरीष्यमित्याह-तुभिरेवैनं दीक्षयित्वर्तुभिर्वि मुञ्चति वैश्वानर्या शिक्यमा दत्ते स्वदयत्येवैन-नैरऋतीः कृष्णा-स्तिस्र-स्तुषपका भवन्ति निरऋत्यै वा एतद्-भागधेयं यत् तुषा निरऋत्यै रूपं कृष्णं रूपेणैव निरऋतिं निरवदयत इमां दिशं यन्त्येषा - [] 22

TS 5.2.4.3

वै निरऋत्यै दिक् स्वायामेव दिशि निरऋतिं निरवदयते स्वकृतं इरिण उपं दधाति प्रदरे वैत-द्वै निरऋत्या आयतनं स्व एवाऽऽयतने निरऋतिं निरवदयते शिक्यमभ्युपं दधाति नैरऋतो वै पाशः साक्षादेवैनं निरऋतिपाशान्-मुञ्चति तिस्र उपं दधाति त्रेधाविहितो वै पुरुषो यावानेव पुरुषस्तस्मान्-निरऋतिमव यजते पराचीरुप - [] 23

TS 5.2.4.4

दधाति पराचीमेवास्मान्-निरऋतिं प्रणुदते ऽप्रतीक्षमा यन्ति निरऋत्या अन्तरहित्यै मार्जयित्वोपं तिष्ठन्ते मेढ्रयत्वाय गार्हपत्यमुपं तिष्ठन्ते निरऋति लोक एव चरित्वा पूता देवलोकमुपावर्तन्त एकयोपं तिष्ठन्त एकधैव यजमाने वीर्यं दधति निवेशनः सङ्गमनो वसूनामित्याह प्रजा वै पशवो वसुं प्रजयैवैनं पशुभिः समर्द्धयन्ति ॥ 24

(ऋतुभिः - रेषा- पराचीरुपा - षाचत्वारिंशच्च) (A4)

TS 5.2.5.1

पुरुषमात्रेण वि मिमीते यज्ञेन वै पुरुषः संमितो यज्ञपुरुषैवैनं विमिमीते यावान् पुरुष ऊर्द्धबाहुस्तावान् भवत्येतावद्वै पुरुषे वीर्यं वीर्येणैवैनं वि मिमीते पक्षी भवति न ह्यपक्षः पतितु-मरुहत्यरत्निनां पक्षौ द्राघीयांसौ भवतस्तस्मात् पक्षप्रवयांसि वयांसि व्याममात्रौ पक्षौ च पुच्छं च भवत्येतावद्वै पुरुषे वीर्यं - [] 25

TS 5.2.5.2

वीर्यसंमितो वेणुना वि मिमीत आग्नेयो वै वेणुः सयोनित्वाय यजुषा युनक्ति यजुषा कृषति व्यावृत्त्यै षड्भवेन कृषति षड् वा ऋतवं ऋतुभिरेवैनं कृषति यद् द्वादशगवेन सँवत्सरेणैवे यं वा अग्ने-रतिदाहादबिभेथ सैतद् द्विगुणमपश्यत् कृष्टं चाकृष्टं च ततो वा इमां नाऽत्यदहद्यत् कृष्टं चाकृष्टं च - [] 26

TS 5.2.5.3

भवत्यस्या अनतिदाहाय द्विगुणं त्वा अग्नि-मुद्यन्तु-मरुहतीत्याहुर्यत् कृष्टं चाकृष्टं च भवत्यग्नेरुद्यत्या एतावन्तो वै पशवो द्विपादश्च चतुष्पादश्च तान् यत् प्राचं उथ्सृजेद्-रुद्रायापि दद्व्याद्-यद्-दक्षिणा पितृभ्यो निधुवेद्यत् प्रतीचो रक्षांसि हन्युरुदीच उथ्सृजत्येषा वै देवमनुष्याणां शान्ता दिक् - [] 27

TS 5.2.5.4

तामेवैनाननूथ सृजत्यथो खल्विमां दिशमुथ सृजत्यसौ वा आदित्यः प्राणः प्राणमेवैनाननूथसृजति दक्षिणा पर्यावर्तन्ते स्वमेव वीर्यमनु पर्यावर्तन्ते तस्माद्-दक्षिणोऽर्द्ध आत्मनो वीर्यावत्तरोऽथो आदित्यस्यैवाऽऽवृत्तमनु पर्यावर्तन्ते तस्मात् पराञ्चः पशवो वि तिष्ठन्ते प्रत्यञ्च आ वर्तन्ते तिस्रस्तिस्त्रः सीताः - [] 28

TS 5.2.5.5

कृषति त्रिवृतमेव यंरुमुखे वि यातयत्योषधीर्वपति ब्रह्मणाऽन्नमव रुन्धे ऽर्कैऽर्कश्चीयते चतुर्दशभिर्वपति सप्त ग्राम्या ओषधयः सप्ताऽऽरण्या उभयीषामवरुद्ध्या अन्नस्यान्नस्य वपत्यन्नस्या-न्नस्यावरुद्ध्यै कृष्टे वपति कृष्टे ह्योषधयः प्रतितिष्ठन्त्यनुसीतं वपति प्रजात्यै द्वादशसु सीतासु वपति द्वादश मासाः संवत्सरः संवत्सरेणैवास्मा अन्नं पचति यदग्निचि - [] 29

TS 5.2.5.6

-दनवरुद्धस्या-श्रीयादव-रुद्धेन व्यृद्धयेत ये वनस्पतीनां फलग्रहय-स्तानिध्मेऽपि प्रोक्षे-दनवरुद्धस्या-वरुद्ध्यै दिग्भ्यो लोष्टान्थ समस्यति दिशामेव वीर्यमवरुद्ध्यै दिशां वीर्येऽग्निं चिनुते यं द्विष्याद्-यत्र स स्यात् तस्यै दिशो लोष्टमा हरेदिष-मूर्जमहमित आ ददु इतीषमेवोर्जं तस्यै दिशोऽव () रुन्धे क्षोधुको भवति यस्तस्यां दिशि भवत्युत्तरवेदिमुप वपत्युत्तरवेद्याः ह्यग्निश्चीयते ऽथो पशवो वा उ-त्तरवेदिः पशूनेवाव रुन्धेऽथो यश्पुरुषोऽनन्तरित्यै ॥ 30

(च भवत्येतावद्वै पुरुषे वीर्यं - यत्कृष्टञ्चाऽकृष्टञ्च - दिक्- सीता - अग्निचि - दव - पञ्चविंशतिश्च) (A5)

TS 5.2.6.1

अग्ने तव श्रवो वय इति सिकता नि वपत्येतद्वा अग्नेवैश्वानरस्यं सूक्तं सूक्तेनैव वैश्वानरमव रुन्धे षड्भिर्नि वपति षड्वा ऋतवः संवत्सरः संवत्सरोऽग्निवैश्वानरः साक्षादेव वैश्वानरमव रुन्धे समुद्रं वै नामैतच्छन्दः समुद्रमनु प्रजाः प्रजायन्ते यदेतेन सिकता नि वपति प्रजानां प्रजननायेन्द्रो - [] 31

TS 5.2.6.2

वृत्राय वज्रं प्राहरथ स त्रेधा व्यभवथ स्फ्यस्तृतीयः रथस्तृतीयं यूपस्तृतीयं येऽन्तरशरा अशीर्यन्त

ताः शर्करा अभवन् तच्छर्कराणां शर्करत्वं वज्रो वै शर्कराः पशुरग्नि-र्यच्छर्कराभिरग्निं परिमिनोति
वज्रेणैवास्मै पशून् परि गृह्णाति तस्माद्-वज्रेण पशवः परिगृहीतास्तस्मात् स्थेयानस्थेयसो नोप हरते
त्रिसप्ताभिः पशुकामस्य - [] 32

TS 5.2.6.3

परि मिनुयात् सप्त वै शीर्षण्याः प्राणाः प्राणाः पशवः प्राणैरेवास्मै पशून् व रुन्धे त्रिणवाभि-
भ्रातृव्यवत-स्त्रिवृतमेव वज्रं सभृत्य भ्रातृव्याय प्रहरति स्तृत्या अपरिमिताभिः परि मिनुया-दपरिमितस्या-
वरुद्ध्यै यं कामयेतापशुः स्यादित्यपरिमित्य तस्य शर्कराः सिकता व्यूहेदपरिगृहीत एवास्य विषू-
चीनः रेतः परां सिञ्चत्यपशुरेव भवति - [] 33

TS 5.2.6.4

यं कामयेत पशुमान् स्यादिति परिमित्य तस्य शर्कराः सिकता व्यूहेत् परिगृहीत एवास्मै स-
मीचीनः रेतः सिञ्चति पशुमानेव भवति सौम्या व्यूहति सोमो वै रेतोधा रेत एव तद्दधाति
गायत्रिया ब्राह्मणस्य गायत्रो हि ब्राह्मण-स्त्रिष्टुभां राजन्यस्य त्रैष्टुभो हि राजन्यः शम्युं बारहस्पत्यं
मेधो नोपानमत् सौऽग्निं प्राऽविशत् - [] 34

TS 5.2.6.5

सौऽग्नेः कृष्णो रूपं कृत्वोदायत् सोऽश्वं प्राऽविशत् सोऽश्वस्या-वान्तरशफो-भवद्-यदश्वमाक्रमयति
य एव मेधोऽश्वं प्राऽविशत् तमेवाव रुन्धे प्रजापतिनाऽग्निश्चेतव्य इत्याहुः प्राजापत्योऽश्वो यदश्वमा-
क्रमयति प्रजापतिनैवाऽग्निं चिनुते पुष्करपर्णमुप दधाति योनिर्वा अग्नेः पुष्करपर्णः सयोनि- ()
-मेवाग्निं चिनुते ऽपां पृष्ठमसीत्युप दधात्यपां वा एतत् पृष्ठं यत् पुष्करपर्णः रूपेणैवैनदुप दधाति
॥ 35

(इन्द्रः - पशुकामस्य - भवत्य - विशत् - सयोनिं - विशतिश्च) (A6)

TS 5.2.7.1

ब्रह्मं जज्ञानमिति रुक्ममुपं दधाति ब्रह्ममुखा वै प्रजापतिः प्रजा असृजत् ब्रह्ममुखा एव तत् प्रजा यजमानः सृजते ब्रह्मं जज्ञानमित्याह तस्माद्ब्राह्मणो मुख्यो मुख्यो भवति य एवं वेद ब्रह्मवादिनो वदन्ति न पृथिव्यां नान्तरिक्षे न दिव्यग्निश्चेतव्य इति यत् पृथिव्यां चिन्वीत पृथिवीं शुचाऽर्पयेन्नौषधयो न वनस्पतयः - [] 36

TS 5.2.7.2

प्र जायेरन्. यदुन्तरिक्षे चिन्वीतान्तरिक्षं शुचाऽर्पयेन्न वयांसि प्र जायेरन्. यद्-दिवि चिन्वीत दिव्यं शुचाऽर्पयेन्न पर्जन्यो वरुषेद्रुक्ममुपं दधात्यमृतं वै हिरण्यममृतं एवाग्निं चिनुते प्रजात्यै हिरण्यमयं पुरुषमुपं दधाति यजमानलोकस्य विधृत्यै यदिष्टकाया आतृण्णमनूपदद्व्यात् पशूनां च यजमानस्य च प्राणमपि दद्व्याद् दक्षिणतः - [] 37

TS 5.2.7.3

प्राञ्चमुपं दधाति दाधारं यजमानलोकं न पशूनां च यजमानस्य च प्राणमपि दधात्यथो खल्विष्टकाया आतृण्णमनूपं दधाति प्राणानामुत्सृष्ट्यै द्रप्सश्चस्कन्देत्यभि मृशति होत्रास्वेवैनं प्रतिष्ठापयति सुचावुपं दधात्याज्यस्य पूर्णां कार्ष्मर्यमयीं दुद्धः पूर्णा-मौदुंबरीमियं वै कार्ष्मर्यमय्यसावौ-दुंबरीमे एवोपं धत्ते - [] 38

TS 5.2.7.4

तूष्णीमुपं दधाति न हीमे यजुषाऽऽप्सुमरहन्ति दक्षिणां कार्ष्मर्यमयी-मुत्तरामौ-दुम्बरीं तस्मादस्या असावुत्तरा ऽऽज्यस्य पूर्णां कार्ष्मर्यमयीं वज्रो वा आज्यं वज्रः कार्ष्मर्यो वज्रेणैव यज्ञस्य दक्षिणतो रक्षास्यपं हन्ति दुद्धः पूर्णामौदुम्बरीं पशवो वै दद्व्यूगुदुम्बरः पशुष्वेवोर्जं दधाति पूर्णे उपं दधाति पूर्णे एवैनं - [] 39

TS 5.2.7.5

ममुष्मिन् लोक उपतिष्ठेते विराज्यग्निश्चेतव्यं इत्याहुः सुगवै विराड्यथ सुचावुपदधाति विराज्येवा-
ग्निं चिनुते यज्ञमुखेयं यज्ञमुखे वै क्रियमाणे यज्ञः रक्षांसि जिघांसन्ति यज्ञमुखः रुक्मो यद्-रुक्मं
व्याघारयति यज्ञमुखादेव रक्षांस्यपं हन्ति पञ्चभिव्या घारयति पाङ्क्तो यज्ञो यावानेव यज्ञस्तस्माद्-
रक्षांस्यपं हन्त्यक्षण्याव्या घारयति तस्मादक्षण्या () पशवोऽङ्गानि प्र हरन्ति प्रतिष्ठित्यै ॥ 40

(वनस्पतयो- दक्षिणतो- धत्त- एनं- तस्मां दक्षण्या-पञ्च च) (A7)

TS 5.2.8.1

स्वयमातृणामुपं दधातीयं वै स्वयमातृणामेवोपं धत्ते ऽश्वमुपं प्रापयति प्राणमेवास्यां दधात्यथो
प्राजापत्यो वा अश्वः प्रजापतिनैवाऽग्निं चिनुते प्रथमेष्टकोपधीयमाना पशूनां च यजमानस्य च प्राणमपि
दधाति स्वयमातृणाम् भवति प्राणानामुत्सृष्ट्या अथो सुवर्गस्य लोकस्यानुख्यात्या अग्रावग्निश्चेतव्यं
इत्याहुरेष वा - [] 41

TS 5.2.8.2

अग्निर्वैश्वानरो यद्वाह्मणस्तस्मै प्रथमामिष्टकां यजुष्कृतां प्रयच्छेत् तां ब्राह्मणश्चोपं दद्याता-मग्रावेव
तदग्निं चिनुत ईश्वरो वा एष आर्तिमार्तोऽयो-ऽविद्वानिष्टका-मुपदधाति त्रीन् वरान् दद्यात् त्रयो वै
प्राणाः प्राणानां स्पृत्यै द्वावेव देयौ द्वौ हि प्राणावेकं एव देय एको हि प्राणः पशु - [] 42

TS 5.2.8.3

-र्वा एष यदग्निर्न खलु वै पशव आर्यवसे रमन्ते दूर्वेष्टकामुपं दधाति पशूनां धृत्यै द्वाभ्यां प्रतिष्ठित्यै
काण्डात् काण्डात् प्ररोहन्तीत्याहुः काण्डेनकाण्डेन ह्येषा प्रतितिष्ठत्येवा नो दूर्वे प्रतनु सहस्रेण शतेन
चेत्याहुः साहस्रः प्रजापतिः प्रजापतेरास्यै देवलक्ष्मं वै त्र्यालिखिता तामुत्तरलक्ष्माणं देवा उपादधता-

धरलक्ष्माण-मसुरा यं - [] 43

TS 5.2.8.4

कामयेत वसीयान्थ स्यादित्युत्तरलक्ष्माणं तस्योपं दद्ध्याद्-वसीयानेव भवति यं कामयेत पापीयान्थ स्यादित्यधरलक्ष्माणं तस्योपं दद्ध्यादसुरयोनि-मेवैनमनु परां भावयति पापीयान् भवति त्र्यालिखिता भवतीमे वै लोकारूयालिखितैभ्य एव लोकेभ्यो भ्रातृव्यमन्तरेत्यङ्गिरसः सुवर्गं लोकं यतः पुरोडाशः कूर्मो भूत्वाऽनु प्रासर्प - [] 44

TS 5.2.8.5

-द्यत् कूर्ममुपदधाति यथा क्षेत्रविदञ्जसा नयत्येवमेवैनं कूर्मः सुवर्गं लोकमञ्जसा नयति मेधो वा एष पशूनां यत् कूर्मो यत् कूर्ममुप दधाति स्वमेव मेधं पश्यन्तः पशव उप तिष्ठन्ते श्मशानं वा एतत् क्रियते यन्मृतानां पशूनां शीर्षाण्युपधीयन्ते यज्जीवन्तं कूर्ममुप दधाति तेनाश्मशानचिद्वास्तव्यो वा एष यत् - [] 45

TS 5.2.8.6

कूर्मो मधु वाता ऋतायत इति दुद्धा मधुमिश्रेणाभ्यनक्ति स्वदयत्येवैनं ग्राम्यं वा एतदन्नं यद्-दद्ध्यारुण्यं मधु यद्दुद्धा मधुमिश्रेणाभ्यनक्त्युभयस्याऽवरुद्ध्यै मही द्यौः पृथिवी च न इत्याहाऽऽभ्यामेवैनमुभयतः परिगृह्णाति प्राञ्चमुप दधाति सुवर्गस्य लोकस्य समष्ट्यै पुरस्तात् प्रत्यञ्चमुप दधाति तस्मात् - [] 46

TS 5.2.8.7

पुरस्तात् प्रत्यञ्चः पशवो मेधमुप तिष्ठन्ते यो वा अपनाभिमग्निं चिनुते यजमानस्य नाभिमनु प्रविशति स एनमीश्वरो हिंसितोरूलूखलमुप दधात्येषा वा अग्नेर्नाभिः सनाभिमेवाऽग्निं चिनुते हिंसाया औदुम्बरं भवत्यूर्वा उदुम्बर ऊर्जमेवाव रुन्धे मद्ध्यत उप दधाति मद्ध्यत एवास्मा ऊर्ज दधाति

तस्मान्-()-मद्ध्यत ऊर्जा भुञ्जत इयंद्-भवति प्रजापतिना यस्मुखेन संमितमव हन्त्यन्नमेवाकं-
वैष्णव्यर्चोपं दधाति विष्णुर्वै यज्ञो वैष्णवा वनस्पतयो यज्ञ एव यज्ञं प्रतिष्ठापयति ॥ 47

(एष वै - पशु - र्य - मंसर्प - द्वेष यत् - तस्मात् - तस्मात् - सप्तविंशतिश्च) (A8)

TS 5.2.9.1

एषां वा एतल्लोकानां ज्योतिः सम्भृतं यदुखा यदुखा-मुपदधात्येभ्य एव लोकेभ्यो ज्योतिरव रुन्धे
मद्ध्यत उपं दधाति मद्ध्यत एवास्मै ज्योतिर्दधाति तस्मान्मद्ध्यतो ज्योतिरुपाऽऽस्महे सिकंताभिः
पूरयत्येतद्वा अग्नेर्वैश्वानरस्य रूपं रूपेणैव वैश्वानरमव रुन्धे यं कामयेत क्षोधुकः स्यादित्यूनां
तस्योपं - [] 48

TS 5.2.9.2

दद्ध्यत् क्षोधुक एव भवति यं कामयेता-नुपदस्य-दन्नमद्यादिति पूर्णां तस्योपं दद्ध्यदनुपदस्य-
देवान्नमति सहस्रं वै प्रति पुरुषः पशूनां यच्छति सहस्रमन्ये पशवो मद्ध्ये पुरुषशीर्षमुपं द-
धाति सवीर्यत्वायो-स्वायामपि दधाति प्रतिष्ठामेवैनंद्-गमयति व्यृद्धं वा एतत् प्राणैरमेद्ध्यं यत् पुरुष-
शीर्षममृतं खलु वै प्राणा - [] 49

TS 5.2.9.3

अमृतं हिरण्यं प्राणेषु हिरण्यशल्कान् प्रत्यस्यति प्रतिष्ठामेवैनंद्-गमयित्वा प्राणैः समर्द्धयति दुद्धा
मधुमिश्रेण पूरयति मधुव्योऽसानीति श्रुतातुङ्क्येन मेद्ध्यत्वाय ग्राम्यं वा एतदन्नं यद्-दद्ध्यारण्यं मधु
यद्दुद्धा मधुमिश्रेण पूरयत्युभयस्या-वरुद्ध्यै पशुशीर्षाण्युपं दधाति पशवो वै पशुशीर्षाणि पशून्नेवाव
रुन्धे यं कामयेतापशुः स्यादिति - [] 50

TS 5.2.9.4

विषूचीनानि तस्योपं दद्ध्याद्-विषूच एवास्मात् पशून् दधात्यपशुरेव भवति यं कामयेत पशुमान्थ-
स्यादिति समीचीनानि तस्योपं दद्ध्याथ समीच एवास्मै पशून् दधाति पशुमानेव भवति पुरस्तात्
प्रतीचीनमश्चस्योपं दधाति पश्चात् प्राचीनमृषभस्या-पशवो वा अन्ये गो अश्वेभ्यः पशवो गो अश्वा-
नेवास्मै समीचो दधात्ये-तावन्तो वै पशवो - [] 51

TS 5.2.9.5

द्विपादश्च चतुष्पादश्च तान् वा एतदुग्रौ प्रदधाति यत् पशुशीर्षाण्युप-दधात्य-मुमारण्यमनु ते दिशा-
मीत्याह ग्राम्येभ्य एव पशुभ्य आरण्यान् पशूञ्छुचमनूत्सृजति तस्मात् समावत् पशूनां प्रजायमानाना-
मारण्याः पशवः कनीयाःसः शुचा हृताः सर्पशीर्षमुप दधाति यैव सर्पे त्विषिस्तामेवाव रुन्धे -
[] 52

TS 5.2.9.6

यथ समीचीनं पशुशीर्षैरुप दद्ध्याद् ग्राम्यान् पशून् दशुकाः स्युर्यद्-विषूचीन-मारण्यान् यजुरेव
वेदेद्व तां त्विषिः रुन्धे या सर्पे न ग्राम्यान् पशून् हिनस्ति नाऽऽरण्यानथो खलूपधेयमेव यदु-
पदधाति तेन तां त्विषिमव रुन्धे या सर्पे यद्-यजुर्वदति तेन शान्तं ॥ 53

(ऊनान्तस्योपं - प्राणाः - स्यादिति - वै पशवो - रुन्धे - चतुश्चत्वारिंशच्च) (A9)

TS 5.2.10.1

पशुर्वा एष यदुग्निर्योनिः खलु वा एषा पशोर्वि क्रियते यत् प्राचीनमैष्टकाद्-यजुः क्रियते रेतोऽपस्यां
अपस्यां उपं दधाति योनावेव रेतो दधाति पञ्चोपं दधाति पाङ्गाः पशवः पशूनेवास्मै प्रजनयति पञ्च
दक्षिणतो वज्रो वा अपस्यां वज्रेणैव यज्ञस्य दक्षिणतो रक्षास्यपं हन्ति पञ्च पश्चात् - [] 54

TS 5.2.10.2

प्राचीरुपं दधाति पश्चाद्वै प्राचीनः॑ रेतो॑ धीयते पश्चादेवास्मै॑ प्राचीनः॑ रेतो॑ दधाति पञ्च पुरस्ता-
 "त् प्रतीचीरुपं दधाति पञ्च पश्चात् प्राचीस्तस्मात् प्राचीनः॑ रेतो॑ धीयते प्रतीचीः॑ प्रजा जायन्ते
 पञ्चोत्तरतः॑ श्छन्दस्याः॑ पशवो॑ वै छन्दस्याः॑ पशूनेव प्रजातान्थ स्वमायतनमभि पर्यूहत इयं वा
 अग्ने-रतिदाहादबिभेथ सैता - [] 55

TS 5.2.10.3

अपस्या॑ अपश्यत् ता उपाधत्त॑ ततो॑ वा इमां॑ नात्यदहद्-यदपस्या॑ उपदधात्यस्या॑ अनतिदाहायोवाचं
 हेयमददिथ॑ स ब्रह्मणाऽन्नं॑ यस्यैता॑ उपधीयान्तै॑ य उ॑ चैना एवैवे॑ ददिति॑ प्राणभृत॑ उपं दधाति
 रेतस्येव॑ प्राणान् दधाति तस्माद्-वदन् प्राणन् पश्यञ्छृण्वन् पशुर्जायते॑ ऽयं पुरो - [] 56

TS 5.2.10.4

भुव॑ इति॑ पुरस्तादुपं दधाति प्राणमेवैताभिर्-दाधाराऽयं दक्षिणा विश्वकर्मेति॑ दक्षिणतो॑ मन एवैताभिर्-
 दाधारायं॑ पश्चाद्-विश्वव्यचा॑ इति॑ पश्चा-च्चक्षुरेवैताभिर्-दाधारेद-मुत्तराथ॑ सुवरित्युत्तरतः॑ श्रोत्रमेवैताभिर्-
 दाधारेयमुपरि॑ मतिरित्युपरिष्ठाद्-वाचमेवैताभिर्-दाधार दशदशोपं दधाति सवीर्यत्वायाक्ष्णयो - [] 57

TS 5.2.10.5

-पं दधाति तस्मादक्षण्या॑ पशवोऽङ्गानि॑ प्रहरन्ति॑ प्रतिष्ठित्यै॑ याः प्राचीस्ताभिर्-वसिष्ठ आर्द्धोद्या दक्षिणा
 ताभिर्भरद्वाजो॑ याः प्रतीचीस्ताभिर् विश्वामित्रो॑ या उदीचीस्ताभिर्-जमदग्निर्या॑ ऊर्द्धास्ताभिर्-विश्वकर्मा॑ य
 एवमेतासामृद्धिं॑ वेदूर्द्धोत्येव॑ य आसामेवं बन्धुतां॑ वेद् बन्धुमान् भवति॑ य आसामेवं कृप्तिं॑ वेद् कल्पते
 - [] 58

TS 5.2.10.6

ऽस्मै॑ य आसामेवमायतनं॑ वेदाऽऽयतनवान् भवति॑ य आसामेवं प्रतिष्ठां॑ वेद् प्रत्येव तिष्ठति॑ प्राणभृतं॑
 उपधायं॑ संयत् उपं दधाति प्राणानेवा॑ ऽस्मिन् धित्वा॑ संयद्भिः॑ संयच्छति॑ तथ संयतां॑ संयत्त्वमथो॑

प्रा॒ण ए॒वापा॑नं द॑धाति॒ तस्मा॑त् प्रा॒णापा॑नौ सं च॑रतो॒ विषू॑चीरुपं द॑धाति॒ तस्मा॑द्-विष्व॑ञ्चौ प्रा॒णापा॑नौ
यद्वा अ॒ग्नेर॑संयत् - [] 59

TS 5.2.10.7

-मसु॑वर्ग्यमस्य॒ तथ॑ सु॒वर्ग्योऽग्नि॑र्यथ॒ संय॑तं उप॒ दधा॑ति॒ समे॒वैनं॑ च॒च्छति॑ उ॒वर्ग्यमे॒वाक॑ -रू॒यवि॑र्वयः
कृ॒तम॑या॒नामि॒त्याह॑ वयो॒भिरे॒वाया॑नवं रु॒न्धे ऽयै॑र्वया॒ऽसि॑ सु॒र्वतो॑ वा॒युम॑ती॒र्भव॑न्ति॒ तस्मा॑दु॒यः सु॑र्वतः
पव॑ते ॥ 60

(प॒श्चा - दे॒ताः - पु॒रो - ऽक्ष॑ण॒या - कल्प॑ते - ऽसं॑य॒तं - पञ्च॑त्रि॒ंशच्च॑) (A10)

TS 5.2.11.1

गा॒य॒त्री त्रि॑ष्टु॒ब् जग॑त्यनु॒ष्टुक् प॒ङ्क्त्या॑ सह । बृ॒ह॒त्यु॒ष्णिहा॑ क॒कुथ॑ सू॒चीभिः॑ शि॒म्यन्तु॑ त्वा ॥द्वि॑पदा
या चतु॑ष्पदा त्रि॒पदा॑ याच॒ षट्प॑दा । स॒छन्दा॑ या च॒ वि॒च्छन्दाः॑ सू॒चीभिः॑ शि॒म्यन्तु॑ त्वा ॥म॒हाना॑म्नी
रे॒वत॑यो॒ विश्वा॑ आशाः॑ प्र॒सू॒वरीः॑ । मे॒घ्या॑ वि॒द्युतो॑ वाचः॑ सू॒चीभिः॑ शि॒म्यन्तु॑ त्वा ॥र॒ज॒ता हरि॑णीः
सी॒सा यु॒जो यु॒ज्यन्ते॑ कर्म॑भिः । अ॒श्वस्य॑ वा॒जिन॑स्त्व॒चि सू॒चीभिः॑ शि॒म्यन्तु॑ त्वा ॥ ना॒री - [] 61

TS 5.2.11.2

-स्ते॒ पत्न॑यो॒ लोम॑ विचि॑न्वन्तु मनी॒षया॑ । दे॒वानां॑ पत्नी॒र्दिशः॑ सू॒चीभिः॑ शि॒म्यन्तु॑ त्वा ॥कु॒वि॒दु॒ङ्ग
यव॑मन्तो॒ यवं चि॑द्यथा॒ दान्त्य॑नुपूर्व॑ वि॒यूय॑ । इ॒हेहै॑षां कृणु॒त भो॒ज॒नानि॑ ये ब॒रु॒हिषो॑ नमो॑वृ॒त्तिं नज॑ग्मुः
॥ 62

(ना॒री - स्त्रि॒ंशच्च॑) (A11)

TS 5.2.12.1

कस्त्वा॑ च्छ्यति॑ कस्त्वा॑ वि शा॑स्ति॒ कस्ते॑ गात्राणि शिम्यति । क उ॑ ते शमिता॑ क॒विः ॥
ऋ॒तव॑स्त ऋ॒तुधा॑ परुः॑ शमिता॑रो विशा॑सतु । स॒व॒थ्स॒रस्य॑ धाय॑सा॒ शिमी॑भिः शिम्यन्तु त्वा ॥ दै॒व्या
अ॒र्द्ध॒र्यव॑स्त्वा च्छ्यन्तु॑ वि च॑ शासतु । गात्राणि पर्व॑शस्ते शिमाः॑ कृ॒ण्वन्तु॑ शिम्यन्तः ॥ अ॒र्द्धमा॑साः
परु॑षि ते मासाः॑ छ्यन्तु॑ शिम्यन्तः । अ॒होरा॑त्राणि म॒रुतो॑ विलि॑ष्टः - [] 63

TS 5.2.12.2

सू॒दय॑न्तु ते ॥ पृथि॑वी ते ऽन्त॑रिक्षेण वा॒युश्छि॑द्रं भिष॑ज्यतु । द्यौस्ते॑ नक्ष॑त्रैः स॒ह रू॒पं कृ॑णोतु सा॒
धुया ॥ शं ते॑ परे॑भ्यो गात्रे॑भ्यः शम॑स्त्वरे॑भ्यः । शम॑स्थ॒भ्यो म॒ज्ज॒भ्यः शमु॑ ते त॒नुवे॑ भुवत् ॥ 64

(विलि॑ष्टं - त्रि॒ंशच्च॑) (A12)

praSna korvai with starting padams of 1 to 12 anuvAkams :-

(विष्णु॑मुखा - अन्न॑पते - याव॑ती - वि वै - पु॒रुष॑मा॒त्रेणा॑ - ऽग्रे॑ तव॒ श्रवो॑ वयो - ब्रह्म॑ जज्ञा॒नः -
स्व॑यमा॒तृण्णा - मे॒षां वै - पु॒शु - गा॑य॒त्री - कस्त्वा॑ - द्वा॒दश॑)

korvai with starting padams of 1, 11, 21 series of pa jAtis :-

(विष्णु॑मुखा - अप॑चि॒तिमा॒नु - वि वा ए॒ता - व॒ग्रे तव॑ - स्व॑यमा॒तृण्णां - वि॒षूची॑ना॒नि - गा॑य॒त्री -
चतु॑ष्पष्टिः)

first and last padam of second praSnam of 5th kANDam

(विष्णु॑मुखा - स्त॒नुवे॑ भुवत्)

॥ हरिः॑ ॐ ॥ ॥ कृष्ण॑ यजुर्वेदीय तैत्तिरीय संहितायां पञ्चमकाण्डे द्वितीयः प्रश्नः समाप्तः ॥

5.3 पञ्चमकाण्डे तृतीयः प्रश्नः - चितीनां निरूपणं

TS 5.3.1.1

उ॒त्स॒न्न॒ य॒ज्ञो वा ए॒ष यद॒ग्निः किं॑ वाऽह॒ैतस्य॑ क्रि॒यते किं॑ वा न यद्वै य॒ज्ञस्य॑ क्रि॒यमा॑णस्या-न्त॒र्यन्ति॑
पू॒र्यति॑ वा अ॒स्य तदा॑श्चि॒नीरु॑पं दधा॒त्यश्चि॒नौ वै दे॒वानां॑ भि॒षजौ॑ ताभ्या॑मे॒वास्मै॑ भेष॒जं करो॑ति पञ्चोपं
दधा॒ति पा॒ङ्क्तो य॒ज्ञो यावा॑नेव य॒ज्ञस्तस्मै॑ भेष॒जं करो॑त्य॒तृव्या॑ उपं दधा॒त्य॒तृनां॑ कृ॒त्यै - [] 1

TS 5.3.1.2

पञ्चोपं दधा॒ति पञ्च॑ वा ऋ॒तवो॑ याव॑न्त ए॒वर्त॑व॒स्तान् क॑ल्पयति समा॒नप्र॑भृतयो भव॑न्ति समा॒नोद॑र्का॒स्त-
स्मा॑थ् समा॒ना ऋ॒तव॑ ए॒केन॑ प॒देन॑ व्याव॑र्तन्ते तस्मा॑द्-ऋ॒तवो॑ व्याव॑र्तन्ते प्राण॑भृत॒ उपं दधा॒त्य॒तृष्वे॒व
प्रा॒णान् द॑धा॒ति तस्मा॑थ् समा॒नाः सन्त॑ ऋ॒तवो॑ न जी॒र्यन्त्य॑थो प्र॒जंन॑यत्ये॒वैना॑नेष वै वा॒युर्य॑त् प्रा॒णो
यद्-ऋ॒त॒व्या॑ उप॒धाय॑ प्राण॑भृत - [] 2

TS 5.3.1.3

उप॒दधा॑ति तस्मा॑थ् सर्वा॑नृ॒तून्नु॑ वा॒युरा व॑रीवर्ति वृष्टि॑सनीरु॒पं दधा॑ति वृष्टि॑मे॒वाव॑ रु॒न्ध्रे यदे॑क॒धोपं॑दु॒ह्या-
दे॑क॒मृ॒तुं व॑र॒षेदनु॑परि॒हारः॑ साद॑यति तस्मा॑थ् सर्वा॑नृ॒तून् व॑र॒षति॑ यत् प्रा॑ण॒भृतं॑ उप॒धाय॑ वृष्टि॑सनी॒-
रु॒प॒दधा॑ति तस्मा॑द्-वा॒युप्र॑च्युता दि॒वो वृष्टि॑री॒ते प॒शवो॑ वै व॑य॒स्या नाना॑मनसः खलु॒ वै प॒शवो॑
नाना॑व्रता॒स्तेऽप॑ ए॒वाभि॑ सम॑नसो - [] 3

TS 5.3.1.4

यं का॒मये॑ताप॒शुः स्या॒दिति॑ वय॒स्यास्त॑स्यो॒प॒धाया॑प॒स्या उपं द॒ह्याद॑ स॒ज्ञान॑मे॒वास्मै॑ प॒शुभिः॑ करो॒-
त्य॑प॒शुरे॒व भ॑वति यं का॒मये॑त प॒शुमा॑न्थ॒स्यादि॑त्य॒प॒स्यास्त॑स्यो॒प॒धाय॑ वय॒स्या उपं द॒ह्याथ॑ स॒ज्ञानं॑-
मे॒वास्मै॑ प॒शुभिः॑ करोति प॒शुमा॑ने॒व भ॑वति चत॑स्रः पु॒रस्ता॒दुपं दधा॑ति तस्मा॑च्च॒त्वारि॑ चक्षु॑षो रू॒पाणि॑
द्वे शु॒क्ले द्वे कृ॑ष्णे - [] 4

TS 5.3.1.5

मूर्द्धन्वतीर्भवन्ति तस्मात् पुरस्तान्मूर्द्धा पञ्च दक्षिणायाः श्रोण्यामुप दधाति पञ्चोत्तरस्यां तस्मात् पश्चाद्-वरुणीयान् पुरस्तात् प्रवणः पशुर्वस्तो वय इति दक्षिणेऽस्य उप दधाति वृष्णिर्वय इत्युत्तरेऽस्यैव प्रति दधाति व्याघ्रो वय इति दक्षिणे पक्ष उप दधाति सिंहो वय इत्युत्तरे पक्षयोरेव वीर्यं दधाति पुरुषो वय इति () मद्ध्ये तस्मात् पुरुषः पशूनामधिपतिः ॥ 5

(कृत्वा - उपधाय प्राणभृतः-समनसः-कृष्णे-पुरुषो वय इति - पञ्च च) (A1)

TS 5.3.2.1

इन्द्राग्नी अव्यथमानामिति स्वयमातृणामुप दधातीन्द्राग्निभ्यां वा इमौ लोकौ विधृतावनयो-लोकयो-विधृत्या अधृतेव वा एषा यन्मद्ध्यमा चितिरन्तरिक्षमिव वा एषेन्द्राग्नी इत्याहेन्द्राग्नी वै देवानामोजो भूतावोजसैवैना-मन्तरिक्षे चिनुते धृत्यै स्वयमातृणामुप दधात्यन्तरिक्षं वै स्वयमातृणाऽन्तरिक्षमे-वोप धृतेऽश्वमुप - [] 6

TS 5.3.2.2

घ्रापयति प्राणमेवास्यां दधात्यथो प्राजापत्यो वा अश्वः प्रजापतिनैवाग्निं चिनुते स्वयमातृणा भवति प्राणानामुत्सृष्ट्या अथो सुवर्गस्य लोकस्यानुख्यात्यै देवानां वै सुवर्गं लोकं यतां दिशः समवलीयन्त त एता दिश्या अपश्यन् ता उपादधत् ताभिर्वै ते दिशोऽदृष्टुन् यद्विद्या उपदधाति दिशां विधृत्यै दशं प्राणभृतः पुरस्तादुप - [] 7

TS 5.3.2.3

दधाति नव वै पुरुषे प्राणा नाभिर्दशमी प्राणानेव पुरस्ताद्धृते तस्मात् पुरस्तात् प्राणा ज्योतिष्मती-मुत्तमामुप दधाति तस्मात् प्राणानां वागज्योतिरुत्तमा दशोप दधाति दशाक्षरा विराड् विराट् छन्दसां

ज्योतिर्ज्योतिरेव पुरस्ताद्धत्ते तस्मात् पुरस्ताज्ज्योतिरुपां ऽऽ*स्महे छन्दांसि पशुष्वजिमयुस्तान् बृहत्युदजयत् तस्माद्-बारहताः - [] 8

TS 5.3.2.4

पशवं उच्यन्ते मा छन्द इति दक्षिणत उप दधाति तस्माद्-दक्षिणा वृतो मासाः पृथिवी छन्द इति पश्चात् प्रतिष्ठित्या अग्निदेवतेत्युत्तरत ओजो वा अग्निरोज एवोत्तरतो धत्ते तस्मादुत्तरतो ऽभिप्रयायी जयति षट्त्रिंशत् संपद्यन्ते षट्त्रिंशदक्षरा बृहती बारहताः पशवो बृहत्यैवास्मै पशूनव रुन्धे बृहती छन्दसाः स्वराज्यं परीयाय यस्यैता - [] 9

TS 5.3.2.5

उपधीयन्ते गच्छति स्वराज्यं सप्त वालखिल्याः पुरस्तादुप दधाति सप्त पश्चात् सप्त वै शीर्षण्याः प्राणा द्वाववाञ्चौ प्राणानां सवीर्यत्वाय मूर्द्धाऽसि राडिति पुरस्तादुप दधाति यन्त्री राडिति पश्चात् प्राणानेवास्मै समीचो दधाति ॥ 10

(अश्वमुप-पुरस्तादुप-बारहता-एता-श्चतुस्त्रिंशच्च) (A2)

TS 5.3.3.1

देवा वै यद्-यज्ञे ऽकुर्वत् तदसुरा अकुर्वत् ते देवा एता अक्षण्यास्तोमीया अपश्यन् ता अन्यथा ऽनूच्या-न्यथोपादधत् तदसुरा नान्ववायन् ततो देवा अभवन् पराऽसुरा यदक्षण्यास्तोमीया अन्यथा ऽनूच्यान्यथोप दधाति भ्रातृव्याभिभूत्यै भवत्यात्मना पराऽस्य भ्रातृव्यो भवत्या-शुस्त्रिवृदिति पुरस्तादुप दधाति यश्मुखं वै त्रिवृ - [] 11

TS 5.3.3.2

-द्यश्मुखमेव पुरस्ताद्वि यातयति व्योम सप्तदश इति दक्षिणतो ऽन्नं वै व्योमाऽन्नं सप्तदशोऽन्नमेव

दक्षिणतो धत्ते तस्माद्-दक्षिणेनान्नमद्यते धरुणं एकविंश इति पश्चात् प्रतिष्ठा वा एकविंशः प्रतिष्ठित्यै भान्तः पञ्चदश इत्युत्तरत ओजो वै भान्त ओजः पञ्चदश ओज एवोत्तरतो धत्ते तस्मादुत्तरतो ऽभिप्रयायी जयति प्रतूर्तिरष्टादश इति पुरस्ता- [] 12

TS 5.3.3.3

-दुपं दधाति द्वौ त्रिवृतावभिपूर्वं यंश्मुखे वि यातयत्यभिवर्तः सविंश इति दक्षिणतोऽन्नं वा अ-भिवर्तोऽन्नं सविंशोऽन्नमेव दक्षिणतो धत्ते तस्माद्-दक्षिणेनान्नमद्यते वर्चो द्वाविंश इति पश्चाद्-यद्-विंशतिर्द्वे तेन विराजौ यद् द्वे प्रतिष्ठा तेन विराजोरेवा-भिपूर्वमन्नाद्ये प्रतितिष्ठति तपो नवदश इत्युत्तर तस्मात् सव्यो - [] 13

TS 5.3.3.4

हस्तयोस्तपस्वितरो योनिश्चतुर्विंश इति पुरस्तादुपं दधाति चतुर्विंशत्यक्षरा गायत्री गायत्री यंश्मुखं यंश्मुखमेव पुरस्ताद्-वियातयति गर्भाः पञ्चविंश इति दक्षिणतोऽन्नं वै गर्भा अन्नं पञ्चविंशोऽन्नमेव दक्षिणतो धत्ते तस्माद् दक्षिणेनान्नमद्यत ओजस्त्रिणव इति पश्चादिमे वै लोकास्त्रिणव एष्वेव लोकेषु प्रतितिष्ठति सभरणस्त्रयोविंश इत्यु - [] 14

TS 5.3.3.5

-त्तरतस्तस्मात् सव्यो हस्तयोः सम्भार्यतरः ऋतुरेकत्रिंश इति पुरस्तादुपं दधाति वाग्वै ऋतुर्य-श्मुखं वाग्यंश्मुखमेव पुरस्ताद्वि यातयति ब्रह्मस्य विष्टपं चतुस्त्रिंश इति दक्षिणतोऽसौ वा आदित्यो ब्रह्मस्य विष्टपं ब्रह्मवर्चसमेव दक्षिणतो धत्ते तस्माद् दक्षिणोऽर्द्धो ब्रह्मवर्चसितरः प्रतिष्ठा त्रयस्त्रिंश इति पश्चात् प्रतिष्ठित्यै नाकः षट्त्रिंश इत्युत्तरतः सुवर्गो वै () लोको नाकः सुवर्गस्य लोकस्य समष्ट्यै ॥ शपेचिअल् खोर्वे fओर् अनुवाकम् आशु - व्योम - धरुणो - भान्तः - प्रतूर्तिर - भिवर्तो - वर्च - स्तपो - योनि - गर्भा - ओजः - सभरणः - ऋतु - ब्रह्मस्य - प्रतिष्ठा - नाकः - षोडश) 3

(वै त्रिवृ - दितिं पुरस्तात् - सव्य - स्त्रयोविंश इति - सुवर्गो वै - पञ्च च) (A3)

TS 5.3.4.1

अग्नेर्भा॒गोऽसीति॑ पुरस्ता॒दुपं॑ दधाति य॒ज्ञमुखं॑ वा अ॒ग्निर्य॒ज्ञमुखं॑ दी॒क्षा य॒ज्ञमुखं॑ ब्रह्म॑ य॒ज्ञमुखं॑ त्रिवृद्-
य॒ज्ञमुखमे॒व पुरस्ता॒द्वि या॑तयति नृचक्ष॑सां भा॒गोऽसीति॑ दक्षिण॑तः शु॒श्रुवा॑सो वै नृचक्ष॑सोऽन्नं॑ धा॒ता
जा॒तायै॒वास्मा॑ अन्नमपि॑ दधाति॒ तस्मा॑ज्जा॒तोऽन्नम॑त्ति ज॒नित्र॑ः स्पृ॒तः सप्त॑दशः स्तोम॑ इत्या॒हाऽन्नं॑ वै
ज॒नित्र॑ - [] 16

TS 5.3.4.2

-मन्त्र॑ सप्तद॒शोऽन्नमे॒व दक्षिण॑तो ध॑त्ते तस्मा॒द् दक्षि॑णेना-न्नम॑द्यते मि॒त्रस्य॑ भा॒गोऽसीति॑ प॒श्चात् प्रा॒णो
वै मि॒त्रोऽपा॒नो वरु॑णः प्राणापा॒नावे॒वास्मिन्॑ दधाति दि॒वो वृ॒ष्टिर्वा॑ताः स्पृ॒ता ऐ॒कवि॑ंशः स्तोम॑ इत्या॒ह
प्रति॑ष्ठा वा ऐ॒कवि॑ंशः प्रति॑ष्ठित्या॒ इन्द्र॑स्य भा॒गोऽसीत्यु॑त्तर॒त ओजो॑ वा इन्द्र॑ ओजो॑ विष्णु॒रोजः॑
क्ष॒त्रमो॑जः पञ्चद॒श - [] 17

TS 5.3.4.3

ओज॑ ए॒वोत्तर॑तो ध॑त्ते तस्मा॒दुत्तर॑तो-ऽभि॒प्रया॒यी ज॑यति वसू॑नां भा॒गोऽसीति॑ पुरस्ता॒दुपं॑ दधाति य॒ज्ञमुखं॑
वै वस॑वो य॒ज्ञमुखः॑ रु॒द्रा य॒ज्ञमुखं॑ च॒तुर्विं॑शो य॒ज्ञमुखमे॒व पुरस्ता॒द्वि या॑तयत्यादि॒त्यानां॑ भा॒गोऽसीति॑
दक्षिण॑तोऽन्नं॑ वा आ॒दित्या॑ अन्नं॑ म॒रुतोऽन्नं॑ गर्भा॑ अन्नं॑ पञ्चविं॑शोऽन्नमे॒व दक्षिण॑तो ध॑त्ते तस्मा॒द्
दक्षि॑णेनाऽन्नम॑द्यते ऽदित्यै॑ भा॒गो - [] 18

TS 5.3.4.4

ऽसीति॑ प॒श्चात् प्रति॑ष्ठा वा अ॒दितिः॑ प्रति॑ष्ठा पू॒षा प्रति॑ष्ठा त्रि॒णवः॑ प्रति॑ष्ठित्यै दे॒वस्य॑ सवि॒तुर्भा॒गोऽसी॑-
त्युत्तर॑तो ब्रह्म॑ वै दे॒वः स॒वि॒ता ब्रह्म॑ बृह॒स्पति॑र्ब्रह्म॑ चतु॒ष्टोमो॑ ब्रह्म॑वर्च॒समे॒वोत्तर॑तो ध॑त्ते तस्मा॒दुत्तर॑तोऽद्वा॑
ब्रह्म॑वर्च॒सित॑रः सावि॒त्रव॑न्ती भवति॒ प्रसू॑त्यै तस्मा॒द् ब्राह्म॑णाना॒मुदी॑ची स॒निः प्रसू॑ता ध॒र्त्रश्च॑तु॒ष्टोम॑ इति॑

पुरस्तादुपं दधाति यज्ञमुखं वै धृत्रो - [] 19

TS 5.3.4.5

यज्ञमुखं चतुष्टोमो यज्ञमुखमेव पुरस्ताद्वि यातयति यावानां भागोऽसीति दक्षिणतो मासा वै यावा अर्द्धमासा अयावा-स्तस्माद्-दक्षिणावृतो मासा अन्नं वै यावा अन्नं प्रजा अन्नमेव दक्षिणतो धत्ते तस्माद् दक्षिणेना-न्नमद्यत ऋभूणां भागोऽसीति पश्चात् प्रतिष्ठित्यै विवर्तो ऽष्टाचत्वारिंश इत्युत्तर-तोऽनयोर्लोकयोः सवीर्यत्वाय तस्मादिमौ लोकौ समावद्-वीर्यौ - [] 20

TS 5.3.4.6

यस्य मुख्यवतीः पुरस्तादुपधीयन्ते मुख्य एव भवत्याऽस्य मुख्यो जायते यस्या-न्नवती - दक्षिणतो-ऽत्यन्नामाऽस्यान्नादो जायते यस्य प्रतिष्ठावतीः पश्चात् प्रत्येव तिष्ठति यस्यौजस्वतीरुत्तरत औजस्व्येव भवत्याऽस्यौजस्वी जायते ऽर्को वा एष यदग्निस्तस्यैतदेव स्तोत्रमेतच्छस्त्रं यदेषा विधा - [] 21

TS 5.3.4.7

विधीयतेऽर्क एव तदुक्त्यमनु वि धीयते ऽत्यन्नामाऽस्यान्नादो जायते यस्यैषा विधा विधीयते य उ चैनामेवं वेद सृष्टीरुपं दधाति यथासृष्टमेवाव रुन्धे न वा इदं दिवा न नक्तमासीदव्यावृत्तं ते देवा एता व्युष्टीरपश्यन् ता उपादधत् ततो वा इदं () व्यौच्छद्-यस्यैता उपधीयन्ते व्येवास्मा उच्छत्यथो तम एवापहते ॥ शपेचिअल् खोर्वै fओर् अनुवाकम्(अग्ने - नृचक्षसां - जनित्रं - मित्र - स्येन्द्रस्य - वसूना - मादित्याना - मदित्यै - देवस्य सवितुः - सावित्रवती - धृत्रो - यावाना-मृभूणां - विवर्त - श्वतुर्दश) 4

(वै जनित्रं - पञ्चदशो - ऽदित्यै भागो - वै धृत्रः - समावद्द्वीर्यै-विधा-ततो वा इदं - चतुर्दश च) (A4)

TS 5.3.5.1

अग्ने जा॒तान् प्रणु॑दा नः स॒पत्नानि॑तिं पु॒रस्ता॒दुप॑ दधाति जा॒ताने॒व भ्रातृ॑व्यान् प्रणु॑दते सह॑सा जा॒तानिति॑
प॒श्चाज्जनि॑ष्यमा॒णाने॒व प्रति॑ नुदते चतु॑श्चत्वारि॒शः स्तोम॑ इति॑ दक्षिण॒तो ब्र॑ह्मवर्च॒सं वै च॑तुश्चत्वा॒-
रि॒शो ब्र॑ह्मवर्च॒समे॒व दक्षिण॑तो ध॑त्ते तस्मा॒द् दक्षि॑णोऽर्द्धो ब्रह्मवर्च॒सित॑रः षोड॒शः स्तोम॑ इत्यु॑त्तर॒त
ओजो॑ वै षोड॒श ओज॑ ए॒वोत्तर॑तो ध॑त्ते तस्मा॑ - [] 23

TS 5.3.5.2

दुत्तर॑तोऽभि॒प्रया॒यी ज॑यति वज्रो॒ वै च॑तुश्चत्वारि॒शो वज्रः॑ षोड॒शो यदे॑ते इष्टे॒के उप॑दधाति जा॒ताश्चै॒व
ज॑नि॒ष्यमा॒णाश्च॒ भ्रातृ॑व्यान् प्रणु॑द्य वज्र॒मनु॑ प्र॒हर॑ति स्तृ॒त्यै पुरी॑षवतीं म॒द्ध्य उप॑दधाति पुरी॑षं वै
म॒द्ध्यमा॑त्मनः सा॒त्मानमे॒वाग्निं चि॑नुते सा॒त्माऽमुष्मि॑न् लो॒के भ॑वति य ए॒वं वेदै॑ता वा अ॑स॒पत्ना
नामेष्ट॑का॒ यस्यै॑ता उप॑धी॒यन्ते - [] 24

TS 5.3.5.3

नास्य॑ स॒पत्नो भ॑वति प॒शुर्वा ए॒ष यद॑ग्निर्वि॒राज॑ उत्त॒मायां चि॒त्यामु॑प॒ दधा॑ति वि॒राज॑मे॒वोत्त॑मां प॒-
शु॒षु दधा॑ति तस्मा॑त् पशु॒मानु॑त्त॒मां वाचं॑ वदति दश॑द॒शोप॑ दधाति स॒वीर्य॑त्वायाँऽक्ष॒ण्योप॑ दधाति
तस्मा॑दक्ष॒णया प॒शवो॑ऽङ्गानि प्र॒हर॑न्ति प्रति॑ष्ठित्यै॒ यानि॑ वै छन्दा॑श्सि सुव॒र्ग्या॑ण्यास॒न् तैर्दे॒वाः सु॑व॒र्गं
लो॒कमा॑य॒न् तेन॑र्ष॒ण्यो - [] 25

TS 5.3.5.4

ऽश्राम्य॑न् ते तपो॑ऽतप्यन्त॒ तानि॑ तप॑साऽपश्य॑न् तेभ्य॑ ए॒ता इष्ट॑का॒ निर॑मि॒मते॒वश्छ॑न्दो वरि॑व॒श्छन्द॑ इति॒
ता उपा॑दधत् ताभि॒र्वै ते सु॑व॒र्गं लो॒कमा॑य॒न् यदे॑ता इष्ट॑का उप॑दधाति॒ यान्ये॒व छन्दा॑श्सि सुव॒र्ग्या॑णि
तैरे॒व यज॑मानः सुव॒र्गं लो॒कमे॑ति य॒ज्ञेन॑ वै प्र॒जाप॑तिः प्र॒जा अ॑सृजत् ताः स्तोमं॑ भा॒गैरे॒वाऽसृ॑जत् यथ॑
- [] 26

TS 5.3.5.5

स्तोमं भागा उपदधाति प्रजा एव तद्-यजमानः सृजते बृहस्पतिर्वा एतद्-यज्ञस्य तेजः समभरद्यथ
स्तोमंभागा यथ स्तोमंभागा उपदधाति सतेजसमेवाग्निं चिनुते बृहस्पतिर्वा एतां यज्ञस्य प्रतिष्ठाम-
पश्यद्यथ स्तोमंभागा यथ स्तोमंभागा उपदधाति यज्ञस्य प्रतिष्ठित्यै सप्तसप्तोपं दधाति सवीर्यत्वाय
तिस्रो मद्ध्ये प्रतिष्ठित्यै ॥ 27

(उत्तरतो धत्ते तस्मा - दुपधीयन्तु - ऋषयो - ऽसृजतु यत् - त्रिचत्वारिंशच्च) (A5)

TS 5.3.6.1

रश्मिरित्येवा ऽऽदित्यमसृजतु प्रेतिरिति धर्ममन्वितिरिति दिवः सुधिरित्यन्तरिक्षं प्रतिधिरिति पृथिवीं
विष्टम्भ इति वृष्टिं प्रवेत्यहरनुवेति रात्रिमुशिगिति वसून् प्रकेत इति रुद्रान्थ सुदीतिरित्यादित्यानोज
इति पितृस्तन्तुरिति प्रजाः पृतनाषाडिति पशून् रेवदित्यो-षधीरभिजिदंसि युक्तग्रावे - [] 28

TS 5.3.6.2

-न्द्राय त्वेन्द्रं जिन्वेत्येव दक्षिणतो वज्रं पर्यौहदुभिजित्यै ताः प्रजा अपंप्राणा असृजतु तास्वधिपति-
रसीत्येव प्राणमदधा-द्यन्तेत्यपानः सः सर्प इति चक्षुर्वयोधा इति श्रोत्रं ताः प्रजाः प्राणतीरपानतीः
पश्यन्तीः शृण्वतीर्न मिथुनी अभवन् तासु त्रिवृदसीत्येव मिथुनमदधात् ताः प्रजा मिथुनी - [] 29

TS 5.3.6.3

भवन्तीर्न प्राजायन्तु ताः सः रोहोऽसि नीरोहोऽसीत्येव प्राऽर्जनयत् ताः प्रजाः प्रजाता न प्रत्यतिष्ठन्
ता वसुकोऽसि वेषश्रिरसि वस्यष्टिरसीत्येवेषु लोकेषु प्रत्यस्थापयद्यदाह वसुकोऽसि वेषश्रिरसि वस्य-
ष्टिरसीति प्रजा एव प्रजाता एषु लोकेषु प्रतिष्ठापयति सात्माऽन्तरिक्षः () रोहति सप्राणोऽमुष्मिन्
लोके प्रति तिष्ठत्यव्यर्द्धकः प्राणापानाभ्यां भवति य एवं वेद ॥ 30

(युक्तग्रावा - प्रजा मिथुन्य - न्तरिक्षं - द्वादश च) (A6)

TS 5.3.7.1

नाकसद्भिर्वै देवाः सुवर्गं लोकमायन् तन्नाकसदं नाकसत्त्वं यन्नाकसदं उपदधाति नाकसद्भिरेव तद्-यजमानः सुवर्गं लोकमेति सुवर्गो वै लोको नाको यस्यैता उपधीयन्ते नास्मा अकं भवति यजमानायतनं वै नाकसदो यन्नाकसदं उपदधात्यायतनमेव तद्-यजमानः कुरुते पृष्ठानां वा एतत् तेजः संभृतं यन्नाकसदो यन्नाकसदं - [] 31

TS 5.3.7.2

उपदधाति पृष्ठानामेव तेजोऽवं रुन्धे पञ्चचोडा उप दधात्यप्सरसं एवैनमेता भूता अमुष्मिन् लोक उप शोरेऽथो तनूपानीरेवैता यजमानस्य यं द्विष्यात् तमुपदधद्भ्यायेदेताभ्यं एवैनं देवताभ्यं आ वृश्चति ताजगार्तिमार्च्छत्युत्तरा नाकसद्भ्य उपदधाति यथा जायामानीयं गृहेषु निषादयति तादृगेव तत् - [] 32

TS 5.3.7.3

पश्चात् प्राचीमुत्तमामुपं दधाति तस्मात् पश्चात् प्राचीं पत्यन्वास्ते स्वयमातृणां च विकृणीं चौत्तमे उप दधाति प्राणो वै स्वयमातृणाऽऽयुर्विकृणीं प्राणं चैवाऽऽयुश्च प्राणानामुत्तमौ धत्ते तस्मात् प्राण-श्चाऽऽयुश्च प्राणानामुत्तमौ नान्यामुत्तरामिष्टकांमुपं दद्भ्याद्-यदन्यामुत्तरा-मिष्टका-मुपदद्भ्यात् पशूनां - [] 33

TS 5.3.7.4

च यजमानस्य च प्राणं चाऽऽयुश्चापि दद्भ्यात् तस्मान्ना-न्योत्तरेष्टकोपधेयां स्वयमातृणामुपं दधा-त्यसौ वै स्वयमातृणा-ऽमूमेवोपं धत्ते ऽश्वमुपं घ्रापयति प्राणमेवास्यां दधात्यथो प्राजापत्यो वा अश्वः प्रजापतिनैवाग्निं चिनुते स्वयमातृणा भवति प्राणानामुत्तमं अथो सुवर्गस्य लोकस्याऽनु-

ख्यात्या एषा वै () देवानां विक्रान्तिर्यद्-विकृणी यद्-विकृणीमुपदधाति देवानामेव विक्रान्तिमनु विक्रमत उत्तरत उपदधाति तस्मादुत्तरत उपचारोऽग्नि वायुमती भवति समिद्धयै ॥ 34

(संभृतं यन्नाकसदो यन्नाकसदु - स्तत् - पशूना-मेषा वै-द्वाविंशतिश्च) (A7)

TS 5.3.8.1

छन्दास्युप दधाति पशवो वै छन्दासि पशूनेवाव रुन्धे छन्दासि वै देवानां वामं पशवो वाममेव पशूनव रुन्ध एता ह वै यस्सेन-श्चैत्रियायुण-श्चितिं विदां चकार तया वै स पशूनवारु-न्ध यदेतामुपदधाति पशूनेवाव रुन्धे गायत्रीः पुरस्तादुप दधाति तेजो वै गायत्री तेज एव - [] 35

TS 5.3.8.2

मुखतो धत्ते मूर्द्धन्वतीर्भवन्ति मूर्द्धानमेवैनं समानानां करोति त्रिष्टुभ उप दधातीन्द्रियं वै त्रिष्टुगि-न्द्रियमेव मद्ध्यतो धत्ते जगतीरुप दधाति जागता वै पशवः पशूनेवाव रुन्धे अनुष्टुभ उप दधाति प्राणा वा अनुष्टुप् प्राणानामुत्सृष्ट्यै बृहतीरुष्णिहाः पङ्कीरक्षरपङ्कीरिति विषुरूपाणि छन्दास्युप दधाति विषुरूपा वै पशवः पशवः - [] 36

TS 5.3.8.3

-छन्दासि विषुरूपानेव पशूनव रुन्धे विषूरूपमस्य गृहे दृश्यते यस्यैता उपधीयन्ते य उ चैना एवं वेदाऽतिच्छन्दसमुप दधात्यतिच्छन्दा वै सर्वाणि छन्दासि सर्वेभिरेवैनं छन्दोभिश्चिनुते वर्षम वा एषा छन्दसां यदतिच्छन्दा यदतिच्छन्दस-मुपदधाति वर्षमेवैनं समानानां करोति द्विपदा उप दधाति द्विपाद्-यजमानः () प्रतिष्ठित्यै ॥ 37

(तेज एव - पशवः पशवो - यजमान - एकञ्च) (A8)

TS 5.3.9.1

सर्वाभ्यो वै देवताभ्योऽग्निश्चीयते यथ सयुजो नोपदङ्ख्याद् देवता अस्याग्निं वृञ्जीरन्. यथ सयुजं उपदधात्यात्मनैवैनं सयुजं चिनुते नाग्निना व्यृद्धयतेऽथो यथा पुरुषः स्नावभिः संततो एवमेवैताभिः रग्निः संततोऽग्निना वै देवाः सुवर्गं लोकमायन् ता अमूः कृत्तिका अभवन् यस्यैता उप धीयन्ते सुवर्गमेव - [] 38

TS 5.3.9.2

लोकमेति गच्छति प्रकाशं चित्रमेव भवति मण्डलेष्टका उप दधातीमे वै लोका मण्डलेष्टका इमे खलु वै लोका देवपुरा देवपुरा एव प्रविशति नाऽऽर्तिमाच्छत्यग्निं चिक्व्यानो विश्वज्योतिष उप दधातीमानेवैताभिर्लोकान् ज्योतिष्मतः कुरुतेऽथो प्राणानेवैता यजमानस्य दाढत्येता वै देवताः सुवर्ग्यास्ता एवा- () -न्वारभ्य सुवर्गं लोकमेति ॥ 39

(सुवर्गमेव - ता एव - चत्वारि च) (A9)

TS 5.3.10.1

वृष्टिसनीरुपं दधाति वृष्टिमेवाव रुन्धे यदेकधोपदङ्ख्यादेकमृतुं वरुषेदनुपरिहारं सादयति तस्माथ सर्वा नृतून् वरुषति पुरोवातसनि-रसीत्याहेतद्वै वृष्ट्यै रूपं रूपेणैव वृष्टिमव रुन्धे स्यानीभिर्वै देवा इमान् लोकान्थ समयुस्तथ स्यानीनां स्यानि त्वं यथ स्यानीरुपदधाति यथाऽप्सु नावा स्यात्येव - [] 40

TS 5.3.10.2

-मेवैताभि र्यजमान इमान् लोकान्थ संयाति प्लवो वा एषोऽग्नेर्यथ स्यानीर्यथ स्यानीरुपदधाति प्लवमेवैतमग्नय उपदधात्युत यस्यैतासूपहितास्वापोऽग्निः हरन्त्यहत एवास्याग्निरादित्येष्टका उप दधात्यादित्या वा एतं भूत्यै प्रतिनुदन्ते योऽलं भूत्यै सन् भूतिं न प्राप्नोत्यादित्या - [] 41

TS 5.3.10.3

एवैनं भूतिं गमयन्त्यसौ वा एतस्याऽऽदित्यो रुचमा दत्ते योऽग्निं चित्वा न रोचते यदादित्येष्टका
उपदधात्यसावे-वास्मिन्नादित्यो रुचं दधाति यथाऽसौ देवानां रोचत एवमेवैष मनुष्याणां रोचते
घृतेष्टका उपं दधात्येतद्वा अग्नेः प्रियं धाम यद्-घृतं प्रियेणैवैनं धाम्ना समर्द्धयत्य - [] 42

TS 5.3.10.4

-थो तेजसा ऽनुपरिहारं सादय-त्यपरिवर्ग-मेवास्मिन् तेजो दधाति प्रजापतिरग्निमचिनुत् स यशसा
व्यौर्द्धयत् स एता यशोदा अपश्यत् ता उपाधत्ता ताभिर्वै स यश आत्मन्नधत्ता यद्यशोदा उपदधाति
यश एव ताभिर्यजमान आत्मन् धत्ते पञ्चोपं दधाति पाङ्क्तुः पुरुषो यावानेव पुरुषस्तस्मिन् यशो
दधाति ॥ 43

(एवं - प्राप्नोत्यादित्या - अर्धयत्ये - कान्न पञ्चाशच्च) (A10)

TS 5.3.11.1

देवासुराः संयन्ता आसन् कनीयांसो देवा आसन् भूयांसो-ऽसुरास्ते देवा एता इष्टका अपश्यन्
ता उपाधत्ता भूयस्कृदसीत्येव भूयांसोऽभवन् वनस्पतिभि-रोषधीभि-र्वरिवस्कृदसीती-मामजयन् प्रा-
च्यसीति प्राचीं दिशमजयन्नृद्धा ऽसीत्यमूमजयन्-नन्तरिक्षसदस्यन्तरिक्षे सीदेत्य-न्तरिक्षमजयन् ततो
देवा अभवन् - [] 44

TS 5.3.11.2

पराऽसुरा यस्यैता उपधीयन्ते भूयानेव भवत्यभीमान् लोकान् जयति भवत्यात्मना पराऽस्य भ्रा-
तृव्यो भवत्यप्सुषदसि श्येनसदसीत्याहेतद्वा अग्ने रूपं रूपेणैवाग्निमव रुन्धे पृथिव्यास्त्वा द्रविणे
सादयामी-त्याहेमानेवैताभि-लोकान् द्रविणावतः कुरुत आयुष्या उपं दधात्यायुरेवा - [] 45

TS 5.3.11.3

-स्मिन् दधात्यग्रे यत्ते परः हन्नामेत्याहैतद्वा अग्नेः प्रियं धाम प्रियमेवास्य धामोपाऽऽप्नोति तावेहि सः रभावहा इत्याह व्यैवैनेन परि धत्ते पाञ्चजन्येष्वप्येद्वयम् इत्याहैष वा अग्निः पाञ्चजन्यो यः पञ्चचितीक-स्तस्मादेवमाहर्तव्या उप () दधात्येतद्वा ऋतूनां प्रियं धाम यदृतव्या ऋतूनामेव प्रियं धामाव रुन्धे सुमेक इत्याह सँवत्सरो वै सुमेकः सँवत्सरस्यैव प्रियं धामोपाऽऽप्नोति ॥ 46

(अभेव - न्नायुरेव - तृतव्या उप - षड्विंशतिश्च) (A11)

TS 5.3.12.1

प्रजापतेरक्षयश्चयत् तत् पराऽपतत् तदश्वोऽभवद्-यदश्वयत् तदश्वस्याश्वत्वं तद्देवा अश्वमेधेनैव प्रत्य- दधुरेष वै प्रजापतिः सर्वं करोति योऽश्वमेधेन यजते सर्व एव भवति सर्वस्य वा एषा प्रायश्चित्तिः सर्वस्य भेषजः सर्वं वा एतेन पाप्मानं देवा अंतरन्नापि वा एतेन ब्रह्महत्यामंतरन्थ सर्वं पाप्मानं - [] 47

TS 5.3.12.2

तरति तरति ब्रह्महत्यां योऽश्वमेधेन यजते य उ चैनमेवं वेदोत्तरं वै तत् प्रजापतेरक्षयश्चयत् त- स्मादश्वस्योत्तरतोऽव द्यन्ति दक्षिणतोऽन्येषां पशूनां वैतसः कटो भवत्यप्सु योनिर्वा अश्वोऽप्सु जो वैतसः स्व एवैनं योनौ प्रतिष्ठापयति चतुष्टोमः स्तोमो भवति सुरङ्ग वा अश्वस्य सक्थ्याऽवृहत् () तद्-देवाश्चतुष्टोमेनैव प्रत्यदधुर्यच्चतुष्टोमः स्तोमो भवत्यश्वस्य सर्वत्वाय ॥ 48

(सर्वम पाप्मानं - मवृहद् - द्वादश च) (A12)

praSna korvai with starting padams of 1 to 12 anuvAkams :-

(उत्सन्नयज्ञ - इन्द्राग्नी - देवा वा अक्षण्यास्तोमीया - अग्नेर्भागो - ऽस्यग्ने जातान् - रश्मिरिति -

नाक॑स॒द्भिः - छ॒न्दा॑ऽसि - सर्वा॑भ्यो - वृ॒ष्टि॑सनी - दे॒वासु॑राः कनी॑या॒ऽसः - प्र॒जाप॑ते॒रक्षि॑ - द्वा॒दश॑)

korvai with starting padams of 1, 11, 21 series of pa jcAtis :-

(उ॒थ्स॒न्न॒य॒ज्ञो - दे॒वा वै - य॒स्य॒ मु॒ख्य॑वती - ना॒क॒स॒द्भिरे॑ - वै ताभि॑रु - ष्ठा॒च॒त्वारि॑ऽशत)

first and last padam of third praSnam of 5th kANDam

(उ॒थ्स॒न्न॒य॒ज्ञः - सर्व॑त्वाय)

॥ हरिः॑ ॐ ॥ ॥ कृष्ण॑ यजुर्वेदीय तैत्तिरीय संहितायां पञ्चमकाण्डे तृतीयः प्रश्नः समाप्तः ॥

5.4 पञ्चमकाण्डे चतुर्थः प्रश्नः इष्टकात्रयाभिधानं

TS 5.4.1.1

देवा॒सुराः सँय॑त्ता आस॒न् ते न व्य॑जयन्त॒ स ए॒ता इन्द्र॑स्त॒नूर॑पश्यत् ता उपा॑धत् ताभि॒र्वै स त॒नुव॑-
मिन्द्रि॒यं वी॒र्य॑मा॒त्मन्न॑धत् ततो॑ दे॒वा अभ॑वन् परा॒ऽसुरा॑ यदिन्द्र॑त॒नूरु॑प॒दधा॑ति त॒नुव॑मे॒व ताभि॑रिन्द्रि॒यं
वी॒र्यं य॑जमान आ॒त्मन् ध॒त्तेऽथो॑ सेन्द्र॑मे॒वाग्नि॑ः सत॑नुं चिनुते भव॑त्या॒त्मना॑ परा॑ऽस्य भ्रातृ॑व्यो - [] 1

TS 5.4.1.2

भवति॑ य॒ज्ञो दे॒वेभ्यो॑ऽपा॑क्रामत् तम॑वरु॒धं नाश॑कु॒वन्त ए॒ता य॑स्त॒नूर॑पश्यन् ता उपा॑दधत् ताभि॒र्वै ते
य॒ज्ञम॑वा॒रुन्ध॑त् यद्-य॑स्त॒नूरु॑प॒दधा॑ति य॒ज्ञमे॒व ताभि॑र्य॒जमा॑नोऽव॑ रुन्धे त्रय॑स्त्रि॒ः शत॑मुप॑ दधाति त्रय॑स्त्रि॒-
ःश॒द्वै दे॒वता॑ दे॒वता॑ ए॒वाव॑ रुन्धे ऽथो॑ सा॒त्मान॑मे॒वाग्नि॑ः सत॑नुं चिनुते सा॒त्माऽमु॑ष्मिन् लो॒के - [] 2

TS 5.4.1.3

भव॑ति॒ य ए॒वं वेद॑ ज्योति॑ष्मतीरुप॑ दधाति॒ ज्योति॑रे॒वास्मि॑न् दधात्ये॒ताभि॑र्वा अ॒ग्निश्चितो॑ ज्व॑लति॒ ता-
भि॑रे॒वैन॑ः समि॑न्ध उ॒भयो॑रस्मै लो॒कयो॑ज्योति॑र्भवति नक्ष॑त्रेष्ट॒का उप॑ दधात्ये॒तानि॑ वै दि॒वो ज्योती॑ःषि
तान्ये॒वाव॑ रुन्धे सु॒कृता॑ वा ए॒तानि॑ ज्योती॑ःषि यन्नक्ष॑त्राणि॒ तान्ये॒वाऽऽ*प्नो॑त्यथो॒ अनू॑का॒शमे॒वैतानि॑ -
[] 3

TS 5.4.1.4

ज्योती॑ःषि कुरु॑ते सु॒वर्ग॑स्य लो॒कस्यानु॑ख्यात्यै यथ॑ स॒ऽस्पृष्टा॑ उपद॒द्ध्याद्-वृ॑ष्ट्यै लो॒कमपि॑ द॒द्ध्या-
दव॑र॒षुकः॑ पर्जन्यः॑ स्यादस॒ऽस्पृष्टा॑ उप॑ दधाति॒ वृष्ट्या॑ ए॒व लो॒कं करो॑ति वर॒षुकः॑ पर्जन्यो॑ भवति
पुर॑स्ता॒दुन्याः॑ प्र॒तीची॑रुप॑ दधाति प॒श्चादु॑न्याः प्राची॑स्तस्मा॑त् प्राची॑नानि च प्रती॑चीनानि च नक्ष॑त्राण्या
वर्त॑न्ते ॥ 4

(भ्रातृव्यो - लोक - एवैतान्ये - कंचत्वारिंशच्च) (A1)

TS 5.4.2.1

ऋत॒व्या उप॑ दधात्यृ॒तूनां कृ॒त्यै द्व॒द्वंमुप॑ दधाति॒ तस्मा॑द् द्व॒न्द्वमृ॒तवो ऽधृ॑तेव॒ वा ए॒षा यन्म॑द्व्य॒मा
चि॒तिर॒न्तरि॑क्षमिव॒ वा ए॒षा द्व॒द्वंम॒न्यासु॑ चि॒तीषू॑प॒ दधा॑ति च॒तस्रो॑ म॒द्व्ये धृ॒त्या अ॒न्तश्श्ले॑षणं॒ वा ए॒-
ताश्चि॑तीनां॒ यद॑त॒व्या यद॑त॒व्या उप॑दधाति॒ चि॒तीनां॒ वि॒धृत्या॑ अ॒वका॑मनूप॒ दधा॑त्येषा॒ वा अ॒ग्नेर्यो॑निः
स॒योनि॑ - [] 5

TS 5.4.2.2

-मे॒वाग्निं॑ चि॒नुत॑ उ॒वाच॑ ह वि॒श्वामि॑त्रो ऽदु॒दि॒थु स ब्र॒ह्मणा॑ऽ*न्नं॒ यस्यै॒ता उप॑धी॒यान्तै॒ य उ॑ चै॒ना ए॒वं
वे॒दुदि॑ति स॒व॒थ्स॒रो वा ए॒तं प्र॑ति॒ष्ठायै॑ नुद॒ते योऽग्निं॑ चि॒त्वा न प्र॑ति॒तिष्ठ॑ति पञ्च॒ पूर्वा॑श्चि॒तयो॑ भव॒न्त्यथ॑
ष॒ष्ठीं चि॑तिं चि॒नुते॑ ष॒ड्वा ऋ॒तवः॑ स॒व॒थ्स॒र ऋ॒तुष्वे॒व स॒व॒थ्स॒रे प्र॑ति॒तिष्ठ॑त्ये॒ ता वा - [] 6

TS 5.4.2.3

अधि॑प॒त्नीर्ना॑मे॒ष्टका॑ यस्यै॒ता उप॑धी॒यन्तेऽधि॑प॒तिरे॒व सं॑मा॒नानां॑ भव॒ति यं द्वि॒ष्यात् तमु॑प॒दध॑द् ध्या॒-
ये॒देता॑भ्य॒ ए॒वैनं॑ दे॒वता॑भ्य॒ आ वृ॑श्चति॒ ताज॑गा॒र्तिमा॑च्छ॒त्यङ्गि॑रसः॒ सुव॑र्गं॒ लोकं॑ य॒न्तो या॒ य॒ज्ञस्य॑
निष्कृ॑ति॒रासी॑त् तामृ॒षिभ्यः॑ प्र॒त्यौह॑न् तद्वि॒रण्य॑मभ॒वद्य॒द्वि॒रण्य॑शल॒कैः प्रो॑क्षति॒ य॒ज्ञस्य॑ निष्कृ॑त्या॒ अथो॑
भेष॑जमे॒वास्मै॑ करो॒त्य - [] 7

TS 5.4.2.4

-थो रू॒पेणै॒वैन॑ सम॒र्द्धय॑त्यथो॒ हिर॑ण्यज्योतिषै॒व सु॑व॒र्गं लोक॑मेति॒ साह॑स्र॒वंता प्रो॑क्षति॒ साह॑स्रः प्र॒जा-
प॑तिः प्र॒जाप॑ते॒रास्या॑ इ॒मा मे॑ अ॒ग्न इ॒ष्टका॑ धे॒नवः॑ स॒न्तिव॑त्या॒ह धे॒नूरे॒वैनाः॑ कुरु॒ते ता ए॑नं॒ काम॑दु॒घा
अ॒मुत्रा॑मु॒ष्मिन् लोक॑ उप॑ तिष्ठन्ते ॥ 8

(सयोनि - मेता वै - करोत्ये - कान्नचत्वारिंशच्च) (A2)

TS 5.4.3.1

रुद्रो वा एष यदग्निः स एतरहि जातो यरहि सर्वश्चितः स यथा वृथ्सो जातः स्तनं प्रेप्सत्येवं वा एष एतरहि भागधेयं प्रेप्सति तस्मै यदाहुतिं न जुहुयादद्ध्युं च यजमानं च ध्यायेच्छतरुद्री-यं जुहोति भागधेयेनैवैनं शमयति नाऽऽर्तिमाच्छत्यद्ध्युर्न यजमानो यद् ग्राम्याणां पशूनां - [] 9

TS 5.4.3.2

पयसा जुहुयाद् ग्राम्यान् पशूञ्छुचा ऽर्पयेद्-यदारण्यानां-मारण्यान् जर्तिलयवाग्वा वा जुहुयाद् गं-वीधुकयवाग्वा वा न ग्राम्यान् पशून्. हिनस्ति नाऽऽरण्यानथो खल्वाहुरनाहुतिर्वै जर्तिलाश्च गं-वीधुकाश्चेत्यं जक्षीरेण जुहोत्याग्नेयी वा एषा यदजाऽऽहुत्यैव जुहोति न ग्राम्यान् पशून्. हिनस्ति नाऽऽरण्यानङ्गिरसः सुवर्गं लोकं यन्तो - [] 10

TS 5.4.3.3

-ऽजायां घर्मं प्रासिञ्चन्त्सा शोचन्ती पूर्णं पराऽजिहीत् सौ(1)ऽर्कोऽभवत् तदुर्कस्या-र्कत्वमर्कपूर्णं जुहोति सयोनित्वायोदङ् तिष्ठन् जुहोत्येषा वै रुद्रस्य दिख स्वायामेव दिशि रुद्रं निरवदयते चरमा-यामिष्टकायां जुहोत्यन्तत एव रुद्रं निरवदयते त्रेधाविभक्तं जुहोति त्रयं इमे लोका इमानेव लोकान्थु समावद्वीर्यान् करोतीत्यग्रे जुहोत्य - [] 11

TS 5.4.3.4

-थेयत्यथेयति त्रयं इमे लोका एभ्य एवैनं लोकेभ्यः शमयति तिस्र उत्तरा आहुतीर्जुहोति षट् थ्सं पद्यन्ते षड् वा ऋतवं ऋतुभिरेवैनं शमयति यदनुपरिक्रामं जुहुयादन्तरवचारिणं रुद्रं कुर्यादथो खल्वाहुः कस्यां वाऽहं दिशि रुद्रः कस्यां वेत्यनुपरिक्राममेव होतव्यं-मपरिवर्गमेवैनं शमयत्ये - [] 12

TS 5.4.3.5

-तावै देवताः सुवर्ग्याया उ॒त्त॒मास्ता यज॑मानं वाचयति ताभिरे॒वैनं॑ सुवर्गं लो॒कं ग॑मयति यं द्विष्यात्
तस्य॑ सञ्चरे प॑शूनां न्यस्येद् यः प्र॑थमः प॒शुर॑भि॒तिष्ठ॑ति स आ॒र्तिमा॑च्छति ॥ 13

(प॒शूनां - य॒न्तो - ऽग्ने जु॑होत्य - प॑रिवर्गमे॒वैनं॑ शमयति - त्रि॒शच्च) (A3)

TS 5.4.4.1

अश्म॑न्नूर्जमिति परि॑ षिञ्चति मा॒र्जय॑त्ये॒वैन॑मथो त॒र्पय॑त्येव स ए॒नं तृ॑प्तो ऽक्षु॑द्ध्य॒न्नशोच॑न्नमुष्मिन् लो॒क
उप॑ तिष्ठते तृ॒प्यति॑ प्र॒जया॑ प॒शुभि॑र्य ए॒वं वे॒दु तां न॒ इष॑मूर्जं धत्त मरुतः स॒श्र॒णा इत्या॑हान्नं वा
ऊ॒र्गन्नं॑ म॒रुतो॑ऽन्नमे॒वाव॑ रु॒न्धे ऽश्म॑स्ते क्षु॒दमुं॑ ते शु - [] 14

TS 5.4.4.2

-गृ॑च्छतु यं द्विष्म इत्या॑ह॒ यमे॒व द्वेष्टि॑ तमस्य क्षुधा च शु॒चा चा॑र्पयति त्रिः परि॑षिञ्चन् पर्य॑ति
त्रि॒वृद्धा अ॒ग्निर्यावा॑ने॒वा-ग्नि॑स्तस्य शुचं॑ शमयति त्रिः पुनः॑ पर्य॑ति षट् थ्सं प॑द्यन्ते षड् वा ऋ॒तव॑
ऋ॒तुभि॑रे॒वास्य॑ शुचं॑ शमयत्य॒पां वा ए॒तत् पु॑ष्पं यद्वे॒तसो॑ऽपा॑ - [] 15

TS 5.4.4.3

शरो॑ऽव॒का वे॒तस॑शा॒ख्या चा॑व॒काभि॑श्च वि क॑र॒षत्या॑पो वै शान्ताः शान्ता॑भिरे॒वास्य॑ शुचं॑ शमयति
यो वा अ॒ग्निं चि॑तं प्र॑थमः प॒शुर॑धि॒क्राम॑ती॒श्वरो॑ वै त॑श्च शु॒चा प्र॑दहो म॒ण्डूके॑न वि॒क॑र॒षत्ये॑ष वै प॑शूना-
म॑नुपजीवनी॒यो न वा ए॒ष ग्रा॒म्येषु॑ प॒शुषु॑ हि॒तो नाऽऽ*र॑ण्येषु तमे॒व शु॒चाऽर्प॑यत्यष्टाभिर्वि क॑र॒षत्य॑ -
[] 16

TS 5.4.4.4

-ष्टाक्षरा गायत्री गायत्रौऽग्निर्यावा-नेवाऽग्निस्तस्य शुचः शमयति पावकवतीभिरन्नं वै पावकोऽन्नेनै-
वास्य शुचः शमयति मृत्युर्वा एष यदग्निर्ब्रह्मण एतद्रूपं यत् कृष्णाजिनं कार्ष्णी उपानहावुपं मुञ्चते
ब्रह्मणैव मृत्योरन्तर्द्धते ऽन्तर्मृत्योर्द्धते ऽन्तरन्नाद्या-दित्याहुरन्या-मुपमुञ्चतेऽन्यां नान्त - [] 17

TS 5.4.4.5

-रेव मृत्योर्द्धते ऽवाऽन्नाद्यः रुन्धे नमस्ते हरसे शोचिष इत्याह नमस्कृत्य हि वसीयाः समुपचर-
न्त्यन्यं ते अस्मत् तपन्तु हेतय इत्याह यमेव द्वेष्टि तमस्य शुचाऽर्पयति पावको अस्मभ्यः शिवो
भवेत्याहान्नं वै पावकोऽन्नमेवाव रुन्धे द्वाभ्यामधि क्रामति प्रतिष्ठित्या अपस्यवतीभ्याः शान्त्यै ॥

18

(शु - ग्वेतसोऽपा - मष्टाभिर्वि कर्षति - नान्त - रेकान्न पञ्चाशच्च) (A4)

TS 5.4.5.1

नृषदे वडिति व्याघारयति पृङ्ग्याऽऽहुत्या यश्मुखमा रभते ऽक्षण्या व्याघारयति तस्मादक्षण्या पश-
वोऽङ्गानि प्रहरन्ति प्रतिष्ठित्यै यद्वषट्कुर्याद्-यातयांमाऽस्य वषट्कारः स्याद्यन्न वषट्कुर्याद्-रक्षांसि यज्ञः
हन्युर्वडित्याह परोक्षमेव वषट् करोति नास्य यातयांमा वषट्कारो भवति न यज्ञः रक्षांसि घ्नन्ति
हुतादो वा अन्ये देवा - [] 19

TS 5.4.5.2

अहुतादोऽन्ये तानाग्निचिदेवोभयान् प्रीणाति ये देवा देवानामिति दुद्धा मधुमिश्रेणावोक्षति हुतादंश्चैव
देवानहुतादंश्च यजमानः प्रीणाति ते यजमानं प्रीणन्ति दुद्धैव हुतादः प्रीणाति मधुषा ऽहुतादो ग्राम्यं
वा एतदन्नं यद्वद्व्यारण्यं मधु यद्वध्ना मधुमिश्रेणा-वोक्षत्युभयस्याऽवरुद्ध्यै ग्रमुष्टिनाऽवोक्षति प्राजापत्यो
- [] 20

TS 5.4.5.3

वै ग्रुमुष्टिः संयोनि॒त्वाय॒ द्वाभ्यां॒ प्रति॑ष्ठित्या अनुपरि॒चार॒-मवो॑क्षत्य-परिवर्गमे॒वैनान्॑ प्रीणाति वि वा ए॒ष प्रा॒णैः प्र॒जया॑ प॒शुभिर्ऋद्ध॑यते योऽग्निं चि॒न्वन्न॑धिक्रामति प्राण॒दा अ॑पान॒दा इत्या॑ह प्रा॒णाने॒वाऽऽत्मन् ध॑त्ते वर्चो॒दा वरि॑वो॒दा इत्या॑ह प्र॒जा वै वर्चः॑ प॒शवो॑ वरि॒वः प्र॒जामे॒व प॒शूना॒त्मन् ध॑त्त इन्द्रो॑ वृ॒त्रम॑हन्तं वृ॒त्रो - [] 21

TS 5.4.5.4

ह॒तः षोड॑शभिर्भोगैर॑सिना॒थ स ए॒ताम॒ग्नये॑ऽनीकवत् आहु॑तिमपश्यत् ताम॑जुहोत् तस्या॒ग्निरनी॑ कवा॒न्धस्वेन॑ भाग॒धेयेन॑ प्रीतः षोड॑शधा वृ॒त्रस्य॑ भो॒गानप्य॑दहद्-वैश्वक॑र्मणेन॒ पाप्मनो॑ निर॑मुच्यत यद॒ग्नये॑ऽनीकवत् आहु॑तिं जुहोत्य॒ग्निर॑वा-ऽस्यानी॑कवा॒न्धस्वेन॑ भाग॒धेयेन॑ प्रीतः पा॒प्मान॒मपि॑ दहति वैश्वक॑-र्मणेन॒ पाप्मनो॑ निर्मु॑च्यते यं का॒मये॑त चि॒रं पा॒प्मनो॑ - [] 22

TS 5.4.5.5

निर्मु॑च्येतेत्येकै॒कं तस्य॑ जुहुयाच्चिरमे॒व पा॒प्मनो॑ निर्मु॑च्यते यं का॒मये॑त ता॒जक् पा॒प्मनो॑ निर्मु॑च्येतेति सर्वा॑णि तस्या॒नुद्भूत्य॑ जुहुयात् ता॒जगे॒व पा॒प्मनो॑ निर्मु॑च्यतेऽथो खलु॒ नानै॒व सू॒क्ताभ्यां॑ जुहोति॒ नानै॒व सू॒क्तयोर्वी॒र्यं दधा॒त्यथो॑ प्रति॑ष्ठित्यै ॥ 23

(दे॒वाः - प्रा॑जाप॒त्यो-वृ॒त्र - श्चि॒रं पा॒प्मनं॑ - श्व॒त्वारि॒शच्च॑) (A5)

TS 5.4.6.1

उदे॑नमुत्तरां न॒येति॑ स॒मिध॒ आ द॑धाति यथा॒ जनं॑ य॒तेऽव॑सं क॒रोति॑ ता॒दृगे॒व तत् ति॒स्र आ द॑धाति त्रि॒वृद्धा अ॒ग्निर्यावा॑ने-वा॒ग्निस्तस्मै॑ भाग॒धेयं॑ करोत्यौदु॑म्बरी-र्भव॑न्त्यूर्वा उ॒दुम्ब॒र ऊर्ज॑मे॒वास्मा॒ अपि॑ द॒धात्यु॒दु त्वा वि॒श्वे दे॒वा इत्या॑ह प्रा॒णा वै वि॒श्वे दे॒वाः प्रा॒णै - [] 24

TS 5.4.6.2

-रेवैनमुद्यच्छते ऽग्ने भरन्तु चित्तिभिरित्याह यस्मा एवैनं चित्तायोद्यच्छते तेनैवैनः समर्द्धयति पञ्च दिशो दैवीर्यज्ञमवन्तु देवीरित्याह दिशो ह्येषोऽनु प्रच्यवते ऽपामंतिं दुर्मतिं बाधमाना इत्याह रक्षसा-मपंहत्यै रायस्पोषे यज्ञपति-माभजन्तीरित्याह पशवो वै रायस्पोषः - [] 25

TS 5.4.6.3

पशूनेवाव रुन्धे षड्भिरहरति षड् वा ऋतव ऋतुभिरेवैनः हरति द्वे परिगृह्यवती भवतो रक्षसामपंहत्यै सूर्यरश्मिरुहरिकेशः पुरस्तादित्याह प्रसूत्यै ततः पावका आशिषो नो जुषन्तामित्याहान्नं वै पाव-कोऽन्नमेवाव रुन्धे देवासुराः संयन्ता आसन् ते देवा एत-दप्रतिरथ-मपश्यन् तेन वै ते प्रत्य - [] 26

TS 5.4.6.4

-सुरानजयन् तदप्रतिरथस्या-प्रतिरथत्वं यदप्रतिरथं द्वितीयो होताऽन्वाहप्रत्येव तेन यजमानो भ्रातृ-व्यान् जयत्यथो अनभिजितमेवाभि जयति दशर्चं भवति दशाक्षरा विराड् विराजेमौ लोकौ विधृता वनयोर्लोकयोर्विधृत्या अथो दशाक्षरा विराडन्नं विराड् विराज्येवान्नाद्ये प्रतितिष्ठत्यसंदिव वा अन्त-रिक्षमन्तरिक्षमिवा ऽऽ*ग्रीद्धमाग्रीद्धे - [] 27

TS 5.4.6.5

ऽश्मानं नि दधाति सत्त्वाय द्वाभ्यां प्रतिष्ठित्यै विमानं एष दिवो मद्ध्यं आस्तु इत्याह व्येवैतया मिमीते मद्ध्ये दिवो निहितः पृश्निरश्मेत्याहान्नं वै पृश्न्यन्नमेवाव रुन्धे चतसृभिरा पुच्छादेति चत्वारि छन्दांसि छन्दोभिरेवेन्द्रं विश्वा अवीवृध्नित्याह वृद्धिमेवोपावर्तते वाजानाः सत्पतिं पति - [] 28

TS 5.4.6.6

-मित्याहान्नं वै वाजोऽन्नमेवाव रुन्धे सुम्रहूर्यज्ञो देवाः आ च वक्षदित्याह प्रजा वै पशवः सुम्रं प्रजामेव पशूनात्मन् धत्ते यक्षदग्निर्देवो देवाः आ च वक्षदित्याह स्वगाकृत्यै वाजस्य मा प्रसवेनोद्-

ग्रा॒भेणोद॑ग्रभी॒दित्या॑हा॒सौ वा आ॑दित्य उ॒द्यन्नु॑द्ग्रा॒भ एष () नि॒म्रोच॑न् निग्रा॒भो ब्रह्म॑णै॒वाऽऽ*त्मान॑मुद्-
गृ॒ह्णाति॑ ब्रह्म॑णा॒ भ्रातृ॑व्यं नि गृ॒ह्णाति॑ ॥ 29

(प्रा॒णैः - पोषो॑ - प्र॒त्या - ग्री॑द्धे - पति॑ - मे॒ष - दश॑ च) (A6)

TS 5.4.7.1

प्राची॑मनु॒ं प्र॒दिशं॑ प्रेहि॑ वि॒द्वानित्या॑ह दे॒वलोक॑-मे॒वैतयो॑पाव॑र्तते क्रम॑द्धम॒ग्निना॒ नाक्-मित्या॑हे॒माने॒वैतया॑
लो॒कान् क्र॑मते पृथि॒व्या अ॒हमु॑दन्त॒रिक्ष॑मा ऽरु॒हमित्या॑हे॒माने॒वैतया॑ लो॒कान्त्सु॑ समा॒रोह॑ति सु॒व॒र्यन्तो॑
नापै॑क्षन्त॒ इत्या॑ह सु॒व॒र्गमे॒वैतया॑ लो॒कमे॒त्यग्रे॑ प्रेहि॑ - [] 30

TS 5.4.7.2

प्रथ॑मो दे॒वय॑ता-मित्या॑हो॒भयै॑ष्वे॒वैतया॑ दे॒वमनु॑ष्येषु चक्षु॑र्दधाति प॒ञ्चभि॑रधि॒ क्राम॑ति पा॒ङ्क्तो य॒ज्ञो यावा॑ने॒व
य॒ज्ञस्तेन॑ सह सु॒व॒र्गं लो॒कमे॑ति नक्तो॒षासे॑ति पुरोऽनु॒वाक्या॑मन्वा॒ह प्र॒त्या अ॒ग्रे सह॑स्राक्षेत्या॑ह सा॒हस्रः
प्र॒जाप॑तिः प्र॒जाप॑ते॒रास्यै॑ तस्मै॑ ते वि॒धेम॒ वाजा॑य स्वा॒हेत्या॑हा॒न्त्रं वै वाजो॑ऽन्नमे॒वाव - [] 31

TS 5.4.7.3

रुन्धे॑ दु॒द्धः पूर्णा॑मौदु॒म्बरी॑ः स्वय॑मातृ॒ण्णायां॑ जुहो॒त्यूर्ग्वै द॒द्व्यूर्गुदु॒म्बरो॑ऽसौ स्वय॑मातृ॒ण्णा ऽमु॒ष्यामे॒वो-
र्जं द॑धाति तस्मा॑दु॒मुतो॑ऽर्वाची॒मूर्ज॑मुप॒ जीवा॑मस्ति॒सृभिः॑ सा॒दय॑ति त्रि॒वृद्धा अ॒ग्निर्यावा॑ने॒वाग्नि॑स्तं प्र॒तिष्ठां
ग॑मयति प्रे॒द्धो अ॒ग्रे दी॑दिहि पुरो न॒ इत्यौदु॒म्बरी॑मा द॑धात्येषा॒ वै सू॒र्मी कर्ण॑कावत्येतया॑ ह स्म - [] 32

TS 5.4.7.4

वै दे॒वा असु॑राणा॑ः शत॑त॒रु॒हाः स्तृ॑हन्ति यदे॒तया॑ सु॒मिध॑मा॒दधा॑ति वज्र॑मे॒वैतच्छ॑त॒घ्नीं यज॑मानो
भ्रातृ॑व्याय॒ प्रह॑रति स्तृ॒त्या अ॒च्छम्ब॑द्वारं वि॒धेम॑ ते पर॒मे जन्म॑न्न॒ग्र इति॑ वैक॑ङ्कती॒मा द॑धाति भा ए॒वाव

रुन्धे तां सवितुर्वरेण्यस्य चित्रामिति शमीमयीः शान्त्या अग्निर्वा ह वा अग्निचितं दुहेऽग्निचिद्वाऽग्निं
दुहे तां - [] 33

TS 5.4.7.5

सवितुर्वरेण्यस्य चित्रामित्याहैष वा अग्नेर्दोहस्तमस्य कण्वं एव श्रायसोऽवेत् तेन ह स्मैनः स दुहे
यदेतया समिधं-मादधात्यग्निचिदेव तदग्निं दुहे सप्त ते अग्ने समिधः सप्तजिह्वा इत्याह सप्तैवास्य
साप्तानि प्रीणाति पूर्णया जुहोति पूर्ण इव हि प्रजापतिः प्रजापते - [] 34

TS 5.4.7.6

-राष्ट्र्यै न्यूनया जुहोति न्यूनाद्वि प्रजापतिः प्रजा असृजत प्रजानां सृष्ट्या अग्निर्देवेभ्यो निलायत् स
दिशोऽनु प्राऽविशज्जुह्वन्मनसा दिशो दद्याये द्विग्न्य एवैनमवं रुन्धे दुद्धा पुरस्ताज्जुहोत्या-ज्येनोपरिष्ठात्
तेजश्चैवास्मा इन्द्रियं च समीची दधाति द्वादशकपालो वैश्वानरो भवति द्वादश मासाः सवत्सरः
सवत्सरो-ऽग्निर्वैश्वानरः साक्षा - [] 35

TS 5.4.7.7

-देव वैश्वानरमवं रुन्धे यत् प्रयाजानूयाजान् कुर्याद्विकेस्तिः सा यज्ञस्य दर्विहोमं करोति यज्ञस्य
प्रतिष्ठित्यै राष्ट्रं वै वैश्वानरो विण्मरुतो वैश्वानरः हुत्वा मारुतान् जुहोति राष्ट्र एव विशमनुं बद्धात्युच्चै-
वैश्वानरस्याऽऽश्रावयत्युपांशु मारुतान् जुहोति तस्माद्-राष्ट्रं विशमतिं वदति मारुता भवन्ति मरुतो
वै देवानां विशो देवविशेनैवास्मै मनुष्यविश () -मवं रुन्धे सप्त भवन्ति सप्तगणा वै मरुतो गणश
एव विशमवं रुन्धे गणेन गणमनुद्रुत्य जुहोति विशमेवास्मा अनुवर्तमानं करोति ॥ 36

(अग्ने प्रेह्य - वं - स्म - दुहे तां - प्रजापतेः - साक्षान् - मनुष्यविश - मेकंविंशतिश्च (A7))

TS 5.4.8.1

वसो॒र्द्धा॑रां जु॒होति॑ वसो॒र्मे॑ धारा॑ऽस॒दिति॑ वा ए॒षा हू॑यते घृ॒तस्य॑ वा ए॒नमे॑षा धारा॑ऽमुष्मिन् लो॒के
पि॒न्व॑मा॒नोप॑ तिष्ठ॒त आज्ये॑न जु॒होति॑ तेजो॒ वा आज्यं॑ तेजो॒ वसो॒र्द्धा॑रा तेज॑सै॒वास्मै॑ तेजो॑ऽव रु॒न्धेऽथो॑
कामा॒ वै वसो॒र्द्धा॑रा कामा॑ने॒वाव॑ रु॒न्धे यं का॑मये॒त प्रा॑णान॑स्या॒न्नाद्यं॑ वि - [] 37

TS 5.4.8.2

च्छि॑न्द्या॒मिति॑ वि॒ग्राहं॑ तस्य॑ जुहु॒यात् प्रा॑णाने॒वास्या॒न्नाद्यं॑ विच्छि॑न॒त्ति यं का॑मये॒त प्रा॑णान॑स्या॒न्नाद्यः॑
सं त॑नु॒यामि॑ति सं त॑तां तस्य॑ जुहु॒यात् प्रा॑णाने॒वास्या॒न्नाद्यः॑ सं त॑नोति॒ द्वाद॑श द्वा॒दशानि॑ जु॒होति॑ द्वा॒
द॑श मा॒साः स॑व॒त्सरः॑ स॑व॒त्सरे॑णै॒वास्मा॑ अ॒न्नम॑व रु॒न्धे ऽन्नं॑ च मे॑ऽक्षु॒च्च म॒ इत्या॑है॒ तद् वा - [] 38

TS 5.4.8.3

अ॒न्नस्य॑ रू॒पः रू॒पेणै॒वा॒न्नम॑व रु॒न्धे ऽग्नि॑श्च म॒ आप॑श्च म॒ इत्या॑है॒षा वा अ॒न्नस्य॑ यो॒निः स॒योन्ये॒वा॒
न्नम॑व रु॒न्धे-ऽर्द्धे॒न्द्राणि॑ जु॒होति॑ दे॒वता॑ ए॒वाव॑ रु॒न्धे यथ् सर्वे॑षा-म॒र्द्धमि॒न्द्रः प्रति॑ तस्मा॑दि॒न्द्रो दे॒वता॑नां
भूयि॑ष्ठ॒भाक्तं॑ म॒ इन्द्र॑मु॒त्तर॑माहे-न्द्रि॒यमे॒वास्मि॑न्-नु॒परि॑ष्टाद् दधा॒ति य॒ज्ञायु॑धानि॑ जु॒होति॑ य॒ज्ञो - [] 39

TS 5.4.8.4

वै य॒ज्ञायु॑धानि॑ य॒ज्ञमे॒वाव॑ रु॒न्धेऽथो॑ ए॒तद्वै य॒ज्ञस्य॑ रू॒पः रू॒पेणै॒व य॒ज्ञम॑व रु॒न्धे ऽव॑भृथश्च मे स्व॒
गाका॒रश्च॑ म॒ इत्या॑ह स्व॒गाकृ॑त्या अ॒ग्निश्च॑ मे घ॒र्मश्च॑ म॒ इत्या॑है॒तद् वै ब्र॑ह्मव॒र्चस॑स्य॑ रू॒पः रू॒पेणै॒व
ब्र॑ह्मव॒र्चस॑म॒व रु॒न्ध ऋक्च॑ मे सा॒मं च॑ म॒ इत्या॑है॒ - [] 40

TS 5.4.8.5

-तद्वै छ॒न्दसा॑ः रू॒पः रू॒पेणै॒व छ॒न्दा॑स्य॒व रु॒न्धे गर्भा॑श्च मे व॒त्साश्च॑ म॒ इत्या॑है॒तद् वै प॑शूनाः
रू॒पः रू॒पेणै॒व प॑शू॒नव॑ रु॒न्धे क॒ल्पान् जु॒होत्य॑ कृ॒त्तस्य॑ कृ॒त्यै यु॒ग्मद॑यु॒जे जु॒होति॑ मिथु॒नत्वा॒यो-त्तरा॑व॒ती
भव॑तो॒ऽभिक्रा॑न्त्या॒ एका॑ च मे ति॒स्रश्च॑ म॒ इत्या॑ह दे॒वछ॒न्दसं॑ वा ए॒का च॑ ति॒स्रश्च॑ - [] 41

TS 5.4.8.6

मनुष्यछन्दुसं चतस्रश्चाष्टौ च देवछन्दुसं चैव मनुष्य छन्दुसश्चाव रुन्ध आ त्रयस्त्रिंशतो जुहोति त्रयस्त्रिंशद्वै देवता देवता एवाव रुन्ध आऽष्टाचत्वारिंशतो जुहोत्यष्टाचत्वारिंशदक्षरा जगती जागताः पशवो जगत्यैवास्मै पशूनव रुन्धे वाजश्च प्रसवश्चेति द्वादशं जुहोति द्वादश मासाः सँवत्सरः सँवत्सर एव प्रति तिष्ठति ॥ 42

(वि - वै - यज्ञः-सामं च म इत्याह - च तिस्र - श्वैकान्न पञ्चाशच्च) (A8)

TS 5.4.9.1

अग्निदेवेभ्यो ऽपोकामद्-भागधेयमिच्छमानस्तं देवा अब्रुवन्नुप न आ वर्तस्व हव्यं नो ब्रूहेति सौऽब्रवीद्-वरं वृणै मह्यमेव वाजप्रसवीयं जुहवन्निति तस्मादग्नये वाजप्रसवीयं जुह्वति यद्-वाजप्रसवीयं जुहोत्यग्निमेव तद्-भागधेयेन समर्द्धयत्यथो अभिषेक एवास्य स चतुर्दशभिर्जुहोति सप्त ग्राम्या ओषधयः सुप्ता - [] 43

TS 5.4.9.2

.*ऽऽरण्या उभयीषामवरुद्ध्या अन्नस्यान्नस्य जुहोत्यन्नस्यान्नस्या-वरुद्ध्या औदुम्बरेण सुवेण जुहोत्यूर्वा उदुम्बर ऊर्गन्नमूर्जेवास्मा ऊर्जमन्नमव रुन्धे ऽग्निर्वै देवाना-मभिषिक्तोऽग्निचिन्-मनुष्याणां तस्मादग्निचिद्-वरं षति न धावेदवरुद्धः ह्यस्या-न्नमन्नमिव खलु वै वरु षं यद्वावेदुन्नाद्-याद्वावेदुपावर्तेता-न्नाद्यमेवाभ्यु - [] 44

TS 5.4.9.3

-पावर्तते नक्तोषासेति कृष्णायै श्वेतवत्सायै पयसा जुहोत्यह्वैवास्मै रात्रिं प्रदापयति रात्रियाऽहरहोरात्रे एवास्मै प्रत्ते काममन्नाद्यं दुहाते राष्ट्रभृतो जुहोति राष्ट्रमेवाव रुन्धे षड्भिर्जुहोति षड्वा ऋतवं ऋतुष्वेव प्रतितिष्ठति भुवनस्य पत इति रथमुखे पञ्चाऽऽ*हुतीर्जुहोति वज्रो वै रथो वज्रेणैव दिशो - [] 45

TS 5.4.9.4

-ऽभि जयत्यग्निचितः ह वा अमुष्मिन् लोके वातोऽभि पवते वातनामानि जुहोत्यभ्येवैनं-ममुष्मिन् लोके वातः पवते त्रीणि जुहोति त्रयं इमे लोका एभ्य एव लोकेभ्यो वातमव रुन्धे समुद्रोऽसि नभस्वानित्याहैतद्वै वातस्य रूपं रूपेणैव वातमव रुन्धे ऽञ्जलिना जुहोति न ह्येतेषामन्यथा () ऽऽहुतिरवकल्पते ॥ 46

(ओषधयः सुप्ता - मि - दिशो - ऽन्यथा - द्वे च) (A9)

TS 5.4.10.1

सुवर्गाय वै लोकाय देवथो युज्यते यत्राकूताय मनुष्यथ एष खलु वै देवथो यदग्निरग्निं युनज्मि शवंसा घृतेनेत्याह युनक्त्येवैनं स एनं युक्तः सुवर्गं लोकमभि वहति यथ सर्वाभिः पञ्चभिर्-युञ्ज्याद्-युक्तोऽस्याऽग्निः प्रच्युतः स्यादप्रतिष्ठिता आहुतयः स्युरप्रतिष्ठिताः स्तोमा अप्रतिष्ठितान्युक्थानि तिसृभिः प्रातस्सवनेऽभि मृशति त्रिवृ - [] 47

TS 5.4.10.2

-द्वा अग्निर्यावानेवा-ग्निस्तं युनक्ति यथाऽनसि युक्त आधीयत एवमेव तत् प्रत्याहुतयस्तिष्ठन्ति प्रति स्तोमाः प्रत्युक्थानि यज्ञायज्ञियस्य स्तोत्रे द्वाभ्यामभि मृशत्येतावान् वै यज्ञो यावानग्निष्टोमो भूमा त्वा अस्यात ऊर्द्धः क्रियते यावानेव यज्ञस्तमन्तौ ऽन्वारोहति द्वाभ्यां प्रतिष्ठित्या एकयाऽप्रस्तुतं भवत्यथा - [] 48

TS 5.4.10.3

-भि मृशत्युपैनुत्तरो यज्ञो नमत्यथो संतत्यै प्र वा एषोऽस्मान् लोकाच्चयवते योऽग्निं चिनुते न वा एतस्यानिष्टक आहुतिरव कल्पते यां वा एषोऽनिष्टक आहुतिं जुहोति स्रवति वै सा ताः स्रवन्ती यज्ञोऽनु

परां भवति यज्ञं यजमानो यत् पुनश्चितिं चिनुत आहुतीनां प्रतिष्ठित्यै प्रत्याहुतयस्तिष्ठन्ति - [] 49

TS 5.4.10.4

न यज्ञः पराभवति न यजमानो ऽष्टावुप दधात्यष्टाक्षरा गायत्री गायत्रेणैवैनं छन्दसा चिनुते यदेकादश त्रैष्टुभेन यद् द्वादश जागतेन छन्दोभिरेवैनं चिनुते नपात्को वैनामैषोऽग्निर्यत् पुनश्चितिर्य एवं विद्वान् पुनश्चितिं चिनुत आ तृतीयात् पुरुषादन्नमत्ति यथा वै पुनराधेयं एवं पुनश्चितिर्योऽग्न्याधेयेन न - [] 50

TS 5.4.10.5

धोति स पुनराधेयमा धत्ते योऽग्निं चित्वा नद्धोति स पुनश्चितिं चिनुते यत् पुनश्चितिं चिनुत ऋद्ध्या अथो खल्वाहुर्न चेतव्येति रुद्रो वा एष यदुग्निर्यथा व्याघ्रः सुप्तं बोधयति तादृगेव तदथो खल्वाहु- श्वेतव्येति यथा वसीयाः सं भागधेयेन बोधयति तादृगेव तन्मनुरग्निमचिनुत () तेन नाऽऽ*द्धोत्स एतां पुनश्चितिमपश्यत् तामचिनुत तया वै स औद्धोद्यत् पुनश्चितिं चिनुत ऋद्ध्यै ॥ 51

(त्रिवृ-दध-तिष्ठ-न्त्यग्न्याधेयेन ना-चिनुत-सप्तदश- च) (A10)

TS 5.4.11.1

छन्दश्चितं चिन्वीत पशुकामः पशवो वै छन्दांसि पशुमानेव भवति श्येनचितं चिन्वीत सुव- र्गकामः श्येनो वै वयसां पतिष्ठः श्येन एव भूत्वा सुवर्गं लोकं पतति कङ्कचितं चिन्वीत यः कामयेत शीर्षणवानमुष्मिन् लोके स्यामिति शीर्षणवानेवाऽमुष्मिन् लोके भवत्यलङ्घितं चिन्वीत चतुस्सीतं प्रतिष्ठाकामश्चतस्रो दिशो दिक्ष्वेव प्रति तिष्ठति प्रौगचितं चिन्वीत भ्रातृव्यान् प्रै - [] 52

TS 5.4.11.2

-व भ्रातृव्यान् नुदत उभयतः प्रौगं चिन्वीतयः कामयेत प्रजातान् भ्रातृव्यान् नुदेय प्रति जनिष्यमा-

णानिति॑ प्रैव जा॒तान् भ्रातृ॑व्यान् नुद॒ते प्रति॑ जनि॒ष्यमाणान्॑ रथचक्र॒चितं॑ चिन्वीत॒ भ्रातृ॑व्यवान् वज्रो॒ वै रथो॑ वज्रमे॒व भ्रातृ॑व्येभ्यः प्रहरति॑ द्रोण॒चितं॑ चिन्वीतान्न॒कामो॑ द्रोणे॒ वा अन्नं॑ भ्रियते॒ सयोन्ये॑वान्नमव॒ रुन्धे॑ समूहं॑ चिन्वीत॒ पशु॑कामः पशु॒माने॒व भवति॑ - [] 53

TS 5.4.11.3

परिचा॒र्य्यं चिन्वीत॒ ग्राम॑कामो ग्रा॒म्ये॒व भवति॑ श्मशान॒चितं॑ चिन्वीत॒ यः का॒मये॑त पितृलोकं ऋ॒द्ध्या॒ मिति॑ पितृलोकं ए॒व द्वा॒ति वि॒श्वामित्र॑जमदु॒ग्री वसि॑ष्ठेनाऽस्प॒र्द्धेताः॑ स ए॒ता ज॒मद॑ग्निर्वि॒हव्या॑ अपश्यत् ता उपा॑धत् ताभि॒र्वै स वसि॑ष्ठस्येन्द्रि॒यं वी॒र्यम॑वृ॒द्धं यद्-वि॑हव्या॑ उप॒दधा॑तीन्द्रि॒यमे॒व ताभि॑र्वी॒र्यं यज॑मानो भ्रातृ॑व्यस्य वृ॒द्धे होतु॑र्द्वि॒ष्टि॒य उप॑ दधाति यज॑मानाय॒तनं॑ वै - [] 54

TS 5.4.11.4

होता॒ स्व ए॒वास्मा॑ आ॒यत॑न इन्द्रि॒यं वी॒र्यम॑व॒ रुन्धे॑ द्वाद॒शोप॑ दधाति॒ द्वाद॑शाक्षरा॒ जग॑ती॒ जाग॑ताः प॒शवो॑ जग॑त्यैवास्मै प॒शून॑व॒ रुन्धे॑ ऽष्टाव॑ष्टाव॒न्येषु॑ धि॒ष्टि॒येषूप॑ दधात्य॒ष्टाश॑फाः प॒शवः॑ प॒शूने॒वाव॑ रु॒न्धे॑ षण्मा॑र्जा॒लीये॒ षड् वा ऋ॒तव॑ ऋ॒तवः॑ खलु॒ वै दे॒वाः पि॒तरं॑ ऋ॒तूने॒व दे॒वान् पि॒तृन् प्री॑णाति ॥ 55

(प्र - भवति - यजमानाय॒तनं॑ वा - अ॒ष्टाच॑त्वारि॒ंशच्च) (A11)

TS 5.4.12.1

पव॑स्व॒ वाज॑सातय॒ इत्य॑नुष्टुक् प्र॒तिप॑द्भवति॒ त्रि॒सोऽनु॑ष्टुभश्चत॑स्रो गाय॒त्रियो॒ यत् त्रि॑सोऽनु॑ष्टुभ॒स्तस्मा॑-दश्च॑स्त्रिभि॒स्तिष्ठ॑ स्तिष्ठति॒ यच्च॑त॑स्रो गाय॒त्रिय॑स्तस्मा॒थ सर्वा॑श्च॒तुरः॑ प॒दः प्र॑ति॒दध॑त् पला॑यते पर॒मा वा ए॒षा छन्द॑सां॒ यद॑नुष्टुक् पर॒मश्च॑तुष्टोमः स्तोमा॑नां पर॒मस्त्रि॑रा॒त्रो य॒ज्ञानां॑ पर॒मोऽश्वः॑ प॒शूनां॑ पर॒मे॒णैवैनं॑ पर॒मतां॑ गम॒यत्ये॒कवि॑ंशम॒हर्भव॑ति - [] 56

TS 5.4.12.2

यस्मिन्नश्च आलभ्यते द्वादश मासाः पञ्चर्तवस्त्रय इमे लोका असावादित्य एकविंश एष प्रजापतिः प्राजापत्योऽश्चस्तमेव साक्षाद्द्वोति शक्रयः पृष्ठं भवन्त्यन्-यदन्य-च्छन्दोऽन्येन्ये वा एते पशव आलभ्यन्त उतेव ग्राम्या उतेवाऽऽ*रण्या यच्छक्रयः पृष्ठं भवन्त्यश्वस्य सर्वत्वाय पार्थुरश्मं ब्रह्मसामं भवति रश्मिना वा अश्वो - [] 57

TS 5.4.12.3

यत् ईश्वरो वा अश्वोऽयतोऽप्रतिष्ठितः परां परावतं गन्तोयत् पार्थुरश्मं ब्रह्मसामं भवत्यश्वस्य यत्यै धृत्यै संकृत्यच्छावाकसामं भवत्युत्सन्नयज्ञो वा एष यदश्वमेधः कस्तद्वेदेत्याहुर्यदि सर्वो वा क्रियते न वा सर्व इति यथ् संकृत्यच्छावाकसामं भवत्यश्वस्य सर्वत्वाय पर्याप्त्या अनन्तरायाय सर्वस्तोमोऽतिरात्र उत्तममहर्भवति () सर्वस्याऽऽ*स्त्यै सर्वस्य जित्यै सर्वमेव तेनाऽऽ*प्नोति सर्वं जयति ॥ 58

(अहर्भवति - वा अश्वो - ऽहर्भवति - दश च) (A12)

praSna korvai with starting padams of 1 to 12 anuvAkams :-

(देवासुरास्तेन - त्रिव्या - रुद्रो - ऽश्म - नृषदे व - दुदेन - प्राचीमिति - वसोर्धारा - मग्निदेवेभ्यः - सुवर्गाय यत्राकूताय - छन्दश्चितं - पवस्व - द्वादश)

korvai with starting padams of 1, 11, 21 series of pa jAtis :-

(देवासुरा - अजायां - वै ग्रमुष्टिः - प्रथमो देवयतामे - तद्वै छन्दसा - मृधो - त्यष्टौ पञ्चाशत्)

first and last padam of fourth praSnam of 5th kANDam

(देवासुराः - सर्वं जयति)

॥ हरिः ॐ ॥ ॥ कृष्ण यजुर्वेदीय तैत्तिरीय संहितायां पञ्चमकाण्डे चतुर्थः प्रश्नः समाप्तः ॥

5.5 पञ्चमकाण्डे पञ्चमः प्रश्नः - वायव्यपश्चाद्यानं निरूपणं

TS 5.5.1.1

यदेकेन सः स्थापयति यज्ञस्य संतत्या अविच्छेदायैन्द्राः पशवो ये मुष्करा यदैन्द्राः सन्तोऽग्निभ्यं आलभ्यन्ते देवताभ्यः समदं दधात्याग्नेयीस्त्रिष्टुभो याज्यानुवाक्याः कुर्याद्-यदाग्नेयीस्तेनाऽऽ*ग्नेया यत् त्रिष्टुभस्तेनैन्द्राः समृद्धयै न देवताभ्यः समदं दधाति वायवे नियुत्वते तूपरमा लभते तेजोऽग्ने-र्वायुस्तेजस एष आ लभ्यते तस्माद्-यद्रियङ् वायु - [] 1

TS 5.5.1.2

-वाति तद्रियङ्-ग्निर्दहति स्वमेव तत् तेजोऽन्वेति यन्न नियुत्वते स्यादुन्माद्येद्-यजमानो नियुत्वते भवति यजमानस्याऽ*नुन्मादाय वायुमती श्वेतवती याज्यानुवाक्ये भवतः सतेजस्त्वायं हिरण्यगर्भः समवर्तताग्र इत्याधारमा धारयति प्रजापतिर्वै हिरण्यगर्भः प्रजापतेरनुरूपत्वाय सर्वाणि वा एष रूपाणि पशूनां प्रत्या लभ्यते यच्छर्मशृणस्तत् - [] 2

TS 5.5.1.3

पुरुषाणां रूपं यत् तूपरस्तदश्वानां यदन्यतोदुन् तद्-गवां यदव्या इव श्वास्तदवीनां यदुजस्तदुजानां वायुर्वै पशूनां प्रियं धाम यद्-वायव्यो भवत्येतमेवैनमभि संजानानाः पशव उप तिष्ठन्ते वायव्यः कार्या(3)ः प्राजापत्या(3) इत्याहु-र्यद्-वायव्यं कुर्यात् प्रजापतेरियाद्यत् प्राजापत्यं कुर्याद्-वायो - [] 3

TS 5.5.1.4

-रियाद्-यद्-वायव्यः पशुर्भवति तेन वायोर्नैति यत् प्राजापत्यः पुरोडाशो भवति तेन प्राजापतेर्नैति यद् द्वादशकपालस्तेन वैश्वानरात्रैत्याग्ना वैष्णवमेकादश-कपालं निर्वपति दीक्षिष्यमाणोऽग्निः सर्वा देवता विष्णुर्यज्ञो देवताश्चैव यज्ञं चाऽऽ* रभतेऽग्निरवमो देवतानां विष्णुः परमो यदाग्ना-वैष्णव-

मेकादशकपालं निर्वपति देवता - [] 4

TS 5.5.1.5

एवोभयतः परिगृह्य यजमानोऽव रुन्धे पुरोडाशेन वै देवा अमुष्मिन् लोक और्ध्वन् चरुणाऽस्मिन्.
यः कामयेताऽमुष्मिन् लोक ऋद्ध्यामिति स पुरोडाशं कुर्वीताऽमुष्मिन्नेव लोक ऋद्धोति यदष्टाक-
पालस्तेनाऽऽ*ग्रेयो यत् त्रिकपालस्तेन वैष्णवः समृद्धयै यः कामयेतास्मिन् लोक ऋद्ध्यामिति स
चरुं कुर्वीताग्रेधृतं विष्णोस्तण्डुला-स्तस्मा - [] 5

TS 5.5.1.6

-च्चरुः कार्योऽस्मिन्नेव लोक ऋद्धोत्यादित्यो भवती यं वा अदितिरस्यामेव प्रति तिष्ठत्यथो अ-
स्यामेवाधि यज्ञं तनुते यो वै संवत्सरमुख्य-मभृत्वाऽग्निं चिनुते यथा सामि गर्भोऽवपद्यते तादृगेव
तदार्तिमाच्छेद्-वैश्वानरं द्वादशकपालं पुरस्तान्निर्वपेत् संवत्सरो वा अग्निर्-वैश्वानरो यथा संवत्सरमा-
प्त्वा - [] 6

TS 5.5.1.7

काल आगते विजायत एवमेव संवत्सरमाप्त्वा काल आगतेऽग्निं चिनुते नाऽऽ*र्तिमाच्छेत्त्येषा वा
अग्नेः प्रिया तनूर्यद्-वैश्वानरः प्रियामेवास्य तनुवमव रुन्धे त्रीण्येतानि हवीर्षि भवन्ति त्रय इमे
लोका एषां लोकानां रोहाय ॥ 7

(यद्रियंङ् वायु - र्यच्छमंश्रुणस्तद् - वायो - निर्वपति देवता - स्तस्मा - दाप्त्वा - षात्रिशच्च
) (A1)

TS 5.5.2.1

प्रजापतिः प्रजाः सृष्ट्वा प्रेणाऽनु प्राविशत् ताभ्यः पुनः संभवितुं नाशंक्रोत् सोऽब्रवीद्ब्रवदिह स यो

मेतः पुनः संचिनवदिति तं देवाः समचिन्वन् ततो वै त आर्द्ध्वन् यथ समचिन्वन् तच्चित्यस्य चित्यत्वं य एवं विद्वानग्निं चिनुत ऋद्धोत्येव कस्मै कमग्निश्चीयत इत्याहुरग्निवा - [] 8

TS 5.5.2.2

-नसानीति वा अग्निश्चीयते ऽग्निवानेव भवति कस्मै कमग्निश्चीयत इत्याहुर्देवा मा वेदुन्निति वा अग्निश्चीयते विदुरेन देवाः कस्मै कमग्निश्चीयत इत्याहुर्गृह्यसानीति वा अग्निश्चीयते गृह्येव भवति कस्मै कमग्निश्चीयत इत्याहुः पशुमानसानीति वा अग्नि - [] 9

TS 5.5.2.3

-श्चीयते पशुमानेव भवति कस्मै कमग्निश्चीयत इत्याहुः सप्त मा पुरुषा उप जीवानिति वा अग्निश्चीयते त्रयः प्राञ्चस्त्रयः प्रत्यञ्च आत्मा सप्तम एतावन्त एवैनममुष्मिन् लोक उप जीवन्ति प्रजापतिरग्निमचि-कीषत तं पृथिव्यब्रवीन्न मय्यग्निं चेष्यसेऽति मा धक्ष्यति सा त्वाऽतिदुह्यमाना वि धविष्ये - [] 10

TS 5.5.2.4

स पापीयान् भविष्यसीति सौऽब्रवीत् तथा वा अहं करिष्यामि यथा त्वा नातिधक्ष्यतीति स इमामभ्यमृशत् प्रजापतिस्त्वा सादयतु तया देवतयाऽङ्गिरस्वद् ध्रुवा सीदेतीमामेवेष्टकां कृत्वोपा-धत्ता-नतिदाहाय यत् प्रत्यग्निं चिन्वीत तदभि मृशेत् प्रजापतिस्त्वा सादयतु तया देवतयाऽङ्गिरस्वद् ध्रुवा सीदे - [] 11

TS 5.5.2.5

-तीमामेवेष्टकां कृत्वोप धत्तेऽनतिदाहाय प्रजापतिरकामयत् प्रजायेयेति स एतमुख्यमपश्यत् तः सँवथ्सुरमबिभुस्ततो वै स प्राजायत् तस्माथ् सँवथ्सुरं भार्यः प्रैव जायते तँवसँवोऽब्रुवन् प्र त्वमंजनिष्ठा वयं प्रजायामहा इति तँवसुभ्यः प्रायच्छत् तं त्रीण्यहान्यबिभरुस्तेन - [] 12

TS 5.5.2.6

त्रीणि च शतान्यसृजन्तु त्रयस्त्रिंशतं च तस्मात् त्र्यहं भार्यः प्रैव जायते तान् रुद्रा अब्रुवन् प्र यूयमं-
जनिद्वं वयं प्रजायामहा इति तः रुद्रेभ्यः प्रायच्छन् तः षडहान्यविभरुस्तेन त्रीणि च शतान्यसृजन्तु
त्रयस्त्रिंशतं च तस्मात् षडहं भार्यः प्रैव जायते तानादित्या अब्रुवन् प्र यूयमंजनिद्वं वयं - [] 13

TS 5.5.2.7

प्र जायामहा इति तमादित्येभ्यः प्रायच्छन् तं द्वादशाहान्यविभरुस्तेन त्रीणि च शतान्यसृजन्तु
त्रयस्त्रिंशतं च तस्माद् द्वादशाहं भार्यः प्रैव जायते तेन वै ते सहस्रमसृजन्तोऽस्वाः सहस्रतुर्मीय
एवमुख्यः साहस्रं वेदु प्र सहस्रं पशूनामोति ॥ 14

(अग्निवान् - पशुमानं सानीति वा अग्नि - द्विविधे - मृशेत् प्रजापतिस्त्वा सादयतु तया देवत-
याऽङ्गिरस्व ध्रुवा सीदु - तेन - तानादित्या अब्रुवन् प्र यूयमंजनिद्वं वयं - चत्वारिंशच्च) (A2)

TS 5.5.3.1

यजुषा वा एषा क्रियते यजुषा पच्यते यजुषा वि मुच्यते यदुखा सा वा एषैतरहिं यातयाम्नी सा
न पुनः प्रयुज्येत्याहुरग्ने युक्ष्वा हि ये तव युक्ष्वा हि देवहूतमाः इत्युखायां जुहोति तेनैवैनां पुनः
प्रयुङ्क्ते तेनायातयाम्नी यो वा अग्निं योग आगते युनक्ति युङ्क्ते युञ्जानेष्वग्ने - [] 15

TS 5.5.3.2

युक्ष्वा हि ये तव युक्ष्वा हि देवहूतमाः इत्याहैष वा अग्नेर्योगस्तेनैवैनां युनक्ति युङ्क्ते युञ्जानेषु ब्रह्मवादिनो
वदन्ति न्यङ्कुग्रिश्चेतव्या(3) उत्ताना(3) इति वयसां वा एष प्रतिमया चीयते यदग्निर्यन्यञ्च चिनुयात्
पृष्टित एनमाहुतय ऋच्छेयुर्यदुत्तानं न पतितुः शक्रुयादसुवर्ग्योऽस्य स्यात् प्राचीनमुत्तानं - [] 16

TS 5.5.3.3

पुरुषशीर्षमुप दधाति मुखत एवैनमाहुतय ऋच्छन्ति नोत्तानं चिनुते सुवर्ग्योऽस्य भवति सौर्या जुहोति चक्षुरेवास्मिन् प्रति दधाति द्विर्जुहोति द्वे हि चक्षुषी समान्या जुहोति समानः हि चक्षुः समृद्धयै देवासुराः संयत्ता आसन् ते वामं वसु सं न्यदधत् तद्देवा वामभृताऽवृञ्जत् तद्वामभृतो वामभृत्त्वं यद्वामभृतं () मुपदधाति वाममेव तया वसु यजमानो भ्रातृव्यस्य वृद्धे हिरण्यमूर्द्धा भवति ज्योतिर्वै हिरण्यं ज्योतिर्वामं ज्योतिषैवास्य ज्योतिर्वामं वृद्धे द्वियजुर्भवति प्रतिष्ठित्यै ॥ 17

(युञ्जानेष्वग्रे-प्राचीनमुत्तानं - वामभृतं - चतुर्विंशतिश्च) (A3)

TS 5.5.4.1

आपो वरुणस्य पत्न्य आसन् ता अग्निरभ्यङ्ख्यायत् ताः समभवत् तस्य रेतः पराऽपतत् तदियमभवद् द्वितीयं पराऽपतत् तदसावभवदियं वै विराडसौ स्वराड् यद्-विराजावुपदधातीमे एवोप धत्ते यद्वा असौ रेतः सिञ्चति तदस्यां प्रति तिष्ठति तत् प्र जायते ता ओषधयो - [] 18

TS 5.5.4.2

वीरुधो भवन्ति ता अग्निरिति य एवं वेदु प्रैव जायतेऽन्नादो भवति यो रेतस्वी स्यात् प्रथमायां तस्य चित्यामुभे उप दद्यादिमे एवास्मै समीची रेतः सिञ्चतो यः सिक्तेरेताः स्यात् प्रथमायां तस्य चित्यामन्यामुप दद्यादुत्तमायामन्याः रेत एवास्य सिक्तमाभ्यामुभयतः परि गृह्णाति संवत्सरं न क - [] 19

TS 5.5.4.3

अन प्रत्यवरोहेन हीमे कञ्चन प्रत्यवरोहतस्तदेनयोर्व्रतं यो वा अप शीर्षाणमग्निं चिनुतेऽप- शीर्षाऽमुष्मिन् लोके भवति यः सशीर्षाणं चिनुते सशीर्षाऽमुष्मिन् लोके भवति चित्तिं जुहोमि मनसा घृतेन यथा देवा इहाऽऽगमन् वीतिहोत्रा ऋतावृधः समुद्रस्य वयुनस्य पत्नं जुहोमि विश्वकर्मणे विश्वाऽहाऽमर्त्यः हविरिति स्वयमातृणामुपधाय जुहोत्ये - [] 20

TS 5.5.4.4

तद्वा अग्नेः शिरः सशीरूषाणमेवाग्निं चिनुते सशीरूषाऽमुष्मिन् लोके भवति य एवं वेद सुवर्गाय वा एष लोकाय चीयते यदग्निस्तस्य यदयथापूर्वं क्रियते ऽसुवर्ग्यमस्य तथ सुवर्ग्यो ऽग्निश्चितिमुपधायाभि मृशेच्चित्तिमचित्तिं चिनवद्वि विद्वान् पृष्ठेवं वीता वृजिना च मर्तान् राये च नः स्वपत्याय () देव दितिं च रास्वा-दितिमुरुष्येति यथापूर्वमेवैनामुप धत्ते प्राञ्चमेनं चिनुते सुवर्ग्योऽस्य भवति ॥ 21

(ओषधयः - कं - जुहोति - स्वपत्याया - षादश च) (A4)

TS 5.5.5.1

विश्वकर्मा दिशां पतिः स नः पशून् पातु सौऽस्मान् पातु तस्मै नमः प्रजापती रुद्रो वरुणो ऽग्निर्दिशां पतिः स नः पशून् पातु सौऽस्मान् पातु तस्मै नम एता वै देवता एतेषां पशूना-मधिपतय-स्ताभ्यो वा एष आ वृश्च्यते यः पशुशीरूषाण्युप दधाति हिरण्येष्टका उप दधात्येताभ्य एव देवताभ्यो नमस्करोति ब्रह्मवादिनो - [] 22

TS 5.5.5.2

वदन्त्यग्नौ ग्राम्यान् पशून् प्र दधाति शुचाऽऽरण्यानर्पयति किं तत् उच्छिष्टीति यद्विरण्येष्टका उपदधात्यमृतं वै हिरण्यममृतेनैव ग्राम्येभ्यः पशुभ्यो भेषजं करोति नैनान् हिनस्ति प्राणो वै प्रथमा स्वयमातृण्णा व्यानो द्वितीयाऽपानस्तृतीयाऽनु प्राऽऽरण्यात् प्रथमाऽ स्वयमातृण्णामुपधाय प्राणेनैव प्राणऽ समर्द्धयति व्यन्याद् - [] 23

TS 5.5.5.3

द्वितीयांमुपधाय व्यानेनैव व्यानऽ समर्द्धयत्यपान् यातृतीयांमुपधाया-पानेनैवापानऽ समर्द्धयत्यथौ प्राणैरेवैनऽ समिन्धे भूर्भुवः सुवरिति स्वयमातृण्णा उप दधातीमे वै लोकाः स्वयमातृण्णा एताभिः

5.5 पञ्चमकाण्डे पञ्चमः प्रश्नः - वायव्यपश्चाद्यानं निरूपणं <https://www.vedavms.in> 72

खलुवै व्याहृतीभिः प्रजापतिः प्रा*ऽजायत यदेताभिर्व्याहृतीभिः स्वयमातृणा उ॒प॒दधा॑ती॒माने॒व लो॒-
कानु॑प॒धायै॑षु - [] 24

TS 5.5.5.4

लो॒केष्वधि॑ प्रजा॑यते प्रा॒णाय॑ व्या॒नाया॑पा॒नाय॑ वा॒चे त्वा॒ चक्षु॑षे त्वा॒ तया॑ दे॒वत॑याऽङ्गि॒रस्वद् ध्रु॒वा
सी॑दा॒ग्निना॒ वै दे॒वाः सु॒वर्गं॑ लो॒कम॑जिगा॒ःसन् तेन॑ पति॑तुं नाश॑क्रुवन् त ए॒ताश्च॑त॒स्रः स्व॑यमातृणा
अ॒पश्य॑न् ता दि॒क्षूप॑दधत् तेन॑ स॒र्वत॑श्चक्षुषा सु॒वर्गं॑ लो॒कमा॑यन् यच्च॑त॒स्रः स्व॑यमातृणा दि॒क्षूप॑दधाति
स॒र्वत॑श्चक्षुषै॒व तद॑ग्निना॒ यज॑मानः () सु॒वर्गं॑ लो॒कमे॑ति ॥ 25

(ब्रह्मवा॒दिनो॒ - व्य॑न्या - दे॒षु - यज॑मान - स्त्रीणि॑ च) (A5)

TS 5.5.6.1

अग्र॑ आ या॑हि वी॒तय॑ इत्या॒हा-ह॑तै॒वैन॑-म॒ग्निं दू॒तं वृ॑णीमह॒ इत्या॑ह ह॒त्वैवैनं॑ वृणी॒ते ऽग्नि॑नाऽग्निः स-
मि॒द्धय॑त॒ इत्या॑ह॒ समि॑न्ध ए॒वैन॑म॒ग्निर्वृ॑त्राणि॒ जङ्घ॑न॒दित्या॑ह॒ समि॑द्ध ए॒वास्मि॑न्निन्द्रि॒यं द॑धात्य॒ग्नेः स्तोमं॑
मना॑मह॒ इत्या॑ह॒ मनु॑त ए॒वैन॑मे॒तानि॑ वा अ॒ह्वाश् रू॒पाण्य॑ - [] 26

TS 5.5.6.2

-न्व॒हमे॒वैनं॑ चिनु॒ते ऽवा॒ह्वाश् रू॒पाणि॑ रुन्धे ब्रह्मवा॒दिनो॑ वदन्ति॒ कस्मा॑त् स॒त्याद्या॑तया॒म्रीर॑न्या इष्ट॑का॒ अ-
या॑तया॒म्री लो॒कं पृ॒णेत्यै॑न्द्रा॒ग्नी हि बा॑र॒हस्प॑त्येति॒ ब्रू॒यादिन्द्रा॑ग्नी च॒ हि दे॒वानां॑ बृह॒स्पति॑श्चा-या॑तयामा॒नो
ऽनु॑च॒रव॑ती भव॒त्यजा॑मित्वाया -नु॒ष्टुभा॑ऽनु॒ चर॑त्या॒त्मा वै लो॒कं पृ॒णा प्रा॒णो ऽनु॑ष्टुप् तस्मा॑त् प्रा॒णः
सर्वा॑ण्य॒ङ्गान्य॑नु॒ चर॑ति॒ ता अस्य॑ सू॒ददो॑हस - [] 27

TS 5.5.6.3

इत्या॑ह॒ तस्मा॑त् पर॑षिपरुषि॒ रसः॑ सोम॑श् श्री॒णन्ति॑ पृ॒श्नय॑ इत्या॒हान्नं॑ वै पृ॒श्नय॑न्नमे॒वाव॑ रुन्धे॒ऽर्को

वा अ॒ग्नि॒र्कोऽन्न॒मन्न॑मे॒वाव॑ रु॒न्धे जन्म॑न् दे॒वानां॑ वि॒शस्त्रि॑ष्वा रो॒चने॑ दि॒व इत्या॑हे॒माने॒वास्मै॑ लो॒कान्
ज्योति॑ष्मतः करोति यो वा इष्ट॑कानां प्रति॒ष्ठां वेद॑ प्रत्ये॒व तिष्ठ॑ति तया॑ () दे॒वत॑याऽङ्गि॒रस्वद् ध्रु॒वा
सी॒देत्या॑हैषा वा इष्ट॑कानां प्रति॒ष्ठा य एवं॑ वेद॑ प्रत्ये॒व तिष्ठ॑ति ॥ 28

(रूपाणि - सूद॑दोहस - स्तया - षोड॑श च) (A6)

TS 5.5.7.1

सु॒वर्गा॒य वा ए॒ष लो॒काय॑ ची॒यते॑ यद॒ग्निर्व॑ज्रं ए॒काद॑शिनी॒ यद॒ग्नावे॑काद॒शिनी॑ मि॒नुयाद्-व॑ज्रेणै॒नः सु॒वर्गा-
ल्लो॒काद॑न्तर्द॒द्ध्याद्य॑न्न मि॒नुया॑थ् स्वरु॑भिः प॒शून् व्य॑र्द्धये॒देक॑यूपं मि॒नोति॑ नै॒नं व॑ज्रेण सु॒वर्गाल्लो॒काद॑न्तर्द॒-
धा॑ति न स्वरु॑भिः प॒शून् व्य॑र्द्धयति वि वा ए॒ष इन्द्रि॑येण॑ वी॒र्येण॑र्द्धयते योऽग्निं॑ चि॒न्व-न्न॑धि॒क्राम॑त्यैन्द्रि॒य
- [] 29

TS 5.5.7.2

-र्चा ऽऽ॒क्रम॑णं प्रती॒ष्टका॑मुप॑ द॒द्ध्यान्नेन्द्रि॑येण॑ वी॒र्येण॑ व्य॑र्द्धयते रु॒द्रो वा ए॒ष यद॒ग्निस्त॑स्य॑ ति॒स्रः शं॒र-
व्याः॑ प्रती॒ची तिर॑श्च्य॒नूची॑ ता॒भ्यो वा ए॒ष आ वृ॑श्च्यते योऽग्निं॑ चि॒नुते॑ ऽग्निं चि॒त्वा ति॑सृ॒धन्व॑मया॑चितं
ब्रा॒ह्म॒णा॒य दद्या॑त् ता॒भ्य ए॒व नम॑स्करोत्यथो॒ ताभ्य॑ ए॒वाऽऽत्मा॑नं निष्क्री॑णीते॒ यत्ते रु॒द्र पु॒रो - [] 30

TS 5.5.7.3

धनु॑स्तद्-वातो॒ अनु॑ वातु ते तस्मै॑ ते रु॒द्र सँव॑त्स॒रेण॑ नम॑स्करोमि॒ यत्ते रु॒द्र दक्षि॑णा धनु॑स्तद्-वातो॒
अनु॑ वातु ते तस्मै॑ ते रु॒द्र परि॑वत्स॒रेण॑ नम॑स्करोमि॒ यत्ते रु॒द्र प॒श्चाद्धनु॑स्तद्-वातो॒ अनु॑ वातु ते तस्मै॑
ते रु॒द्रेदा॑वत्स॒रेण॑ नम॑स्करोमि॒ यत्ते रु॒द्रोत्तरा॑द्धनु॑स्त - [] 31

TS 5.5.7.4

द्वातो॒ अनु॑ वातु ते तस्मै॑ ते रु॒द्रेदु॑वत्स॒रेण॑ नम॑स्करोमि॒ यत्ते रु॒द्रोपरि॑ धनु॑स्तद्-वातो॒ अनु॑ वातु ते

तस्मै॑ ते रु॒द्र व॒त्स॒रेण॑ नम॑स्करोमि रु॒द्रो वा ए॒ष यद॑ग्निः स यथा॑ व्या॒घ्रः क्रु॒द्धस्तिष्ठ॑त्ये॒वं वा ए॒ष
ए॒तर॒हि सञ्चित॑मे॒तैरुप॑ तिष्ठते नम॑स्कारै॒रेवैन॑श् शमयति॑ ये॒ऽग्नयः॑ - [] 32

TS 5.5.7.5

पुरी॑ष्याः प्रवि॑ष्टाः पृथि॒वीमनु॑ । तेषां॑ त्वम॑स्युत्त॒मः प्रणो॑ जी॒वात॑वे सुव ॥ आपं॑ त्वाऽग्ने॒ मन॑सा
ऽऽपं॑ त्वाऽग्ने॒ तप॑सा ऽऽपं॑ त्वाऽग्ने॒ दी॒क्षया॑ ऽऽपं॑ त्वाऽग्न॒ उप॑सद्भिरापं॑ त्वाऽग्ने॒ सु॒त्यया॑ऽऽपं॑ त्वाऽग्ने॒
दक्षि॑णाभिरापं॑ त्वाऽग्ने॒ स्वभृ॑थेनापं॑ त्वाऽग्ने॒ व॒शया॑ ऽऽपं॑ त्वाऽग्ने॒ स्वगा॑का॒रेणे॒त्याहै॑ () षा वा अ॒ग्ने-
राप्ति॑स्तये॒वैन॑माप्नोति ॥ 33

(ऐन्द्रिया - पुर - उत्तराद्धनुस्त- दग्नय - आहा - षौ च) (A7)

TS 5.5.8.1

गा॒य॒त्रेण॑ पु॒रस्ता॒दुप॑ तिष्ठते प्रा॒णमे॒वास्मिन्॑ दधाति बृ॒हद्-रथं॑ त॒राभ्यां॑ प॒क्षावो॑ज ए॒वास्मिन्॑ दधात्यृ॒तुस्था॑य॒ज्ञा-
य॒ज्ञिये॑न् पु॒च्छंमृ॑तुष्वे॒व प्रति॑ तिष्ठति पृ॒ष्ठैरुप॑ तिष्ठते तेजो॑ वै पृ॒ष्ठानि॑ तेजं ए॒वास्मिन्॑ दधाति प्र॒जाप॑-
ति॒रग्नि॑म॒सृज॑त् सौ॒ऽस्मात् सृ॑ष्टः परा॑डैत् तं वा॒रव॑न्तीये॒ना-वार॑यत् तद्-वा॒रव॑न्तीयस्य वा॒रव॑न्तीय॒त्वश्
श्यै॑तेन॑ श्ये॒ती अ॑कुरुत् तच्छ॒यैतस्य॑ श्यै॒तत्त्वं - [] 34

TS 5.5.8.2

यद्-वा॒रव॑न्तीये॒नोप॑तिष्ठते वा॒रय॑न्त ऐ॒वैन॑श् श्यै॒तेन॑ श्ये॒ती कु॑रुते प्र॒जाप॑ते॒र॒हृद॑ये॒ना-पि॒पक्षं॑ प्रत्युप॑ तिष्ठते
प्रे॒माण॑मे॒वास्यं॑ गच्छति प्रा॒च्यां त्वा दि॒शा सा॑दयामि गा॒य॒त्रेण॑ छन्द॑सा॒ऽग्निना॑ दे॒वत॑या॒ऽग्नेः शी॒र्ष्णाग्नेः॑
शि॒र उप॑ दधामि दक्षि॑णया त्वा दि॒शा सा॑दयामि त्रै॒ष्टुभे॑न् छन्द॑सेन्द्रेण दे॒वत॑या॒ऽग्नेः प॒क्षेणा॑ग्नेः प॒क्षमुप॑
दधामि प्र॒तीच्यां॑ त्वा दि॒शा सा॑दयामि - [] 35

TS 5.5.8.3

जागतेन॒ छन्द॑सा सवि॒त्रा दे॒वत॑याऽग्नेः पु॒च्छेना॑ग्नेः पु॒च्छमु॑पं दधा॒म्युदी॑च्या त्वा दि॒शा सा॑दयाम्या॒-
नु॑ष्टु॒भेन॒ छन्द॑सा मि॒त्रावरु॑णाभ्यां ए॒वत॑याऽग्नेः प॒क्षेणा॑ग्नेः प॒क्षमु॑पं दधा॒म्यूर्द्ध॑यां त्वा दि॒शा सा॑दयामि
पा॒ङ्केन॒ छन्द॑सा बृ॒हस्प॑तिना दे॒वत॑याऽग्नेः पृ॒ष्ठेना॑ग्नेः पृ॒ष्ठमु॑पं दधामि योऽवा अपा॑त्मानम॒ग्निं चि॑-
नु॒तेऽपा॑त्माऽमुष्मिन् लो॒के भ॑वति यः सा॒त्मानं॑ चिनुते () सा॒त्माऽमुष्मिन् लो॒के भ॑वत्या॒त्मेष्ट॑का
उप॑ दधात्येष वा अ॒ग्नेरा॒त्मा सा॒त्मान॑मे॒वाग्निं॑ चिनुते सा॒त्माऽमुष्मिन् लो॒के भ॑वति य एवं वेद॑ ॥ 36

(श्यै॒तत्त्वं - प्र॒तीच्यां॑ त्वा दि॒शा सा॑दयामि - यः सा॒त्मानं॑ चिनुते - द्वाविं॑शतिश्च) (A8)

TS 5.5.9.1

अ॒ग्रं उ॒दधे॑ या त॒ इषु॑र्यु॒वा ना॒म॒ तया॑ नो मृ॒ड॒ तस्या॑स्ते नम॒स्तस्या॑स्त॒ उप॒ जी॒वन्तो॑ भूया॒स्माग्ने॑
दु॒द्र॒ ग॒ह्य कि॑श्शिल वन्य॒ या त॒ इषु॑र्यु॒वा ना॒म॒ तया॑ नो मृ॒ड॒ तस्या॑स्ते नम॒स्तस्या॑स्त॒ उप॒ जी॒वन्तो॑
भूया॒स्म॒ पञ्च॑ वा ए॒तैऽग्न॑यो यच्चि॒तय॑ उ॒दधि॑रे॒व ना॑म॒ प्रथ॑मो दु॒द्रो - [] 37

TS 5.5.9.2

द्वि॒तीयो॑ ग॒ह्यस्तृ॑तीयः कि॑श्शिलश्च॒तुर्थो॑ वन्यः पञ्च॑मस्तेभ्यो यदाहु॑तीर्न जु॒हुया॑द॒द्ध्युं च॑ यज॑मानं च॒
प्र द॑हेयुर्यदे॒ता आ॑हु॒तीर्जु॑होति॒ भाग॑धेये॒नैवैना॑ञ्छमयति॒ नाऽऽ*ति॑माच्छ॒त्यद्ध्युर्न॑ यज॑मानो वाङ्म॒ आ॒-
सन् न॒सोः प्रा॒णोऽक्ष्यो॑श्चक्षुः कर्ण॑योः श्रोत्रं॑ बाहु॒वोर्बलं॑-मू॒रुवो॑रोजोऽरि॑ष्टा विश्वा॒न्यङ्गानि॑ त॒नू - [] 38

TS 5.5.9.3

-स्त॒नुवा॑ मे स॒ह नम॑स्ते अस्तु॒ मा मा॑ हि॒सीर॑प॒ वा ए॒तस्मा॑त् प्रा॒णाः क्रा॑मन्ति॒ योऽग्निं॑ चि॒न्वन्ना॑धि॒
क्रा॑मन्ति॒ वाङ्म॒ आ॒सन् न॒सोः प्रा॒ण इत्या॑ह प्रा॒णाने॒वाऽऽत्म॑न् ध॒त्ते यो रु॒द्रो अ॒ग्नौ यो अ॒प्सु य॑
ओष॑धीषु यो रु॒द्रो विश्वा॑ भुव॑नाऽऽवि॒वेश॑ तस्मै रु॒द्राय॑ नमो अ॒स्त्वाहु॑तिभागा॒ वा अ॒न्ये रु॒द्रा ह॒विर्भा॑गा
- [] 39

TS 5.5.9.4

अन्ये शतरुद्रीयश् हुत्वा गावीधुकं चरुमेतेन यजुषा चरमायामिष्टकायां नि दद्व्याद्-भागधेयेनैवैनश् शमयति तस्य त्वै शतरुद्रीयश् हुतमित्याहुयस्यैतदग्नौ क्रियत इति वसवस्त्वा रुद्रैः पुरस्तात् पान्तु पितरस्त्वा यमराजानः पितृभिर्दक्षिणतः पान्त्वादित्यास्त्वा विश्वैर्देवैः पश्चात् पान्तु द्युतानस्त्वा मारुतो मरुद्भिरुत्तरतः पातु - [] 40

TS 5.5.9.5

देवास्त्वेन्द्रज्येष्ठा वरुणराजानो ऽधस्ताच्चो-परिष्ठाच्च पान्तु न वा एतेन पूतो न मेद्व्यो न प्रोक्षितो यदेनमतः प्राचीनं प्रोक्षति यथ संचितमाज्येन प्रोक्षति तेन पूतस्तेन मेद्व्यस्तेन प्रोक्षितः ॥ 41

(दुध्र - स्तनू - हविर्भागाः - पातु - द्वात्रिंशच्च) (A9)

TS 5.5.10.1

समीची नामांसि प्राची दिक्तस्यास्ते ऽग्निरधिपति रसितो रक्षिता यश्चाधिपति र्यश्च गोप्ता ताभ्यां नमस्तौनो मृडयतां ते यं द्विष्मो यश्च नो द्वेष्टि तं वां जंभे दधाम्योजस्विनी नामांसि दक्षिणा दिक् तस्यास्त इन्द्रोऽधिपतिः पृदाकुः प्राची नामांसि प्रतीची दिक् तस्यास्ते - [] 42

TS 5.5.10.2

सोमोऽधिपतिः स्वजो ऽवस्थावा नामा-स्युदीची दिक् तस्यास्ते वरुणोऽधिपति-स्तिरश्च राजि-रधिपत्नी नामांसि बृहती दिक् तस्यास्ते बृहस्पति-रधिपतिः श्वित्रो वशिनी नामांसीयं दिक् तस्यास्ते यमोऽधिपतिः कल्माषं ग्रीवो रक्षिता यश्चाधिपति र्यश्च गोप्ता ताभ्यां नमस्तौ नो मृडयतां ते यं द्विष्मो यश्च - [] 43

TS 5.5.10.3

नो द्वेष्टि तं वां जंभे दधाम्येता वै देवता अग्निं चितः रक्षन्ति ताभ्यो यदाहुतीर्न जुहुयादद्भ्यु च
यजमानं च ध्यायेयुर्यदेता आहुतीर्जुहोति भागधेयेनैवैनोच्छमयति नाऽऽर्तिमाच्छत्यद्भ्युर्न यजमानो
हेतयो नाम स्थ तेषां वः पुरो गृहा अग्निर्व इषवः सलिलो निलिपां नाम - [] 44

TS 5.5.10.4

स्थ तेषां वो दक्षिणा गृहाः पितरो व इषवः सगरो वज्रिणो नाम स्थ तेषां वः पश्चाद् गृहाः स्वप्नो
व इषवो गहरो ऽवस्थावानो नाम स्थ तेषां व उत्तराद् गृहा आपो व इषवः समुद्रो-ऽधिपतयो नाम
स्थ तेषां व उपरि गृहा वरुषं व इषवोऽवस्वान् क्रव्या नाम स्थ पार्थिवा-स्तेषां व इह गृहा - [] 45

TS 5.5.10.5

अन्नं व इषवो ऽनिमिषो वातनामं तेभ्यो वो नमस्ते नो मृडयत ते यं द्विष्मो यश्च नो द्वेष्टि
तं वो जंभे दधामि हुतादो वा अन्ये देवा अहुतादोऽन्ये तानग्निचिदेवोभयान् प्रीणाति दुद्धा मधु-
मिश्रेणैता आहुतीर्जुहोति भागधेयेनैवैनान् प्रीणात्यथो खल्वाहुरिष्टका वै देवा अहुताद् इत्यं - [] 46

TS 5.5.10.6

-नुपरिक्रामं जुहोत्यपरिवर्गमेवैनान् प्रीणातीमः स्तनमूर्जस्वन्तं धयापां प्रप्यातमग्ने सरिरस्य मद्भ्ये
। उथ्सं जुषस्व मधुमन्तमूर्व समुद्रियः सदेनमा विशस्व ॥ यो वा अग्निं प्रयुज्य न विमुञ्चति
यथाऽश्वो युक्तोऽविमुच्यमानः क्षुद्ध्यन् पराभवत्येवमस्याग्निः परा भवति तं पराभवन्तं यजमानोऽनु
परा भवति सौऽग्निं चित्वा लूक्षो - [] 47

TS 5.5.10.7

भवतीमः स्तनमूर्जस्वन्तं धयापामित्याज्यस्य पूर्णाः सुचं जुहोत्येष वा अग्नेर्विमोको विमुच्यैवास्मा
अन्नमपि दधाति तस्मादाहुर्यश्चैवं वेद यश्च न सुधायः ह वै वाजी सुहितो दधातीत्यग्निर्वाव वाजी

5.5 पञ्चमकाण्डे पञ्चमः प्रश्नः - वायव्यपश्चाद्यानं निरूपणं <https://www.vedavms.in> 78

तमे॒व तत् प्री॑णाति॒ स ए॑नं प्री॒तः प्री॑णाति॒ वसी॑यान् भवति () ॥ 48

(प्र॒तीची॒ दि॒क्तस्या॑स्ते-द्वि॒ष्मो यश्च॑-निलि॒म्पा ना-मे॒ ह गृ॒हा-इति॑-लू॒क्षो-वसी॑यान् भवति) (A10)

TS 5.5.11.1

इन्द्रा॑य॒ राज्ञे॑ सू॒करो॑ वरु॑णाय॒ राज्ञे॑ कृ॒ष्णो॑ य॒माय॒ राज्ञे॑ ऋ॒श्यं ऋ॒षभा॑य॒ राज्ञे॑ ग॒वयः॑ शौ॒र्दूला॑य॒
राज्ञे॑ गौ॒रः पु॑रुष॒राजा॑य॒ म॒र्कटः॑ क्षिप्र॒श्येन॑स्य॒ वर्ति॑का॒ नील॑ङ्गोः॒ क्रिमिः॑ सोम॒स्य॒ राज्ञः॑ कु॒लुङ्गः॑
सिन्धोः॑ शि॒शुमारो॑ हि॒मव॑तो ह॒स्ती ॥ 49 (इन्द्रा॑य॒ राज्ञे॑-ऽष्टावि॑ंशतिः) (A11)

TS 5.5.12.1

म॒युः प्रा॑जाप॒त्य ऊ॒लो हली॑क्ष्णो वृष॒द॒शस्ते॑ धा॒तुः सर॑स्वत्यै शारि॑ः श्ये॒ता पु॑रुष॒वाक् सर॑स्वते
शु॒कः श्ये॒तः पु॑रुष॒वागा॑र॒ण्योऽजो॑ न॒कुलः॑ शका॒ ते पौ॑ष्णा वा॒चे क्रौ॑ञ्चः ॥ 50

(म॒यु - स्रयो॑वि॒ंशतिः) (A12)

TS 5.5.13.1

अ॒पां न॒प्त्रे ज॒षो ना॒क्रो म॑करः कुली॒कय॑स्तेऽकू॒पार॑स्य वा॒चे पै॑ङ्गरा॒जो भगा॑य कु॒षीत॑क आ॒ती वा॑ह॒सो
द॒र्विदा॑ ते वा॒यव्या॑ दि॒ग्भ्यश्च॑क्रवा॒कः ॥ 51

(अ॒पा - मेका॑न्नवि॒ंशतिः) (A13)

TS 5.5.14.1

5.5 पञ्चमकाण्डे पञ्चमः प्रश्नः - वायव्यपश्चाद्यानं निरूपणं <https://www.vedavms.in> 79

बला॑याजग॒र आ॒खुः सृ॒जया॑ श॒यण॑डं॒कस्ते॑ मै॒त्रा मृ॒त्यवे॑ऽसि॒तो म॒न्यवै॑ स्व॒जः कुं॑भी॒नसः॑ पु॒ष्कर॑सा॒दो
लो॑हि॒ताहि॑स्ते त्वा॒ष्ट्राः प्र॑ति॒श्रुत्का॑यै वा॒हसः॑ ॥ 52

(बला॑या - ष्टाद॑श) (A14)

TS 5.5.15.1

पुरु॑ष॒मृग॑श्च॒न्द्रम॑से गो॒धा का॒लका॑ दा॒र्वाघा॑टस्ते वन॒स्पती॑नामे॒ण्यहे॑ कृ॒ष्णो रा॒त्रियै॑ पि॒कः क्षि॒वङ्का नी॒
ल॑शी॒र्ष्णी ते॑ऽर्य॒म्णे धा॒तुः क॑त्क॒टः ॥ 53

(पुरु॑ष॒मृगौ-ऽष्टाद॑श) (A15)

TS 5.5.16.1

सौ॒री ब॒लाक॑श्यो॒ मयू॑रः श्ये॒नस्ते॑ ग॒न्धर्वा॑णां॒ वसू॑नां क॒पिञ्ज॑लो रु॒द्राणां॑ ति॒त्तिरी॑ रो॒हित् कुं॑ण्ड॒णाची॑
गो॒लत्ति॑का॒ ता अ॑प्स॒रसा॒-म॑र॒ण्याय॑ सृम॒रः ॥ 54

(सौ॒-र्य॑ष्टाद॑श) (A16)

TS 5.5.17.1

पृ॒षतो॑ वै॒श्वदे॑वः पि॒त्वो न्य॑ङ्कुः क॒शस्ते॑ऽनु॒मत्या॑ अ॒न्यवा॑पो॒ऽर्द्धमा॑सानां॒ मा॒सां क॒श्यपः॑ क॒यिः कु॑टरु॒-
दा॒त्यौह॑स्ते सि॒नीवा॒ल्यै बृ॑ह॒स्पत॑ये शि॒त्पु॒टः ॥ 55

(पृ॒षता॑- ऽष्टाद॑श) (A17)

TS 5.5.18.1

शका॑ भौमी॑ पा॒न्त्रः क॑शो॑ मान्थी॑लव॒स्ते पि॑तृणा॒मृतू॑नां ज॒हका॑ सँव॒थ्स॒राय॑ लोपा॑ क॒पोत॑ उलू॒कः
श॒शस्ते॑ न॒र॒ऋ॒ताः कृ॑क॒वाकुः॑ सावि॒त्रः ॥ 56

(शका॑ - ऽष्टादश) (A18)

TS 5.5.19.1

रुरु॑ रौ॒द्रः कृ॑क॒ला॒सः श॒कुनिः॑ पि॒प्पका॑ ते श॒र॒व्या॑यै ह॒रि॒णो मा॑रु॒तो ब्र॒ह्म॑णे शा॒र्गस्त्र॑क्षुः कृ॒ष्णः
श्वा च॑तु॒र॒क्षो ग॑र्द॒भस्त॑ इ॒तर॒ज॒नाना॑म॒ग्नये॑ धू॒ङ्गाँ ॥ 57

(रुरु॑ - वि॒ंश॒तिः) (A19)

TS 5.5.20.1

अ॒ल॒ज आ॑न्त॒रि॒क्ष उ॒द्रो म॒द्भुः प्ल॒वस्ते॑ऽपा॒मदि॑त्यै ह॒स॒साचि॑रिन्द्रा॒ण्यै की॒र॒शा गृ॒द्धः शि॑ति॒क॒क्षी वा॑-
र्द्धा॒ण॒सस्ते॑ दि॒व्या द्या॑वापृ॒थि॒व्याँ श्वा॒वित् ॥ 58

(अ॒ल॒जौ - ऽष्टाद॑श) (A20)

TS 5.5.21.1

सु॒पर्णः पा॑र्ज॒न्यो ह॒सो वृ॑को वृष॒द॒शस्त॑ ऐ॒न्द्रा अ॒पामु॑द्रौ ऽर्य॒म्णे लो॑पा॒शः सि॒हो न॑कु॒लो व्या॒घ्रस्ते॑
म॑हे॒न्द्राय॑ का॒माय॑ पर॒स्वान् ॥ 59

(सु॒पर्णौ - ऽष्टाद॑श) (A21)

TS 5.5.22.1

5.5 पञ्चमकाण्डे पञ्चमः प्रश्नः - वायव्यपश्चाद्यानं निरूपणं <https://www.vedavms.in> 81

आ॒ग्ने॒यः कृ॒ष्ण॒ग्री॒वः सा॒र॒स्व॒ती मे॒षी ब॒भ्रुः सौ॒म्यः पौ॒ष्णः श्या॒मः शि॒ति॒पृ॒ष्ठो बा॒र्ह॒स्प॒त्यः शि॒ल्पो
वै॒श्व॒दे॒व ऐ॒न्द्रो॒ऽरु॒णो मा॒रु॒तः क॒ल्मा॒ष ऐ॒न्द्रा॒ग्नः स॒ं॒हि॒तो ऽधो॒रा॒मः सा॒वि॒त्रो वा॒रु॒णः पे॒त्वः ॥ 60

(आ॒ग्ने॒यो - द्वा॒विं॒शतिः) (A22)

TS 5.5.23.1

अ॒श्व॒स्तू॒प॒रो गो॑मृ॒गस्ते प्रा॑जा॒प॒त्या आ॒ग्ने॒यौ कृ॒ष्ण॒ग्री॒वौ त्वा॒ष्ट्रौ लो॑म॒श॒स॒क्थौ शि॒ति॒पृ॒ष्ठौ बा॒र्ह॒स्प॒त्यौ
धा॒त्रे पृ॒षो॒दुरः सौ॒र्यो ब॒ल॒क्षः पे॒त्वः ॥ 61

(अ॒श्वः - षो॒ड॒श) (A23)

TS 5.5.24.1

अ॒ग्नये॑ऽनी॒क॒व॒ते रो॒हि॒ता॒ञ्जिर॑न्॒द्वान॒धो॒रा॒मौ सा॒वि॒त्रौ पौ॒ष्णौ रं॒ज॒तना॑भी वै॒श्व॒दे॒वौ पि॒शङ्गौ॑ तू॒प॒रौ मा॒रु॒तः
क॒ल्मा॒ष आ॒ग्ने॒यः कृ॒ष्णो॒ऽजः सा॒र॒स्व॒ती मे॒षी वा॒रु॒णः कृ॒ष्ण ए॒क॒शि॒ति॒पा॒त् पे॒त्वः ॥ 62

(अ॒ग्नये॑ - द्वा॒विं॒शतिः) (A24)

praṣṇa korvai with starting padams of 1 to 24 anuvAkams :-

(य॒दे॒के॒न - प्र॒जा॒प॒तिः प्रे॒णाऽनु॑ - य॒जु॒षा - ऽऽपो॑ - वि॒श्व॒क॒र्मा - ऽग्न॑ आ या॒हि - सु॒व॒र्गा॒य व॒ज्रो -
गा॒य॒त्रे॒णा - ग्रं॑ उ॒द॒धे - स॒मी॒ची - न्द्रा॒य - म॒यु - र॒पां - ब॒ला॒य - पु॒रु॒ष॒मृ॒गः - सौ॒री - पृ॒ष॒तः -
श॒का - रु॒रु - र॒ल॒जः - सु॒प॒र्ण - आ॒ग्ने॒यो - ऽश्वो॑ - ऽग्नये॑ऽनी॒क॒व॒ते - च॒तु॒र्विं॒शतिः)

korvai with starting padams of 1, 11, 21 series of pa jCAtis :-

(य॒दे॒के॒न - स पा॒पी॒या - ने॒त॒द्वा अ॒ग्ने - र्ध॒नु॒स्तद् - दे॒वा॒स्त्वे॒न्द्रं॒ज्ये॒ष्ठा - अ॒पां न॒प्त्रे - ऽश्व॑स्तू॒प॒रो -

5.5 पञ्चमकाण्डे पञ्चमः प्रश्नः - वायव्यपश्चाद्यानं निरूपणं <https://www.vedavms.in> 82

द्विषष्टिः)

first and last padam of fifth praSnam of 5th kANDam

(यदेके - नैकशितिपात् पेट्वः)

॥ हरिः ॐ ॥ ॥ कृष्ण यजुर्वेदीय तैत्तिरीय संहितायां पञ्चमकाण्डे पञ्चमः प्रश्नः समाप्तः ॥

5.6 पञ्चमकाण्डे षष्ठः प्रश्नः - उपानुवाक्याभिधानं

TS 5.6.1.1

हिरण्यवर्णाः शुचयः पावका यासु जातः कश्यपो यास्विन्द्रः । अग्निं या गर्भं दधिरे विरूपास्ता
न आपः शः स्योना भवन्तु ॥ यासां राजा वरुणो याति मद्धये सत्यानृते अवपश्यन् जनानां
। मधुश्चुतः शुचयो याः पावकास्ता न आपः शः स्योना भवन्तु ॥ यासां देवा दिवि कृण्वन्ति
भक्षं या अन्तरिक्षे बहुधा भवन्ति । याः पृथिवीं पयसोन्दन्ति - [] 1

TS 5.6.1.2

शुक्रास्ता न आपः शः स्योना भवन्तु ॥ शिवेन मा चक्षुषा पश्यताऽऽपः शिवया तनुवोप
स्पृशत त्वचं मे । सर्वाः अग्नीः रप्सुषदो हुवे वो मयि वर्चो बलमोजो नि धत्त ॥ यदुदः सं
प्रयतीरहा वनदताहृते । तस्मादा नृधो नाम स्थ ता वो नामानि सिन्धवः ॥ यत् प्रेषिता वरुणेन
ताः शीभः समवल्गता । 2

TS 5.6.1.3

तदामो-दिन्द्रो वो यती-स्तस्मा-दापो अनु स्थन ॥ अपकामः स्यन्दमाना अवीवरत वो हिकं
। इन्द्रो वः शक्तिभिर्देवी-स्तस्माद्-वार्णामं वो हितं ॥ एको देवो अप्यतिष्ठत् स्यन्दमाना यथा वशं
। उदानिषु-र्महीरिति तस्मा-दुदक-मुच्यते ॥ आपो भद्रा घृतमिदापं आसुरग्री-षोमौ बिभ्रत्याप इत
ताः । तीव्रो रसो मधुपृचा - [] 3

TS 5.6.1.4

-मरंगम आ मा प्राणेन सह वर्चसा गन् ॥ आदित् पश्याम्युत वा शृणोम्या मा घोषो गच्छति
वाङ्मा आसां । मन्ये भेजानो अमृतस्य तरहि हिरण्यवर्णा अतृपं यदा वः ॥ आपो हि ष्ठा मयो
भुवस्ता न ऊर्जे दधातन । महे रणाय चक्षसे ॥ यो वः शिवतमो रसस्तस्य भाजयतेह नः ।

उ॒श॒ती॒रि॒व मा॒तरः॑ () ॥ तस्मा॒ अरं॑ ग॒माम॑ वो॒ यस्य॑ क्षया॒य जि॒न्व॑थ । आपो॑ ज॒नय॑था च नः ॥

दिवि॑ श्र॒य स्वा॒न्तरि॑क्षे यतस्व॑ पृथि॒व्या सं भ॑व ब्रह्मवर्च॑-सम॑सि ब्रह्मवर्च॑साय॑ त्वा ॥ 4 (उ॒द॒न्ति॑ - सु॒मव॑ल्गत - मधु॒पृचां॑ - मा॒तरो॑ - द्वाविं॑शतिश्च) (A1)

TS 5.6.2.1

अ॒पां ग्र॒हान् गृ॒ह्णात्ये॒तद्वा॒व रा॑ज॒सूयं॑ यदे॒ते ग्र॒हाः॑ सु॒वो ऽग्नि॑र्व॒रुण॑सु॒वो रा॑ज॒सूयं॑-म॒ग्नि॒सु॒व-श्चित्य॑स्ताभ्या॑-
मे॒व सू॒यते॑ऽथो उ॒भावे॑व लो॒काव॑भि॒ जय॑ति॒ यश्च॑ रा॒ज॒सूये॑ने॒जान॑स्य॒ यश्चा॑ऽग्नि॒चित् आपो॑ भव॒न्त्यापो॑ वा
अ॒ग्नेर्भा॑तृ॒व्या यदु॒पो ऽग्ने॑र॒धस्ता॑दु॒प द॑धाति॒ भ्रातृ॑व्याभि॒भूत्यै॑ भव॒त्यात्म॑ना॒ परा॑ऽस्य॒ भ्रातृ॑व्यो भवत्य॒मृतं॑
- [] 5

TS 5.6.2.2

॒वा आप॑स्तस्मा॑-द॒द्भिर॑व॒तान्त॑-म॒भि षि॑ञ्चन्ति॒ नाऽऽ*र्ति॑माच्छ॒ति सर्व॑मायु॒रेति॑ यस्यै॒ता उ॑प॒धी॒यन्ते॑ य
उ॑ चै॒ना ए॒वं वे॒दात्रं॑ ॒वा आपः॑ प॒शव॑ आपोऽन्नं॑ प॒शवो॑ऽन्नादः॑ प॒शुमा॑न् भवति॒ यस्यै॒ता उ॑प॒धी॒यन्ते॑ य
उ॑ चै॒ना ए॒वं वे॒द द्वा॑द॒श भ॑वन्ति॒ द्वा॑द॒श मा॑साः॒ स॒व॒त्स॒रः स॒व॒त्स॒रेणै॑वास्मा॒ - [] 6

TS 5.6.2.3

अ॒न्नम॑वं रु॒न्ध्रे पा॒त्राणि॑ भवन्ति॒ पात्रे॑ वा अ॒न्नम॑द्यते॒ सयो॑न्ये॒वान्न॑म॑वं रु॒न्ध आ द्वा॑द॒शात् पु॑रु॒षाद॑न्नं-
म॒त्यथो॑ पा॒त्रात्र॑ छि॒द्यते॑ यस्यै॒ता उ॑प॒धी॒यन्ते॑ य उ॑ चै॒ना ए॒वं वे॒द कुं॑भाश्च॒ कुंभी॑श्च॒ मिथु॑नानि॒ भवन्ति॑
मिथु॑नस्य॒ प्रजा॑त्यै॒ प्र प्र॒जया॑ प॒शुभि॑-र्मिथु॒नैर्जा॑यते॒ यस्यै॒ता उ॑प॒धी॒यन्ते॑ य उ॑ - [] 7

TS 5.6.2.4

चै॒ना ए॒वं वे॒द शु॒गवा॑ अ॒ग्निः सो॑ऽद्ध॒र्यु य॑ज॒मानं॑ प्र॒जाः शु॒चाऽर्प॑यति॒ यदु॒प उ॑प॒दधा॑ति॒ शुचं॑मे॒वा-
स्य॑ शमयति॒ नाऽऽ*र्ति॑माच्छ॒त्यद्ध॒र्युर्न य॑ज॒मानः॑ शा॒म्यन्ति॑ प्र॒जा यत्रै॒ता उ॑प॒धी॒यन्ते॑ ऽपां॑ वा ए॒तानि॑

हृदयानि यदेता आपो यदेता अप उ॒प॒दधा॑ति दि॒व्याभि॑रे॒वैनाः॑ सः सृ॒जति॑ वर॒षुकः॑ पु॒र्जन्यो॑ - [] 8

TS 5.6.2.5

भवति॑ यो वा ए॒तासा॑मा॒यत॑नं कृ॒प्तिं वे॒दाऽऽ*य॑त॑नवान् भवति॑ कल्प॑ते ऽस्मा अनु॑सी॒तमु॑प॑ दधा॒त्येत॑द्वा
आ॑सा॒मा॒यत॑नमेषा कृ॒प्तिर्य॑ एवं वे॒दाऽऽ*य॑त॑नवान् भवति॑ कल्प॑तेऽस्मै द्व॒द्वंम॑न्या उ॒प॑ दधा॒ति च॑त॒स्रो
म॒द्ध्य॑ धृ॒त्या अ॒न्नं वा इ॒ष्टका॑ ए॒तत् खलु॑ वै सा॒क्षाद॒न्नं य॑देष च॒रुय॑दे॒तं च॒रुमु॑प॑ दधा॒ति सा॒क्षा - [] 9

TS 5.6.2.6

दे॒वास्मा॑ अ॒न्नम॑व॑ रु॒न्धे म॒द्ध्य॑त उ॒प॑ दधा॒ति म॒द्ध्य॑त ए॒वास्मा॑ अ॒न्नं दधा॑ति तस्मा॑न् म॒द्ध्य॑तोऽ॒न्नम॑द्यते
बा॒र॒ह॒स्प॒त्यो भ॑वति॑ ब्र॒ह्म वै दे॒वानां॑ बृ॒ह॒स्प॒ति-ब्र॑ह्म॒णै॒वास्मा॑ अ॒न्नम॑व॑ रु॒न्धे ब्र॒ह्मव॑र्च॒सम॑सि ब्र॒ह्मव॑र्च॒साय॑
त्वे॒त्याह॑ ते॒ज॒स्वी ब्र॑ह्मव॒र्च॒सी भ॑वति॑ यस्यै॒ष उ॑प॒धी॒यते॑ य उ॑ चैनमे॒वं वे॑द ॥ 10

(अ॒मृतं॑ - म॒स्मै - जा॒यते॑ यस्यै॒ता - उ॑प॒धी॒यन्ते॑ य उ॑ - पु॒र्जन्यं॑ - उ॒प॒दधा॑ति सा॒क्षात् - स॒प्त॒च॒त्वारि॑ंश॒श्च) (A2)

TS 5.6.3.1

भू॒ते॒ष्टका॑ उ॒प॑ दधा॒त्यत्रा॑न्त्र वै मृ॒त्युर्जा॑यते॒ यत्र॑यत्रै॒व मृ॒त्युर्जा॑यते॒ तत् ए॒वैन॑म॒व॑ यज॒ते तस्मा॑द॒ग्नि॒चि॒त्
सर्व॑मायु॒रेति॑ सर्वे॒ ह्यस्य॑ मृ॒त्यवो॑ ऽवे॒ष्टा॒स्तस्मा॑-द॒ग्नि॒चि॒न्ना-भि॑चरि॒तवै॑ प्र॒त्यगे॑न-म॒भिचा॑रः स्तृ॒णु॒ते सू॒य॒-
ते॒ वा ए॒ष यो॑ऽग्निं चि॒नुते॑ दे॒वसु॒वामे॒तानि॑ ह॒वी॒र्षि॑ भवन्त्ये॒ताव॑न्तो॒ वै दे॒वाना॑ं स॒वास्त॑ ए॒वा - [] 11

TS 5.6.3.2

-स्मै॑ स॒वान् प्र॑ यच्छन्ति॒ त ए॑नः सु॒वन्ते॑ स॒वो॑ऽग्नि॒र्वरु॑णस॒वो रा॑ज॒सूयं॑ ब्र॒ह्मस॒वश्चित्यो॑ दे॒वस्य॑ त्वा
सवि॒तुः प्र॑स॒व इ॒त्याह॑ सवि॒तृप्र॑सूत ए॒वैनं॑ ब्र॒ह्म॒णा दे॒वता॑भि॒रभि॑ षिञ्च॒त्यन्न॑-स्यान्नस्या॒भि षिञ्च॒त्यन्न॑-
स्यान्न॒स्या-व॑रु॒द्ध्यै पु॒रस्ता॑त् प्र॒त्यञ्च॑म॒भि षिञ्च॑ति पु॒रस्ता॑द्धि प्र॒ती॒ची-न॒मन्न॑म॒द्यते॑ शी॒र॒ष॒तो॑ऽभि षिञ्चति

शीर्षतो ह्यन्नमद्यत् आ मुखादुन्ववन्नावयति - [] 12

TS 5.6.3.3

मुखत एवास्मा अन्नाद्यं दधात्यग्रेस्त्वा साम्राज्येनाभि षिञ्चामीत्याहैष वा अग्नेः स्वस्तेनैवैनमभि षिञ्चति बृहस्पतैस्त्वा साम्राज्येनाभि षिञ्चामीत्याह ब्रह्म वै देवानां बृहस्पतिर्ब्रह्मणैवैनमभि षिञ्चतीन्द्रस्य त्वा साम्राज्येनाभि षिञ्चामीत्याहेन्द्रियमेवास्मिन्नुपरिष्ठाद् दधात्ये त - [] 13

TS 5.6.3.4

-द्वै राजसूयस्य रूपं य एवं विद्वानग्निं चिनुत उभावेव लोकावभि जयति यश्च राजसूयेनेजानस्य यश्चाग्निचित इन्द्रस्य सुषुवाणस्य दशधेन्द्रियं वीर्यं पराऽपतत् तद्देवाः सौत्रामण्या समभरन्थ सूयते वा एष योऽग्निं चिनुतेऽग्निं चित्वा सौत्रामण्या यजेतेन्द्रियमेव वीर्यं सभृत्याऽऽत्मन् धत्ते ॥ 14

(त एवा - न्ववन्नावयत्ये - त - दृष्टाचत्वारिंशच्च) (A3)

TS 5.6.4.1

सजूरब्दोऽयावभिः सजूरूषा अरुणीभिः सजूः सूर्य एतंशेन सजोषावश्विना दशसोभिः सजूरग्निवैश्वानुर इडाभिर्घृतेन स्वाहा संवत्सरो वा अब्दो मासा अयावा उषा अरुणी सूर्य एतंश इमे अश्विना संवत्सरोऽग्निवैश्वानुरः पशव इडा पशवो घृतं संवत्सरं पशवोऽनु प्र जायन्ते संवत्सरेणैवास्मै पशून् प्रजनयति दर्भस्तुम्बे जुहोति य - [] 15

TS 5.6.4.2

-द्वा अस्या अमृतं यद्-वीर्यं तद्-दर्भास्तस्मिन् जुहोति प्रैव जायते ऽन्नादो भवति यस्यैवं जुह्वत्येता वै देवता अग्नेः पुरस्ताद्वागास्ता एव प्रीणात्यथो चक्षुरेवाग्नेः पुरस्तात् प्रति दधात्यनन्धो भवति य एवं वेदाऽऽपो वा इदमग्ने सलिलमासीथ स प्रजापतिः पुष्करपर्णे वातो भूतोऽलेलायथ सः - []

16

TS 5.6.4.3

प्रतिष्ठां नाऽविन्दत् स एतदुपां कुलायमपश्यत् तस्मिन्नग्निमचिनुत् तदियमभवत् ततो वै स प्रत्यतिष्ठ-
द्यां पुरस्तादुपा-दधात् तच्छिरो ऽभवत् सा प्राची दिग्यां दक्षिणत उपादधात् स दक्षिणः पक्षोऽभवत्
सा दक्षिणा दिग्यां पश्चा-दुपादधात् तत् पुच्छमभवत् सा प्रतीची दिग्यामुत्तरत उपादधात् - [] 17

TS 5.6.4.4

स उत्तरः पक्षोऽभवत् सोदीची दिग्यामुपरिष्ठा-दुपादधात् तत् पृष्ठमभवत् सोर्द्धा दिगियं वा अग्निः
पञ्चेष्टक-स्तस्माद्-यदस्यां खनन्त्यभीष्टकां तृन्दन्त्यभि शर्कराः सर्वा वा इयं वयोभ्यो नक्तं दृशे
दीप्यते तस्मादिमां वयाऽसि नक्तं नाद्वयासते य एवं विद्वानग्निं चिनुते प्रत्येव - [] 18

TS 5.6.4.5

तिष्ठत्यभि दिशो जयत्याग्नेयो वै ब्राह्मणस्तस्माद्-ब्राह्मणाय सर्वासु दिक्ष्वर्द्धकः स्वामेव तद्-दिशमन्वेत्यपां
वा अग्निः कुलायं तस्मादापोऽग्निः हारुकाः स्वामेव तद्-योनिं प्रविशन्ति ॥ 19

(यद- लेलायत् स-उत्तरत उपादधा-देव - द्वात्रिंशच्च) (A4)

TS 5.6.5.1

संवत्सरमुख्यं भूत्वा द्वितीये संवत्सर आग्नेयमष्टाकपालं निर्वपेद्वैन्द्र-मेकादशकपालं वैश्वदेवं द्वादशक-
पालं बारहस्पत्यं चरुं वैष्णवं त्रिकपालं तृतीये संवत्सरेऽभिजितां यजेत् यदष्टाकपालो भवत्यष्टाक्षरा
गायत्र्याग्नेयं गायत्रं प्रातस्सवनं प्रातस्सवनमेव तेन दाधार गायत्रीं छन्दो यदेकादशकपालो भवत्ये-
कादशाक्षरा त्रिष्टुगैन्द्रं त्रैष्टुभं माद्वयन्दिनः सवनं माद्वयन्दिनमेव सवनं तेन दाधार त्रिष्टुभं - [] 20

TS 5.6.5.2

छन्दो॑ यद्-द्वाद॑शकपालो॒ भव॑ति॒ द्वाद॑शाक्षरा॒ जग॑ती वैश्वदे॒वं जा॑ग॒तं तृ॒तीयस॑व॒नं तृ॒तीयस॑व॒नमे॒व तेन॑ दा॒धार॒ जग॑तीं॒ छन्दो॑ यद्-बा॒रह॑स्पत्यश्चरु॒र्भव॑ति॒ ब्रह्म॒ वै दे॒वानां॑ बृ॒हस्प॑तिर्ब्रह्मै॒व तेन॑ दा॒धार॒ यद्-वैष्ण॑वस्त्रिकपा॒लो भव॑ति॒ यज्ञो॑ वै विष्णु॑र्यज्ञमे॒व तेन॑ दा॒धार॒ यत् तृ॒तीये॑ स॒व॒त्सरे॑ऽभिजि॒ता यज॑-
तेऽभिजि॑त्यै॒ यत् स॒व॒त्सुर॑मुख्यं॒ बिभ॑र्तीममे॒व - [] 21

TS 5.6.5.3

तेन॑ लो॒कः स्पृ॑णोति॒ यद् द्वि॒तीये॑ स॒व॒त्सरे॑ऽग्निं चि॑नुते॒ ऽन्तरि॑क्षमे॒व तेन॑ स्पृ॑णोति॒ यत् तृ॒तीये॑ स॒व॒त्सरे॑ यज॑तेऽमुमे॒व तेन॑ लो॒कः स्पृ॑णोत्येतं॒ वै पर॑ आट्णारः॒ कक्षी॑वाः॒ औशि॑जो वी॒तह॑व्यः॒ श्राय॑सस्त्र-
सद॑स्युः पौरु॒कु॒त्स्यः प्र॑जाका॒मा अचि॑न्वत्॒ ततो॑ वै ते स॒हस्रं॑ स॒हस्रं॑ पु॒त्रान॑विन्दन्त॒ प्रथ॑ते प्र॒जया॑ प॒शुभि॑स्तां मा॒त्रामा॑प्नोति॒ यां तेऽग॑च्छन्॒ य एवं () वि॒द्वाने॑तम॒ग्निं चि॑नुते ॥ 22

(दा॒धार॒ त्रिष्टु॑भं - मि॒ममे॒वै - वं - च॒त्वारि॑ च) (A5)

TS 5.6.6.1

प्र॒जाप॑तिर॒ग्निम॑चिनुत्॒ स क्षुर॑पवि॒र्भूत्वाऽति॑ष्ठत्॒ तं दे॒वा बिभ्य॑तो॒ नोपा॑ऽऽ*यन्॒ ते छन्दो॑भि॒रात्मानं॑ छा-
दयि॑त्वोपा॑ऽऽ*यन्॒ तच्छ॑न्द॒सां छन्द॑स्त्वं ब्रह्म॒ वै छन्दा॑ः॒सि ब्रह्म॑ण ए॒तद्-रूपं॑ यत् कृ॒ष्णाजि॑नं का॒र्ष्णीं
उपा॑नहा॒वुप॑ मुञ्चते॒ छन्दो॑भिरे॒वाऽऽ*त्मानं॑ छादयि॑त्वाऽग्निमु॒पं चर॑त्या॒त्मनो॑ऽहि॒ंसायै॑ दे॒वनि॑धि॒र्वा एष॑
नि धी॑यते॒ यद॒ग्नि - [] 23

TS 5.6.6.2

-र॒न्ये वा॒ वै नि॒धि॒मगु॑प्तं वि॒न्दन्ति॒ न वा॒ प्रति॒ प्र जा॑नात्यु॒खामा॑ क्रा॒मत्या॑त्मानं॒मेवाधि॑पां कुरु॒ते गु॒प्त्या
अथो॑ खल्वा॒हुर्नाऽऽक्र॑म्येति॒ नैर॒ऋत्यु॑खा यदा॒क्रामे॑न्निर॒ऋत्या॑ आ॒त्मान॑मपि॒ दद्व्या॑त् तस्मा॒न्नाऽऽक्र॑-
म्यां पुरु॑षशी॒रुष॑मु॒पं दधा॑ति॒ गु॒प्त्या॒ अथो॑ यथा॑ ब्रूयादे॒तन्मे॑ गोपा॒येति॑ ता॒दृगे॒व तत् - [] 24

TS 5.6.6.3

प्रजापतिर्वा अथर्वा ऽग्निरेव दुद्धयङ्गाथर्वणस्तस्येष्टका अस्थान्येतः ह वाव तद्-ऋषिरभ्यनूवाचेन्द्रो
दधीचो अस्थभिरिति यदिष्टकाभिरग्निं चिनोति सात्मानमेवाग्निं चिनुते सात्मा मुष्मिन् लोके भवति य
एवं वेद शरीरं वा एतदग्रेर्यच्चित्यं आत्मा वैश्वानरो यच्चिते वैश्वानरं जुहोति शरीरमेव सःस्कृत्या -

[] 25

TS 5.6.6.4

-भ्यारोहति शरीरं वा एतद्-यजमानः सः स्क्रुरुते यदग्निं चिनुते यच्चिते वैश्वानरं जुहोति शरीरमेव
सःस्कृत्या ऽऽत्मनाऽभ्यारोहति तस्मात् तस्य नाव द्यन्ति जीवन्नेव देवानप्येति वैश्वानुर्यर्चा पुरीष-
मुप दधातीयं वा अग्निवैश्वानरस्तस्यैषा चितिर्यत् पुरीषमग्निमेव वैश्वानरं चिनुत एषा वा अग्नेः ()
प्रिया तनूर्यद्-वैश्वानरः प्रियामेवास्य तनुवमव रुन्धे ॥ 26

(अग्नि - स्तथ - सःस्कृत्या - ग्रे - दर्श च) (A6)

TS 5.6.7.1

अग्नेर्वै दीक्षया देवा विराजंमाप्नुवन् तिस्रो रात्रीर्दीक्षितः स्यात् त्रिपदा विराड् विराजंमाप्नोति षड्-
रात्रीर्दीक्षितः स्याथ षड् वा ऋतवः सँवथ्सुरः सँवथ्सुरो विराड् विराजंमाप्नोति दश रात्रीर्दीक्षितः
स्याद्-दशोक्षरा विराड् विराजंमाप्नोति द्वादश रात्रीर्दीक्षितः स्याद् द्वादश मासाः सँवथ्सुरः सँवथ्सुरो
विराड् विराजंमाप्नोति त्रयोदश रात्रीर्दीक्षितः स्यात् त्रयोदश - [] 27

TS 5.6.7.2

मासाः सँवथ्सुरः सँवथ्सुरो विराड् विराजंमाप्नोति पञ्चदश रात्रीर्दीक्षितः स्यात् पञ्चदश वा अर्द्धमास-
स्य रात्रयोऽर्द्धमासशः सँवथ्सुर औप्यते सँवथ्सुरो विराड् विराजंमाप्नोति सप्तदश रात्रीर्दीक्षितः स्याद्

द्वाद॑श॒ मासाः॑ पञ्च॑र्तवः॒ स सँव॑त्स॒रः सँव॑त्स॒रो वि॒राड् वि॒राज॑माप्नोति॒ चतु॑र्विंशतिः॒ रात्री॑र्दीक्षितः॒
स्या॒-चतु॑र्विंशतिर॒र्द्धमा॑साः सँव॑त्स॒रः सँव॑त्स॒रो वि॒राड् वि॒राज॑माप्नोति॒ त्रिंश॑तः॒ रात्री॑र्दीक्षितः॒ स्या॑त्
- [] 28

TS 5.6.7.3

त्रिंश॑दक्ष॒रा वि॒राड् वि॒राज॑माप्नोति॒ मासं॑ दीक्षितः॒ स्याद्-यो॑ मासः॒ स सँव॑त्स॒रः सँव॑त्स॒रो वि॒राड्
वि॒राज॑माप्नोति॒ चतु॑रो मासो दीक्षितः॒ स्या॑च्चतु॒रो वा ए॒तं मा॒सो वस॑वोऽबिभ॒रुस्ते पृ॑थि॒वीमा॑ऽजयन् गा-
य॒त्रीं छन्दो॑ऽष्टौ रु॒द्रास्ते-ऽन्तरि॑क्ष॒माऽजय॑न् त्रि॒ष्टुभं॑ छन्दो॒ द्वाद॑शा-ऽऽदि॒त्यास्ते दि॒वमा॑ऽजयन् जग॑तीं
छन्दु॑स्ततो॒ वै ते () व्या॒वृत्-म॒गच्छ॑ञ्छैष्ठ्यं॑ दे॒वानां॑ तस्मा॑द् द्वाद॑श मा॒सो भृ॒त्वाऽग्निं॑ चि॒न्वीत् द्वाद॑श
मासाः॑ सँव॑त्स॒रः सँव॑त्स॒रो -ऽग्निश्चित्य॑स्तस्या॒-होरा॑त्राणीष्ट॒का आ॑सेष्ट॒कमे॒नं चि॒नुते॑ऽथो॒ व्या॒वृत्त॑मे॒व
गच्छ॑ति श्रैष्ठ्यं॑ समा॒नानां॑ ॥ 29

(स्यात् त्रयो॑दश - त्रिंश॑तः॒ रात्री॑र्दीक्षितः॒ स्याद् - वै ते - ऽष्टा॑विंशतिश्च) (A7)

TS 5.6.8.1

सुव॑र्गाय॒ वा ए॒ष लो॒काय॑ चीयते॒ यद॑ग्निस्तं॒ यन्ना॑न्वा॒रोहै॑थ सुव॑र्गा॒ल्लोका॑द्-यज॑मानो हीयेत॒ पृथि॑वी-
माऽक्र॑मिषं प्रा॒णो मा॒ मा हा॑सीदन्तरि॑क्ष॒माऽक्र॑मिषं प्र॒जा मा॒ मा हा॑सीद्-दि॒वमा॑ऽक्र॒मिषः॑ सुव॑र॒गन्मे-
त्या॑हैष वा अ॒ग्नेर॑न्वा॒रोह॑स्तेनै॒वैन॑-मन्वा॒रोह॑ति सुव॑र्गस्य॒ लोक॑स्य॒ सम॑ष्ट्यै॒ यत् प॒क्षसं॑मितां॒ मि॒नुया॑त्
- [] 30

TS 5.6.8.2

कनी॑याऽसं॒ यञ्क्र॑तुमुपे॒यात् पा॑पीयस्यस्या॒ ऽऽत्म॑नः॒ प्र॒जा स्या॑द्-वेदि॑सम्मितां॒ मि॒नोति॑ ज्यायाऽस॑मे॒व
यञ्क्र॑तुमुपै॒ति ना॑स्याऽऽ*त्म॑नः॒ पा॑पीयसी प्र॒जा भ॑वति साह॒स्रं चि॒न्वीत् प्र॑थ॒मं चि॒न्वा॒नः सु॑ह॒स्रं स-
म्मितो॑ वा अ॒यं लो॒क इ॒ममे॒व लो॒कम॑भि जयति॒ द्विषा॑ह॒स्रं चि॒न्वीत् द्वि॑तीयं॒ चि॒न्वा॒नो द्विषा॑ह॒स्रं वा

अन्तरिक्ष-मन्तरिक्षमेवाभि जयति त्रिषाहस्रं चिन्वीत तृतीयं चिन्वान - [] 31

TS 5.6.8.3

-स्त्रिषाहस्रो वा असौ लोको ऽमुमेव लोकमभि जयति जानुदुघ्नं चिन्वीत प्रथमं चिन्वानो गायत्रियैवेमं लोकमभ्यारोहति नाभिदुघ्नं चिन्वीत द्वितीयं चिन्वानस्त्रिष्टुभैवा-न्तरिक्ष-मभ्यारोहति ग्रीवदुघ्नं चिन्वीत तृतीयं चिन्वानो जगत्त्यैवामुन् लोकमभ्यारोहति नाग्निं चित्वा रामामुपेयादयोनौ रेतो धास्यामीति न द्वितीयं चित्वाऽन्यस्य स्त्रिय - [] 32

TS 5.6.8.4

-मुपेयान्न तृतीयं चित्वा कां चनोपेयाद्-रेतो वा एतन्नि धत्ते यदग्निं चिनुते यदुपेयाद्-रेतसा व्यु-
द्धयेताऽथो खल्वाहुर प्रजस्यं तद्-यन्नोपेयादिति यद्-रेतस्सिचावुपदधाति ते एव यजमानस्य रेतो
बिभृतस्तस्मा-दुपेयाद्-रेतसो-ऽस्कन्दाय त्रीणि वाव रेतसि पिता पुत्रः पौत्रो - [] 33

TS 5.6.8.5

यद् द्वे रेतस्सिचावुपदद्ध्याद्-रेतोऽस्य विच्छिन्द्यात् तिस्र उपं दधाति रेतसः संतत्या इयं वाव
प्रथमा रेतस्सिग् वाग्वा इयं तस्मात् पश्यन्तीमां पश्यन्ति वाचं वदन्तीमन्तरिक्षं द्वितीया प्राणो वा
अन्तरिक्षं तस्मान्नाऽन्तरिक्षं पश्यन्ति न प्राणमसौ तृतीया चक्षुर्वा असौ तस्मात् पश्यन्त्यमूं पश्यन्ति
चक्षुर्यजुषेमां चा - [] 34

TS 5.6.8.6

-मूं चोपं दधाति मनसा मद्ध्यमामेषां लोकानां कृत्या अथो प्राणानामिष्टो यज्ञो भृगुभिराशीर्दा वसुभि-
स्तस्य त इष्टस्य वीतस्य द्रविणेह भक्षीयेत्याह स्तुतशस्त्रे एवैतेन दुहे पिता मातरिश्वाऽच्छिद्रा पदा धा
अच्छिद्रा उशिजः पदाऽनु तक्षुः सोमो विश्वविन्नेता नेषद्-बृहस्पतिरुक्थामदानि शस्त्रिषदित्याहैतद्वा
() अग्रेरुक्थं तेनैवैनमुं शसति ॥ 35

(मि॒नुयात् - तृतीयं॑ चिन्वा॒नः - स्त्रियं॑ - पौत्रं॑ - श्व॒ - वै - सप्त॑ च) (A8)

TS 5.6.9.1

सू॒यते॑ वा ए॒षोऽग्नी॑नां॒ य उ॒खायां॑ भ्रियते॒ यद॒धः सा॒दये॑द्-गर्भाः॑ प्र॒पादु॑काः स्युरथो॒ यथा॑ स॒वात् प्र॑त्य॒वरो॑हति ता॒दृगे॒व तदा॑स॒न्दी सा॑दयति॒ गर्भा॑णां धृत्या॒ अप्र॑पादा॒याथो स॒वमे॑वैनं॒ करो॑ति गर्भो॒ वा ए॒ष यदु॑ख्यो॒ योनिः॑ शि॒क्यं यच्छि॑क्या॒दुखां॑ निरू॒हेद्-यो॒नेर्गर्भं॑ निरू॒हण्या॑थ षडु॒द्यामः॑ शि॒क्यं भव॑ति षोढा वि॒हितो वै - [] 36

TS 5.6.9.2

पुरु॑ष आ॒त्मा च॒ शिर॑श्च च॒त्वार्यङ्गा॑न्या॒त्मन्ने॑वैनं॒ बिभ॑र्ति प्र॒जाप॑ति॒र्वा ए॒ष यद॒ग्निस्त॑स्यो॒खा चो॒लूख॑लं च॒ स्तनौ॑ ताव॑स्य प्र॒जा उप॑ जीवन्ति॒ यदु॑खां चो॒लूख॑लं चो॒पद॑धाति॒ ताभ्या॑मे॒व यज॑मानोऽमु॒ष्मिन् लो॒केऽग्निं॑ दु॒हे स॑व॒त्सरो॑ वा ए॒ष यद॒ग्निस्त॑स्य त्रेधा॒विहि॑ता इष्ट॑काः प्राजाप॒त्या वै॒ष्णवी॑ - [] 37

TS 5.6.9.3

-वै॒श्वक॑र्म॒णी-र॒होरा॒त्राण्ये॒वास्य॑ प्राजाप॒त्या यदु॑ख्यं बि॒भर्ति॑ प्राजाप॒त्या ए॒व तदु॑प॒ धत्ते॑ यथ॒ समि॑धं आ॒दधा॑ति वै॒ष्णवा॑ वै वन॒स्पत॑यो वै॒ष्णवी॑रे॒व तदु॑प॒ धत्ते॑ यदिष्ट॑काभि॒रग्निं॑ चि॒नोती॒यं वै वि॒श्वक॑र्मा वै॒श्वक॑र्म॒णीरे॒व तदु॑प॒ धत्ते॑ तस्मा॑-दाहु-स्त्रि॒वृद॒ग्निरिति॑ तं॒ वा ए॒तं यज॑मान ए॒व चि॑न्वीत॒ यद॑स्या॒न्य () श्वि॑नुयाद्यत् तं दक्षि॑णाभि॒र्न रा॒धये॑द॒ग्निम॑स्य वृ॒ज्जीत॑ योऽस्या॒ऽग्निं चि॑नुयात् तं दक्षि॑णाभी रा॒धये॑द॒ग्निमे॒व तथ॑ स्पृ॒णोति॑ ॥ 38

(षो॒ढावि॒हितो॒ वै - वै॒ष्णवी॑ - र॒न्यो - वि॒श्व॒तिश्च॑) (A9)

TS 5.6.10.1

प्रजापति-रग्नि-मचिनुतर्तुभिः सँवत्सरं वसन्तेनैवास्य पूर्वाद्धमचिनुत ग्रीष्मेण दक्षिणं पक्षं वरूषाभिः
पुच्छः शरदोत्तरं पक्षः हेमन्तेन मद्ध्यं ब्रह्मणा वा अस्य तत् पूर्वाद्धमचिनुत क्षत्रेण दक्षिणं पक्षं
पशुभिः पुच्छं विशोत्तरं पक्षमाशया मद्ध्यं य एवं विद्वानग्निं चिनुत ऋतुभिरेवैनं चिनुतेऽथो एतदेव
सर्वमव - [] 39

TS 5.6.10.2

रुन्धे शृण्वन्त्येनमग्निं चिक्यानमत्यन्नः रोचत इयं वाव प्रथमा चित्तिरोषधयो वनस्पतयः पुरीषमन्त-
रिक्षं द्वितीया वयांसि पुरीषमसौ तृतीया नक्षत्राणि पुरीषं यज्ञश्चतुर्थी दक्षिणा पुरीषं यजमानः पञ्चमी
प्रजा पुरीषं यत् त्रिचितीकं चिन्वीत यज्ञं दक्षिणामात्मानं प्रजामन्तरियात् तस्मात् पञ्चचितीकश्चेतव्य
एतदेव सर्वं स्पृणोति यत् तिस्रश्चितय - [] 40

TS 5.6.10.3

-स्त्रिवृद्धयग्निर्यद् द्वे द्विपाद्-यजमानः प्रतिष्ठित्यै पञ्च चितयो भवन्ति पाङ्कः पुरुष आत्मानमेव स्पृणोति
पञ्च चितयो भवन्ति पञ्चभिः पुरीषैरभ्यूहति दश सं पद्यन्ते दशाक्षरो वै पुरुषो यावानेव पुरुषस्तः
स्पृणोत्यथो दशाक्षरा विराडन्नं विराड् विराज्येवान्नाद्ये प्रति तिष्ठति सँवत्सरो वै षष्ठी चित्तिरऋतवः
पुरीषः () षट् चितयो भवन्ति षट् पुरीषाणि द्वादश सं पद्यन्ते द्वादश मासाः सँवत्सरः सँवत्सर
एव प्रति तिष्ठति ॥ 41

(अव - चितयः - पुरीषं - पञ्चदश च) (A10)

TS 5.6.11.1

रोहितो धूम्रोहितः कर्कन्धुरोहितस्ते प्राजापत्या बभ्रुरणुणबभ्रुः शुकबभ्रुस्ते रौद्राः श्येतः श्येताक्षः
श्येतग्रीवस्ते पितृदेवत्यांस्तिस्रः कृष्णा वशा वारुण्यास्तिस्रः श्वेता वशाः सौर्यो मैत्राबारहस्पत्या
धूम्रललामास्तूपराः ॥ 42

(रोहि॑तः-षड्विं॑शतिः) (A11)

TS 5.6.12.1

पृ॒श्नि-स्तिर॒श्चीनं-पृ॒श्निरू॒र्द्ध-पृ॒श्निस्ते मा॑रु॒ताः फ॒ल्गू॒र्लोहि॑तो॒र्णी ब॑ल॒क्षी ताः सा॑रस्व॒त्यः पृ॒षती स्तृ॒-
लपृ॑षती क्षु॒द्रपृ॑षती॒ ता वै॑श्वदे॒व्यस्ति॑स्रः श्या॒मा व॒शाः पौ॒ष्ण्यंस्ति॑स्रो रोहि॑णीर्व॒शा मै॒त्रियं ऐ॒न्द्रा-
बा॒र॒हस्प॑त्या अ॒रु॒णल॑लामास्तूप॒राः ॥ 43

(पृ॒श्निः - षड्विं॑शतिः) (A12)

TS 5.6.13.1

शि॒ति॒बा॒हु-र॒न्यत॑रिशि॒ति॒बा॒हुः स॒म॒न्त शि॑ति॒बा॒हुस्त॑ ऐ॒न्द्रवा॑य॒वाः शि॑ति॒र॒न्ध्रो ऽन्य॑त॒रिशि॑ति॒र॒न्ध्रः स॒-
म॒न्तशि॑ति॒र॒न्ध्रस्ते मै॑त्रावरु॒णाः शु॒द्धवा॑लः स॒र्वशु॑द्धवा॒लो म॒णिवा॑ल॒स्त आ॑श्चि॒नास्ति॑स्रः शिल्पा॒ व॒शा
वै॑श्वदे॒व्यस्ति॑स्रः श्ये॒नीः पर॑मे॒ष्ठिने॑ सोमापौ॒ष्णाः श्या॒मल॑लामास्तूप॒राः ॥ 44

(शि॒ति॒बा॒हुः पञ्चविं॑शतिः) (A13)

TS 5.6.14.1

उ॒न्नत॑ ऋ॒षभो॑ वा॒म॒नस्त॑ ऐ॒न्द्रावरु॑णाः शि॒ति॒ककु॑च्छि॒ति॒पृ॒ष्ठः शि॒ति॒भस॑त् त॒ ऐ॒न्द्राबा॒र॒हस्प॑त्याः शि॒-
ति॒पाच्छि॑त्यो॒ष्ठः शि॒ति॒भुस्त॑ ऐ॒न्द्रावै॑ष्ण॒वास्ति॑स्रः सि॒द्ध्मा व॒शा वै॑श्वक॒र्मण्यंस्ति॑स्रो धा॒त्रे पृ॑षोद॒रा
ऐ॒न्द्रापौ॑ष्णाः श्ये॒तल॑लामास्तूप॒राः ॥ 45

(उ॒न्नतः पञ्चविं॑शतिः) (A14)

TS 5.6.15.1

कर्णा॑स्त्रयो॑ या॒माः सौ॒म्यास्त्रयः॑ श्वि॒ति॒ङ्गा अ॒ग्नये॑ यवि॑ष्ठाय॒ त्रयो॑ नकु॒लास्ति॒स्रो रोहि॑णी॒रुय॒व्यस्ता॑ वसू॑नां
ति॒स्रोऽरु॑णा दि॒त्यौह्य॑स्ता रु॒द्राणां॑ सोमै॒न्द्रा ब॒भ्रुल॑लामास्तूपराः ॥ 46

(कर्णास्त्रयो - विंशतिः) (A15)

TS 5.6.16.1

शु॒ण्ठास्त्रयो॑ वैष्ण॒वा अ॑न्धीलो॒धकर्णा॑स्त्रयो॒ विष्ण॑व उरु॒क्रमा॑य॒ लप्सु॑दि॒नस्त्रयो॑ विष्ण॑व उरुगा॒याय॒ प॒ञ्चा॑वीस्ति॒स्र आ॑दि॒त्यानां॑ त्रि॒वृ॒त्सा-स्ति॒स्रोऽङ्गि॑रसामै॒न्द्रावैष्ण॑वा गौ॒रल॑लामास्तूपराः ॥ 47

(शुण्ठा - विंशतिः) (A16)

TS 5.6.17.1

इन्द्रा॑य॒ राज्ञे॑ त्रयः॑ शि॒ति॒पृ॒ष्ठा इन्द्रा॑या-धि॒राजा॑य॒ त्रयः॑ शि॒ति॒ककु॑द् इन्द्रा॑य॒ स्वरा॑ज्ञे त्रयः॑ शि॒ति॒भस॑-
दस्ति॒स्रस्तु॑र्यौह्यः॑ सा॒द्व्यानां॑ ति॒स्रः प॑ष्ठौह्यो॒ विश्वे॑षां दे॒वाना॑माग्ने॒न्द्राः कृ॑ष्णल॑लामास्तूपराः ॥ 48

(इन्द्राय॒ राज्ञे - द्वाविंशतिः) (A17)

TS 5.6.18.1

अदि॑त्यै॒ त्रयो॑ रोहि॒तैता॑ इन्द्रा॑ण्यै॒ त्रयः॑ कृष्णै॒ताः कु॒ह्वै त्रयो॑ऽरुणै॒तास्ति॒स्रो धे॒नवो॑ रा॒कायै॑ त्रयो॑ऽनु॒द्वाहः॑
सिनी॑वा॒ल्या आ॑ग्नावैष्ण॒वा रोहि॑तल॒लामास्तूपराः॑ ॥ 49

(अदित्या-अष्टादश) (A18)

TS 5.6.19.1

सौम्यास्त्रयः पिशंगाः सोमाय राज्ञे त्रयः सारङ्गाः पार्जन्या नभोरूपास्तिस्रोऽजा मलहा इन्द्राण्यै
तिस्रो मेष्य आदित्या द्यावापृथिव्या मालङ्गास्तूपराः ॥ 50

(सौम्या - एकात्रविंशतिः) (A19)

TS 5.6.20.1

वारुणास्त्रयः कृष्णललामा वरुणाय राज्ञे त्रयो रोहितललामा वरुणाय रिशादसे त्रयोऽरुणललामाः
शिल्पास्त्रयो वैश्वदेवास्त्रयः पृश्नयः सर्वदेवत्या ऐन्द्रासूराः श्येतललामास्तूपराः ॥ 51

(वारुणा - विंशतिः) (A20)

TS 5.6.21.1

सोमाय स्वराज्ञेऽनोवाहावनद्वाहा-विन्द्राग्निभ्या-मोजोदाभ्यामुष्टारा-विन्द्राग्निभ्या बलदाभ्याः सीरवाहा-
ववी द्वे धेनू भौमी दिग्भ्यो वडंबे द्वे धेनू भौमी वैराजी पुरुषी द्वे धेनू भौमी वयव आरोहणवाहावनद्वाहा-
वारुणी कृष्णे वशे अंराड्यौ दिव्यावृषभौ परिमरौ ॥ 52

(सोमाय स्वराज्ञे - चतुस्त्रिंशत्) (A21)

TS 5.6.22.1

एकादश प्रातर्गव्याः पशव आ लभ्यन्ते छगलः कल्माषः किकिदीविर्विदीगयस्ते त्वाष्ट्राः सौरीर्नव
श्वेता वशा अनूबन्ध्या भवन्त्याग्नेय ऐन्द्राग्र औश्विनस्ते विशालयूप आ लभ्यन्ते ॥ 53

(एकादश प्रातः - पञ्चविंशतिः) (A22)

TS 5.6.23.1

पि॒शङ्गा॒स्त्रयो॑ वा॒स॒न्ताः सा॒र॒ङ्गा॒स्त्रयो॑ ग्रैष्माः पृ॒ष॒न्त॒स्त्रयो॑ वा॒र॒षि॒काः पृ॒श्न॒य॒स्त्रयः॑ शा॒र॒दाः पृ॒श्नि॒स॒क्था॒-
स्त्रयो॑ हैम॒न्तिका॑ अवलि॒प्तास्त्रयः॑ शै॒शि॒राः स॒व॒त्स॒राय॑ नि॒व॒क्ष॒सः ॥स्पे॒चि॒अल् कोर्वे॑ fओर् अनु॒वाकम्
12 तो॒रोहि॑तः कृ॒ष्णा धू॒म्रल॑लामाः - पृ॒श्निः श्या॒मा अ॒रु॒णल॑लामाः -शि॒तिबा॒हुः शि॒ल्पाः श्येनी॑
श्या॒मल॑लामा - उ॒न्न॒तः सि॒द्ध्मा धा॒त्रे पौ॒ष्णाः श्ये॒तल॑लामाः - क॒र्णा ब॒भ्रुल॑लामाः - शु॒ण्ठा गौ॒-
रल॑लामा - इन्द्रा॑य कृ॒ष्णाल॑लामा - अ॒दि॒त्यै रोहि॑त ललामः -सौ॒म्या मा॒ल॒ङ्गा - वा॒रु॒णाः सू॒राः
श्ये॒तल॑लामा - द॒श । 20

(पि॒शङ्गा - वि॒श्र॒तिः) (A23)

praSna korvai with starting padams of 1 to 23 anuvAkams :-

(हि॒र॒ण्य॒वर्णा - अ॒पां ग्र॒हान् - भू॒तेष्ट॒काः - स॒जुः - स॒व॒त्स॒रं - प्र॒जाप॑तिः स क्षु॒रप॑वि - र॒व॒ग्नेर्वै दी॒क्षया॑
- सु॒व॒र्गाय॑ तं य॒न्न - सू॒यते॑ - प्र॒जाप॑तिर् ऋ॒तुभी - रोहि॑तः - पृ॒श्निः - शि॒तिबा॒हु - रु॒न्न॒तः - क॒-
र्णाः - शु॒ण्ठा - इन्द्रा॑या- दि॒त्यै - सौ॒म्या - वा॒रु॒णाः - सोमा॑यै - का॒दश - पि॒शङ्गा - स्त्रयो॑वि॒श्र॒तिः)

korvai with starting padams of 1, 11, 21 series of pa jCAtis :-

(हि॒र॒ण्य॒वर्णा - भू॒तेष्ट॒काः - छ॒न्दो यत् - क॒नीया॑सन्-त्रि॒वृ॒द्धय॑ग्नि - वा॒रु॒णा - श्व॒तु॒ष्पञ्चा॒रात्)

first and last padam of sixth praSnam of 5th kANDam

(हि॒र॒ण्य॒वर्णा - नि॒व॒क्ष॒सः)

॥ हरिः॑ ॐ ॥ ॥ कृष्ण यजुर्वेदीय तैत्तिरीय संहितायां पञ्चमकाण्डे षष्ठः प्रश्नः समाप्तः ॥

5.7 पञ्चमकाण्डे सप्तमः प्रश्नः-उपानुवाक्यावशिष्टकर्मनिरूपणं

TS 5.7.1.1

यो वा अयं॑थादे॒वतम॑ग्निं चि॒नुत॑ आ दे॒वता॑भ्यो वृ॒श्च्यते॑ पापी॒यान् भव॑ति यो यं॑थादे॒वतं न॑ दे॒वता॑भ्य
आ वृ॒श्च्यते॑ वसी॒यान् भव॑त्याग्ने॒य्या गा॑यत्रि॒या प्र॑थ॒मां चि॑ति॒मभि॑ मृ॒शेत् त्रि॑ष्टु॒भां द्वि॑तीयां जग॑त्या
तृतीया॑मनु॒ष्टुभां॑ चतु॒र्थीं पु॒ङ्क्त्या॑ पञ्च॒मीं यं॑थादे॒वतमे॒वाग्निं॑ चि॒नुते॑ न दे॒वता॑भ्य आ वृ॒श्च्यते॑ वसी॒यान्
भव॑तीडा॒यै वा ए॒षा वि॑भक्तिः प॒शव॑ इडा॒ पशु॑भिरे॒न - [] 1

TS 5.7.1.2

-चिनुते॑ यो वै प्र॒जाप॑तये प्रति प्रो॒च्याग्निं॑ चि॒नोति॑ नाऽऽ*र्ति॒माच्छ॑-त्यश्वा॑व॒भित॑स्तिष्ठेतां कृ॒ष्ण उत्त॑रतः
श्वेतो॑ दक्षि॑ण॒स्तावा॒लभ्ये॑ष्टका॒ उप॑ द॒द्ध्यादे॑तद्वै प्र॒जाप॑ते रू॒पं प्रा॑जाप॒त्योऽश्वः॑ सा॒क्षादे॒व प्र॒जाप॑तये प्र-
तिप्रो॒च्याग्निं॑ चि॒नोति॑ नाऽऽ*र्ति॒माच्छ॑त्येतद्वा अ॒हो रू॒पं यच्छे॑तोऽश्वो रात्रि॑यै कृ॒ष्ण ए॒तद॒हो - [] 2

TS 5.7.1.3

रू॒पं यदि॑ष्टका॒ रात्रि॑यै पुरी॑षमिष्टका॒ उपधा॑स्यञ्छे॒तम॑श्व॒मभि॑ मृ॒शेत् पुरी॑षमुपधा॒स्यन् कृ॒ष्णम॑हो॒रात्रा-
भ्यामे॒वैनं॑ चिनुते हिरण्य पा॒त्रं मधोः॑ पूर्णं द॑दाति मध॒व्यो ऽसा॑नीति॒ सौर्या॑ चि॒त्रव॑त्याऽवेक्षते चि॒त्रमे॒व
भ॑वति म॒द्ध्यन्दि॑नेऽश्व॒मव॑ घ्रापयत्य॒सौ वा आ॑दित्य इन्द्र ए॒ष प्र॒जाप॑तिः प्राजाप॒त्योऽश्व॑स्तमे॒व सा॒क्षा-
द॑द्भोति ॥ 3

(ए॒न - मे॒तद॒हो - ऽष्टा॑च॒त्वारि॑ंशच्च) (A1)

TS 5.7.2.1

त्वाम॑ग्ने वृष॒भं चे॒कितानं॑ पु॒नर्यु॑वा॒नं ज॒नय॑न्नुपागां॑ । अ॒स्थूरि॑ णो॒ गार॑ह॒पत्या॑नि सन्तु ति॒ग्मेन॑ नो ब्र-
ह्म॑णा स॒ शि॑शाधि ॥ प॒शवो॑ वा ए॒ते यदि॑ष्टका॒श्चित्यां॑ चि॒त्यामृ॑षभमुप॑ दधाति मिथु॒नमे॒वास्य॑ तद्-य॒ज्ञे

करोति प्रजननाय तस्माद्-यूथेयूथ ऋषभः ॥ संवत्सरस्य प्रतिमां यां त्वां राज्यपासते । प्रजाः सुवीरां कृत्वा विश्वमायुर्व्यश्नवत् ॥ प्राजापत्या - [] 4

TS 5.7.2.2

-मेतामुपं दधातीयं वा वैषैकाष्टका यदेवैकाष्टकायामन्नं क्रियते तदेवैतयाव रुन्ध एषा वै प्रजापतेः कामदुघा तयैव यजमानोऽमुष्मिन् लोकैऽग्निं दुहे येन देवा ज्योतिषोर्द्धा उदायन् येनाऽऽदित्या वसवो येन रुद्राः । येनाङ्गिरसो महिमानं-मानशुस्तेनैतु यजमानः स्वस्ति ॥ सुवर्गाय वा एष लोकाय - [] 5

TS 5.7.2.3

चीयते यदुग्निर्येन देवा ज्योतिषोर्द्धा उदायन्नित्युख्यः समिन्ध इष्टका एवैता उपं धत्ते वानस्पत्याः सुवर्गस्य लोकस्य समष्ट्यै शतायुधाय शतवीर्याय शतोतये ऽभिमातिषाहै । शतं यो नः शरदो अजीतानिन्द्रो नेषदतिं दुरितानि विश्वा ॥ ये चत्वारः पथयो देवानां अन्तरा द्यावापृथिवी वियन्ति । तेषां यो अज्यानि- मजीति-मावहात् तस्मै नो देवाः - [] 6

TS 5.7.2.4

परिं दत्तेह सर्वे ॥ ग्रीष्मो हेमन्त उत नो वसन्तः शरद् वरुषाः सुवितन्नो अस्तु । तेषामृतूनां शत शारदानां निवात एषामभये स्याम ॥ इदुवत्सराय परिवत्सराय संवत्सराय कृणुता बृहन्नमः । तेषां वयः सुमतौ यज्ञियानां ज्योगीता अहंताः स्याम ॥ भद्रान्नः श्रेयः समनैष्ट देवास्त्वयाऽवसेन समंशीमहि त्वा । स नो मयो भूः पितो - [] 7

TS 5.7.2.5

आ विशस्व शं तोकाय तनुवै स्योनः ॥ अज्यानीरेता उपं दधात्येता वै देवता अपराजितास्ता एव प्र विशति नैव जीयते ब्रह्मवादिनो वदन्ति यदर्द्धमासा मासां ऋतवः संवत्सर ओषधीः पचन्त्यथ

कस्माद॑न्याभ्यो॑ देवता॑भ्य आग्रय॑णं निरु॑प्यत॒ इत्ये॑ता हि तद्-दे॒वता॑ उ॒दज॑यन् यद॒तुभ्यो॑ निर्व॑पेद् दे॒व-
ता॑भ्यः सु॒मदं॑ द॒द्यादा॑ग्रय॑णं () निरु॑प्येता आहु॑ती जु॒होत्य॑र्द्धमा॒साने॒व मासा॑नृ॒तून्थ स॑व॒त्सरं॑ प्रीणा॑ति
न दे॒वता॑भ्यः सु॒मदं॑ दधा॑ति भ॒द्रान्नः॑ श्रेयः॑ सम॑नैष्ट दे॒वा इत्या॑ह हु॒ताद्या॑य यज॑मान॒स्याऽ*प॑राभा॒वाय
॥ 8

(प्रजा॒प॒त्यां - लो॒काय॑ - दे॒वाः - पि॒तो - द॒ध्यादा॑ग्रय॑णं - पञ्च॑विंशतिश्च) (A2)

TS 5.7.3.1

इन्द्र॑स्य॒ वज्रो॑ऽसि॒ वार्त्र॑घ्नस्त॒नूपा नः॑ प्र॒तिस्प॑शः । यो नः॑ पु॒रस्ता॑द् दक्षि॑णतः प॒श्चा-दु॑त्तर॒तो-
ऽघा॑युर॒भिदा॑स॒त्येत॑ः सोऽश्मा॑नमृच्छतु ॥ दे॒वा॒सुराः॑ संय॑न्ता आस॒न् तेऽसु॑रा दि॒ग्भ्य आऽबा॑धन्त॒
तान् दे॒वा इष्वा॑ च॒ वज्रे॑ण॒ चापा॑नुदन्त॒ यद्-व॒ज्रिणी॑रु॒प॒दधा॑तीष्वा॑ चै॒व तद्-वज्रे॑ण च॒ यज॑मानो॒ भ्रातृ॑-
व्या॒नप॑ नुदते दि॒क्षूप॑ - [] 9

TS 5.7.3.2

दधा॑ति दे॒वपु॑रा ए॒वैता॑स्त॒नूपानीः॑ पर्यू॒हते॑ ऽग्ना॑विष्णू॒ स॒जोष॑से॒मा व॑र्द्धन्तु वा॒गिरः॑ । द्यु॒मैर्वा॑जेभिरा॒
गतं॑ ॥ ब्र॒ह्मवा॑दिनो॒ वद॑न्ति॒ यन्न॑ दे॒वता॑यै जु॒ह्वत्य॑थ॒ किं दे॒वत्या॑ वसो॒र्द्धारे॑त्य॒ग्नि-र्व॑सु॒स्तस्यै॑षा धारा॒
विष्णु॑-र्वसु॒स्तस्यै॑षा धारा॑ ऽऽग्ना॑वैष्ण॒व्यर्चा॑ वसो॒र्द्धारा॑ जु॒होति॑ भा॒ग॒धेये॑नै॒वैनौ॑ सम॑र्द्धय॒त्यथो॑ ए॒ता- []
10

TS 5.7.3.3

-मे॒वाहु॑तिमा॒यत॑नवतीं करो॑ति॒ यत्का॑म ए॒नां जु॒होति॑ तदे॒वाव॑ रुन्धे रु॒द्रो वा॑ ए॒ष यद॑ग्निस्तस्यै॒ते त॒नु-
वौ॑ घो॒राऽन्या॑ शि॒वाऽन्या॑ यच्छ॑तरु॒द्रीयं॑ जु॒होति॑ यै॒वास्यं॑ घो॒रा त॒नूस्तां॑ तेन॑ शम॑यति॒ यद्-वसो॒र्द्धारा॑
जु॒होति॑ यै॒वास्यं॑ शि॒वा त॒नूस्तां॑ तेन॑ प्रीणा॑ति॒ यो वै वसो॒र्द्धारा॑यै - [] 11

TS 5.7.3.4

प्रतिष्ठां वेदु प्रत्येव तिष्ठति यदाज्यमुच्छिष्येत तस्मिन् ब्रह्मौदनं पचेत् तं ब्राह्मणाश्चत्वारः प्राश्नीयुरेष
वा अग्निर्वैश्वानरो यद्वाह्मण एषा खलु वा अग्नेः प्रिया तनूर्यद्वैश्वानरः प्रियायामेवैनां तनुवां प्रति
ष्ठापयति चतस्रो धेनूदद्यात् ताभिरेव यजमानोऽमुष्मिन् लोकेऽग्निं दुहे ॥ 12

(उपै - तां - धारायै - षट्त्वारिंशच्च) (A3)

TS 5.7.4.1

चित्तिं जुहोमि मनसा घृतेनेत्याहादाभ्या वै नामैषाऽऽहुतिर्वैश्वकर्मणी नैनं चिक्यानं भ्रातृव्यो दध्नो-
त्यथो देवता एवाव रुन्धे ऽग्ने तमद्येति पृङ्क्त्या जुहोति पृङ्क्त्याऽऽहुत्या यस्मुखमा रभते सप्त ते अग्ने
समिधः सप्तजिह्वा इत्याह होत्रा एवाव रुन्धे ऽग्निर्देवेभ्योऽपौक्रामद्भागधेय - [] 13

TS 5.7.4.2

-मिच्छमानस्तस्मा एतद्भागधेयं प्रायच्छन्नेतद्वा अग्नेरग्निहोत्रमेतरहि खलु वा एष जातो यरहि
सर्वश्चितो जातायैवास्मा अन्नमपि दधाति स एनं प्रीतः प्रीणाति वसीयान् भवति ब्रह्मवादिनो व-
दन्ति यदेष गारुहपत्यश्चीयतेऽथ कौस्याऽऽहवनीय इत्यसावादित्य इति ब्रूयादेतस्मिन्नुहि सर्वाभ्यो
देवताभ्यो जुहति - [] 14

TS 5.7.4.3

य एवं विद्वानग्निं चिनुते साक्षादेव देवता ऋद्धोत्यग्ने यशस्विन् यशसे ममर्पयेन्द्रावती मपचिती
मिहाऽऽवह । अयं मूर्द्धा परमेष्ठी सुवर्चाः समानानामुत्तम श्लोको अस्तु ॥ भद्रं पश्यन्त उप सेदुरग्ने
तपो दीक्षामृषयः सुवर्दिदः । ततः क्षत्रं बलमोजश्च जातं तदस्मै देवा अभि सं नमन्तु ॥ धाता
विधाता परमो - [] 15

TS 5.7.4.4

-त स॒न्दक् प्र॒जाप॑तिः पर॒मेष्ठी वि॒राजौ॑ । स्तोमाः॑ छ॒न्दांसि॑ नि॒विदो॑ म आ॒हुरेत॑स्मै रा॒ष्ट्रम॑भि सं न॑माम ॥ अ॒भ्याव॑र्त॒द्धमु॒प मे॑तं सा॒कम॑यः शा॒स्ताऽधि॑पतिर्वो अस्तु । अस्य॑ वि॒ज्ञान॑मनु सः र॑भ॒द्धमि॑मं प॒श्चादनु॑ जीवाथ॒ सर्वे॑ ॥ रा॒ष्ट्रभृ॑त ए॒ता उप॑ दधात्येषा वा अ॒ग्रेश्चि॑ती रा॒ष्ट्रभृ॑त् तयै॒वास्मि॑न् रा॒ष्ट्रं द॑धाति () रा॒ष्ट्रमे॒व भ॑वति नास्मा॑द् रा॒ष्ट्रं भ्र॑ंशते ॥ 16

(भाग॒धेयं॑ - जुह॑ति - पर॒मा - रा॒ष्ट्रं द॑धाति - स॒प्त च॑) (A4)

TS 5.7.5.1

यथा॑ वै पु॒त्रो जा॒तो म्रिय॑त ए॒वं वा ए॒ष म्रि॑यते यस्या॒ग्निरु॑ख्यं उ॒द्वाय॑ति यन्नि॒र्मन्थ्यं॑ कुर्याद्-वि॒च्छिन्धा॑द्-भ्रातृ॑व्यमस्मै जनयेथ॒ स ए॒व पुनः॑ प॒रीद्व्यः॑ स्वादे॒वैनं॑ योने॒र्जन॑यति नास्मै॒ भ्रातृ॑व्यं जनयति तमो॒ वा ए॒तं गृ॑ह्णाति यस्या॒ग्निरु॑ख्यं उ॒द्वाय॑ति मृत्यु॒स्तमः॑ कृ॒ष्णं वा॑सः कृ॒ष्णा धे॒नुर्दक्षि॑णा तम॑सै - [] 17

TS 5.7.5.2

-व तमो॑ मृत्युमप॑ ह॒ते हि॒र॒ण्यं द॑दाति ज्योति॒र्वै हि॒र॒ण्यं ज्योति॑षैव तमोऽप॑ ह॒तेऽथो॒ तेजो॒ वै हि॒र॒ण्यं तेज॑ ए॒वाऽऽत्म॑न् ध॒त्ते सु॒व॒र्नं घ॑र्मः स्वाहा सु॒व॒र्नाऽर्कः॑ स्वाहा सु॒व॒र्नं शु॒क्रः स्वाहा सु॒व॒र्नं ज्योतिः॑ स्वाहा सु॒व॒र्नं सूर्यः॑ स्वाहा ऽर्को॑ वा ए॒ष यद॑ग्निर॒सावा॑दित्यौ - [] 18

TS 5.7.5.3

ऽश्वमे॑धो यदे॒ता आ॑हु॒ती जु॑होत्य॒र्का-श्वमे॑धयो॒रेव॑ ज्योती॒ंषि सं द॑धात्येष ह॒ त्वा अ॑र्काश्वमे॒धी यस्यै॑-तद॒ग्नौ क्रि॑यत् आपो॒ वा इ॒दम॑ग्रे सल॒िलमा॑सीथ॒ स ए॒तां प्र॒जाप॑तिः प्रथ॒मां चि॑तिमपश्यत् तामुपा॑धत् तद्वि॒यम॑भवत् तं वि॒श्वकर्मा॑ऽब्रवी॒दुप॑ त्वाऽऽया॒नीति॑ नेह लो॒कोऽस्ती॑त्य - [] 19

TS 5.7.5.4

-ब्रवी॒थ स ए॒तां द्वितीयां॑ चि॒तिम॑पश्यत् तामुपा॑धत् तदन्तरि॑क्षमभव॒थ स य॒ज्ञः प्र॒जाप॑तिमब्रवी॒दुप॑
त्वाऽऽया॒नीति॑ नेह लो॒कोऽस्तीत्य॑ब्रवी॒थ स वि॒श्वक॑र्माण-मब्रवी॒दुप॑ त्वाऽऽया॒नीति॑ केन॑ मो॒पैष्य॑सीति॒
दिश्या॑भिरित्य॑ब्रवीत् तं दिश्या॑भिरु॒पैत् ता उपा॑धत् ता दिशो॑ - [] 20

TS 5.7.5.5

ऽभव॑न्थ स पर॑मे॒ष्ठी प्र॒जाप॑तिमब्रवी॒दुप॑ त्वाऽऽया॒नीति॑ नेह लो॒कोऽस्तीत्य॑ब्रवी॒थ स वि॒श्वक॑र्माणं च
य॒ज्ञं चा॑ब्रवी॒दुप॑ वा॒मा ऽया॒नीति॑ नेह लो॒कोऽस्तीत्य॑ब्रूताः स ए॒तां तृतीयां॑ चि॒तिम॑पश्यत् तामुपा॑धत्
तदुसा॑वभव॒थ स आ॑दित्यः प्र॒जाप॑ति-मब्रवी॒दुप॑ त्वा - [] 21

TS 5.7.5.6

ऽऽया॒नीति॑ नेह लो॒कोऽस्तीत्य॑ब्रवी॒थ स वि॒श्वक॑र्माणं च य॒ज्ञं चा॑ब्रवी॒दुप॑ वा॒माऽया॒नीति॑ नेह लो॒को-
"ऽस्तीत्य॑ब्रूताः स पर॑मे॒ष्ठिन॑मब्रवी॒दुप॑ त्वाऽऽया॒नीति॑ केन॑ मो॒पैष्य॑सीति॒ लोकं॑ पृ॒णये॑त्य॑ब्रवीत् तं लोकं॑
पृ॒णयो॑पैत् तस्मा॑दया॒तयाम्नी॑ लोकं पृ॒णाऽया॑तयामा॒ ह्यसा॑ - [] 22

TS 5.7.5.7

-वा॑दित्यस्तानृष॑यो ऽब्रुव॑न्नुप॑ व आ॒ऽया॒मेति॑ केन॑ न उ॒पैष्य॑थेति॒ भूमे॑त्य॑ब्रुवन् तान् द्वाभ्यां॑ चि॒तीभ्या॑-
मुपा॑यन्थ स पञ्च॑चि॒तीकः॑ सम॑पद्यत् य एवं वि॒द्वान॑ग्निं चि॒नुते॑ भूया॑नेव भ॑वत्य॒भीमान् लो॒काञ्ज॑यति
वि॒दुरे॑न दे॒वा अथो॑ ए॒तासा॑मेव दे॒वता॑नाः सायु॑ज्यं गच्छति ॥ 23

(तम॑सा - ऽऽदि॒त्यो - ऽस्तीति॑ - दिश॑ - आ॒दित्यः॑ प्र॒जाप॑तिमब्रवी॒दुप॑ त्वा - ऽसौ - पञ्च॑च-
त्वारि॑श्शच्च) (A5)

TS 5.7.6.1

वयो॑ वा अ॒ग्निर्यद॑ग्नि॒चित् पु॒क्षिणो॑ऽश्नी॒यात् तमे॒वाग्नि॑म॒द्यादा॒र्तिमा॑च्छे॒थ स॑व॒त्सरं॑ व्र॒तं च॑रेथ स॑व॒त्सरः॑

हि व्रतं नातिं पशुर्वा एष यदग्निर्हिनस्ति खलु वै तं पशुर्य एनं पुरस्तात् प्रत्यञ्चमुपचरति तस्मात्
पश्चात् प्राडुपचर्य आत्मनोऽहिंसायै तेजोऽसि तेजो मे यच्छ पृथिवीं यच्छ - [] 24

TS 5.7.6.2

पृथिव्यै मां पाहि ज्योतिरसि ज्योतिर्मे यच्छान्तरिक्षं यच्छान्तरिक्षान्मा पाहि सुवरसि सुवर्मे यच्छ
दिवं यच्छ दिवो मां पाहीत्याहेताभिर्वा इमे लोका विधृता यदेता उपदधात्येषां लोकानां विधृत्यै
स्वयमातृणा उपधाय हिरण्येष्टका उपदधातीमे वै लोकाः स्वयमातृणा ज्योतिरुहिरण्यं यथ स्व-
यमातृणा उपधाय - [] 25

TS 5.7.6.3

हिरण्येष्टका उपदधाती-मानेवैताभिर्-लोका-ज्ज्योतिष्मतः कुरुतेऽथो एताभिरेवास्मा इमे लोकाः प्र
भान्ति यास्ते अग्ने सूर्ये रुचं उद्यतो दिवमातृन्वन्ति रश्मिभिः । ताभिः सर्वाभी रुचे जनाय
नस्कृधि ॥ या वो देवाः सूर्ये रुचो गोष्वश्वेषु या रुचः । इन्द्राग्नी ताभिः सर्वाभी रुचं नो धत्त
बृहस्पते ॥ रुचन्नो धेहि - [] 26

TS 5.7.6.4

ब्राह्मणेषु रुचः राजसु नस्कृधि । रुचं विश्वेषु शूद्रेषु मयि धेहि रुचा रुचं ॥ द्वेधा वा अग्निं
चिक्वानस्य यश इन्द्रियं गच्छत्यग्निं वा चितमीजानं वा यदेता आहुतीर्जुहोत्यात्मन्नेव यश इन्द्रियं
धत्त ईश्वरो वा एष आर्तिमार्तोऽग्निं चिन्वन्नधि क्रामति तत्त्वां यामि ब्रह्मणा वन्दमान इति वारु-
ण्यर्चा - [] 27

TS 5.7.6.5

जुहुयाच्छान्तिरेवैषा ऽग्नेर्गुप्तिरात्मनो हविष्कृतो वा एष योऽग्निं चिनुते यथा वै हविः स्कन्दत्येवं वा
एष स्कन्दति योऽग्निं चित्वा स्त्रियमुपैति मैत्रावरुण्याऽऽमिक्षया यजेत मैत्रावरुणतां-मेवोपैत्यात्मनो

ऽस्कन्दाय॒ यो वा अ॒ग्निमृ॑तु॒स्थां वे॒दुर्तु॒र्ऋ॒तुर॒स्मै क॒ल्प॑मान॒ एति॒ प्रत्ये॒व ति॑ष्ठति॒ संव॑त्स॒रो वा अ॒ग्निर्
- [] 28

TS 5.7.6.6

ऋ॒तु॒स्थास्त॑स्य॒ वस॑न्तः शिरो॑ ग्री॒ष्मो दक्षि॑णः प॒क्षो व॒रु॒षाः पु॒च्छ॑ शर॒दुत्तरः॑ प॒क्षो हे॑म॒न्तो म॒द्ध्यं
पूर्व॑प॒क्षा-श्चित॑योऽपर॑प॒क्षाः पुरी॑ष-महो॒रात्रा॑णीष्ट॒का ए॒ष वा अ॒ग्निर्ऋ॒तु॒स्था य॒ एवं वे॒दुर्तु॒र्ऋ॒तुर॒स्मै
क॒ल्प॑मान॒ एति॒ प्रत्ये॒व ति॑ष्ठति॒ प्रजा॑प॒तिर्वा ए॒तं ज्यैष्ठ्य॑कामो॒ न्य॑धत्त॒ ततो॒ वै स ज्यैष्ठ्य॑मगच्छ॒द्य एवं
वि॒द्वान॒ग्निं चि॑नुते () ज्यैष्ठ्य॑मे॒व ग॑च्छति ॥ 29

(पृ॒थि॒र्वीं य॑च्छ - यथ॒ स्व॑यमातृ॒ण्णा उ॑प॒धाय॑ - धे॒ह्यु - चा - ग्नि - श्चि॑नुते - त्रीणि॑ च) (A6)

TS 5.7.7.1

यदा॑कू॒ताथ॒ सम॑सु॒स्रोद्धृ॑दो वा॒ मन॑सो वा॒ संभृ॑तं चक्षु॒षो वा । तम॑नु॒ प्रेहि॑ सु॒कृत॑स्य॒ लोकं॑ यत्र॒ षयः॑
प्रथ॑म॒जा ये पु॑रा॒णाः ॥ ए॒तं सं॑ध॒स्थं परि॑ ते द॒दामि॑ यमा॒वहा॑च्छे॒वधिं॑ जा॒तवे॑दाः । अ॒न्वाग॑न्ता
यु॒ष्पति॑र्वो॒ अत्र॑ तं स्म॑ जानीत॒ पर॑मे व्यो॒मन् ॥ जा॒नीता॑दे॒नं पर॑मे व्यो॒मन् दे॒वाः स॑ध॒स्था वि॒द
रूप॑म॒स्य । यदा॑गच्छा॒त् - [] 30

TS 5.7.7.2

पृ॒थिभि॑र्दे॒व्याना॑रि॒ष्टापूर्ते॑ कृ॒णु॒तादा॑वि॒रस्मै॑ ॥ सं प्र॒ च्य॑वद्ध॒मनु॑ सं प्र॒ या॒ताग्ने॑ पृथो॒ दे॒व्याना॑न् कृ॒णु॒द्धं
। अ॒स्मिन्थ॒ सु॒ध॒स्थे अ॒द्भ्युत्तर॑स्मिन् विश्वे॑ दे॒वा यज॑मानश्च सीदत ॥ प्र॒स्त॒रेण॑ परि॒धिना॑ सु॒चा वे॒द्यां
च ब॒रु॒हिषा॑ । ऋ॒चेमं॑ य॒ज्ञं नो॑ वह॒ सुव॑र्दे॒वेषु॑ गन्त॑वे ॥ यद्वि॑ष्टं॒ यत् प॑रा॒दानं॑ यद्दत्तं॒ या च॒ दक्षि॑णा
। त - [] 31

TS 5.7.7.3

-दुग्निर्वैश्वकर्मणः सुवर्देवेषु नो दधत् ॥येना सहस्रं वहसि येनाग्रे सर्ववेदसं । तेनेमं यज्ञं नो वह सुवर्देवेषु गन्तवे ॥येनाग्रे दक्षिणा युक्ता यज्ञं वहन्त्यृत्विजः । तेनेमं यज्ञं नो वह सुवर्देवेषु गन्तवे ॥येनाग्रे सुकृतः पथा मधोर्द्धारा व्यानशुः । तेनेमं यज्ञं नो वह सुवर्देवेषु गन्तवे () ॥यत्र धारा अनपेता मधोर्धृतस्य च याः । तदुग्निर्वैश्वकर्मणः सुवर्देवेषु नो दधत् ॥ 32

(आगच्छात् - त - द्वयानशु स्तेनेमं यज्ञं नो वह सुवर्देवेषु गन्तवे - चतुर्दश च) (A7)

TS 5.7.8.1

यास्ते अग्रे समिधो यानि धाम या जिह्वा जातवेदो यो अर्चिः । ये ते अग्रे मेडयो य इन्दवस्ते- भिरात्मानं चिनुहि प्रजानन् ॥उथ्सन्नयज्ञो वा एष यदुग्निः किं वाऽहैतस्य क्रियते किं वा न यद्वा अद्भ्युरग्रेऽश्विनवन्नन्तरेत्यात्मनो वै तदुन्तरेति यास्ते अग्रे समिधो यानि - [] 33

TS 5.7.8.2

धामेत्याहैषा वा अग्रेः स्वयं चितिरुग्निरेव तदुग्निं चिनोति नाद्भ्युरात्मनोऽन्तरेति चतस्र आशाः प्रचरन्त्वग्रय इमं नो यज्ञं नयतु प्रजानन् । घृतं पिन्वन्नजरं सुवीरं ब्रह्मं समिद्-भंवत्याहुतीनां ॥सुवर्गाय वा एष लोकायोप धीयते यत् कूर्मश्चतस्र आशाः प्र चरन्त्वग्रय इत्याह - [] 34

TS 5.7.8.3

दिश एवैतेन प्र जानातीमं नो यज्ञं नयतु प्रजानन्नित्याह सुवर्गस्य लोकस्याभिनीत्यै ब्रह्मं समिद्-भंवत्याहुतीना-मित्याह ब्रह्मणा वै देवाः सुवर्गं लोकमायन् यद्-ब्रह्मण्वत्योपदधाति ब्रह्मणैव तद्-यजमानः सुवर्गं लोकमेति प्रजापतिर्वा एष यदुग्निस्तस्य प्रजाः पशवः छन्दांसि रूपं सर्वान् वर्णानिष्टकानां () कुर्याद् रूपेणैव प्रजां पशून् छन्दांस्यव रुन्धेऽथौ प्रजाभ्य एवैनं पशुभ्यः छन्दोभ्यो ऽवरुद्धय चिनुते ॥ 35

(यान्य - ग्रय इत्याहे - ष्टकानां - षोडश च) (A8)

TS 5.7.9.1

मयिं गृह्णाम्यग्रे अग्निः रायस्पोषाय सुप्रजास्त्वाय सुवीर्याय । मयिं प्रजां मयि वर्चो दधाम्यरिष्टाः
स्याम तनुवां सुवीराः ॥ यो नो अग्निः पितरो हृस्वन्तरमर्त्यो मर्त्याः आविवेश । तमात्मन् परि
गृह्णीमहे वयं मा सो अस्माः अवहाय परां गात् ॥ यदद्वर्युरात्मन्नग्निम-गृहीत्वाऽग्निं चिनुयाद्योऽस्य
स्वोऽग्निस्तमपि - [] 36

TS 5.7.9.2

यजमानाय चिनुयादग्निं खलु वै पशवोऽनूपं तिष्ठन्तेऽपक्रामुका अस्मात् पशवः स्युर्मयि गृह्णाम्यग्रे
अग्निमित्याहाऽऽत्मन्नेव स्वमग्निं दाधार नास्मात् पशवोऽपं क्रामन्ति ब्रह्मवादिनो वदन्ति यन्मृ-
च्चाऽऽपश्चाग्नेरनाद्यमथ कस्मान्मृदा चाद्भिश्चाग्निश्चीयत इति यदद्भिः संयौ - [] 37

TS 5.7.9.3

-त्यापो वै सर्वा देवता देवताभिरेवैनः सः सृजति यन्मृदा चिनोतीयं वा अग्निर्वैश्वानरोऽग्निनैव तदग्निं
चिनोति ब्रह्मवादिनो वदन्ति यन्मृदा चाद्भिश्चाग्निश्चीयतेऽथ कस्मादग्निरुच्यत इति यच्छन्दाभि-
श्चिनोत्यग्नयो वै छन्दांसि तस्मादग्निरुच्यतेऽथो इयं वा अग्निर्वैश्वानरो य - [] 38

TS 5.7.9.4

-न्मृदा चिनोति तस्मादग्निरुच्यते हिरण्येष्टका उपं दधाति ज्योतिर्वै हिरण्यं ज्योतिरेवाऽस्मिन् दधा-
त्यथो तेजो वै हिरण्यं तेज एवाऽऽत्मन् धत्ते यो वा अग्निः सर्वतोमुखं चिनुते सर्वासु प्रजास्वन्नमत्ति
सर्वा दिशोऽभि जयति गायत्रीं पुरस्तादुपं दधाति त्रिष्टुभं दक्षिणतो जगतीं पश्चादनुष्टुभमुत्तरतः पङ्क्तिं
मद्ध्यं एष वा () अग्निः सर्वतोमुखस्तं य एवं विद्वाश्चिनुते सर्वासु प्रजास्वन्नमत्ति सर्वा दिशोऽभि
जयत्यथो दिश्येव दिशं प्र वयति तस्माद्-दिशि दिक् प्रोता ॥ 39

(अपि-संयौति-वैश्वानरो य-देष वै-पञ्चविंशतिश्च) (A9)

TS 5.7.10.1

प्रजापतिरग्निमंसृजत् सौऽस्मात् सृष्टः प्राङ् प्राऽ*द्रवत् तस्मा अश्वं प्रत्यास्यथ स दक्षिणाऽऽवर्तत् तस्मै वृष्णिं प्रत्यास्यथ स प्रत्यङ्वाऽवर्तत् तस्मा ऋषभं प्रत्यास्यथ स उदङ्वाऽवर्तत् तस्मै ब्रुस्तं प्रत्यास्यथ स ऊर्द्ध्वोऽद्रवत् तस्मै पुरुषं प्रत्यास्यद्यत् पशुशीर्षाण्युपदधाति सर्वत एवैन - [] 40

TS 5.7.10.2

मवरुद्धयं चिनुत एता वै प्राणभृत-श्चक्षुष्मतीरिष्टका यत् पशुशीर्षाणि यत् पशुशीर्षाण्युपदधाति ताभिरेव यजमानोऽमुष्मिन् लोके प्राणित्यथो ताभिरेवास्मा इमे लोकाः प्र भान्ति मृदाऽभिलिप्योप दधाति मेद्व्यत्वाय पशुर्वा एष यदग्निरन्नं पशवं एष खलु वा अग्निर्यत् पशुशीर्षाणि यं कामयेत् कनीयोऽस्यान्नं - [] 41

TS 5.7.10.3

स्यादिति संतरां तस्य पशुशीर्षाण्युप दद्व्यात् कनीय एवास्यान्नं भवति यं कामयेत् समावदु-स्यान्नं स्यादिति मद्व्यतस्तस्योप दद्व्यात् समाव-देवास्यान्नं भवति यं कामयेत् भूयोऽस्याऽन्नं स्यादित्यन्तेषु तस्य व्युदूहोप दद्व्यादन्त एवास्मा अन्नमव रुन्धे भूयोऽस्यान्नं भवति () ॥ 42

(एन- मस्यान्नं - भूयोऽस्याऽन्नं भवति) (A10)

TS 5.7.11.1

स्तेगान् दष्ट्राभ्यां मण्डूकान् जम्भेभिरादकां-खादेनोर्जं सः सूदेना*ऽरण्यं जांबीलेन मृदं ब्रुस्वेभिः शर्कराभिरवकांमवकाभिः शर्करामुत्सादेन जिह्वामवक्रन्देन तालुः सरस्वतीं जिह्वग्रेण ॥ 43

(स्तेगान् - द्वाविंशतिः) (A11)

TS 5.7.12.1

वाज॑ ह॒नू॒भ्याम॑प॒ आ॒स्ये॑नाऽऽ*दि॒त्या-ज्छ॑मश्रु॒भि-रु॒पया॑म-म॒धरे॑णोष्ठे॒न॒ सदु॑त्तरे॒णान्त॑रेणा-नू॒का॒शं प्रे-
का॒शेन॑ बाह्य॑ स्तनयितुं निर्बा॒धेन॑ सूर्या॒ग्नी चक्षु॑भ्यां वि॒द्युतौ॑ क॒नान॑काभ्याम॒शनिं॑ म॒स्तिष्के॑ण॒ बलं॑
म॒ज्जभिः॑ ॥ 44

(वाजं पञ्चविंशतिः) (A12)

TS 5.7.13.1

कूर्मा॑-ज्छ॒फैर॑च्छला॒भिः क॒पिञ्ज॑ला॒न्थसाम्॑ कु॒ष्ठिका॑भिर्ज॒वं जङ्घा॑भिर॒गदं॑ जा॒नुभ्यां॑ वी॒र्यं॑ कु॒हाभ्यां॑ भु॒यं प्रे-
चा॒लाभ्यां॑ गुहो॑प॒क्षाभ्या॑-म॒श्विना॑वः सौ॒भ्याम॑दि॒तिः शी॒र्ष्णा निर॑रु॒तिं निजा॑ल्मकेन शी॒र्ष्णा ॥ 45

(कूर्मान्-त्रयोविंशतिः) (A13)

TS 5.7.14.1

यो॒क्त्रं गृ॒द्धाभि॑र्यु॒गमान॑तेन चित्तं म॒न्याभिः॑ संक्रो॒शान् प्रा॒णैः प्रे॒का॒शेन॑ त्वचं॑ परा॒का॒शेना॑न्तरां म॒शका॑न्
के॒शैरिन्द्र॑ स्व॒पसा॑ वहे॒न् बृ॒हस्प॑तिः शकु॒निसा॑दे॒न् रथ॑मु॒ष्णिहा॑भिः ॥ 46

(योक्त्र - मेकविंशतिः) (A14)

TS 5.7.15.1

मि॒त्रावरु॑णौ श्रोणी॒भ्यामिन्द्रा॑ग्नी शि॒खण्डा॑भ्या॒मिन्द्रा॑बृ॒हस्प॑ती उ॒रुभ्या॑मिन्द्रा॒विष्णू॑ अ॒ष्टीव॑द्भ्याः सवि॒-

5.7 पञ्चमकाण्डे सप्तमः प्रश्नः-उपानुवाक्यावशिष्टकर्मनिरूपणं <https://www.vedavms.in> 110

तारं पुच्छेन गन्धर्वाञ्छेपेना-फसरसो मुष्काभ्यां पवमानं पायुनां पवित्रं पोत्राभ्यामाक्रमणं स्थूराभ्यां
प्रतिक्रमणं कुष्ठाभ्यां ॥ 47

(मित्रावरुणौ - द्वाविंशतिः) (A15)

TS 5.7.16.1

इन्द्रस्य क्रोडो ऽदित्यै पाजस्यं दिशां जत्रवो जीमूतान् हृदयौपशाभ्यामन्तरिक्षं पुरितता नभ उदु-
र्येणेन्द्राणीं प्लीहा वल्मीकान् क्लोम्ना गिरीन् प्लाशिभिः समुद्रमुदरेण वैश्वानरं भस्मना ॥ 48

(इन्द्रस्य - द्वाविंशतिः) (A16)

TS 5.7.17.1

पूष्णो वनिष्ठुरेन्धाहेः स्थूरगुदा सर्पान् गुदाभिर ऋतून् पृष्ठीभिर्दिवं पृष्ठेन वसूनां प्रथमा कीकसा
रुद्राणां द्वितीया ऽऽदित्यानां तृतीया ऽङ्गिरसां चतुर्थी साद्व्यानां पञ्चमी विश्वेषां देवानां षष्ठी ॥
49

(पूष्ण - श्वतुर्विंशतिः) (A17)

TS 5.7.18.1

ओजो ग्रीवाभिर-निर ऋतिमस्थभिरिन्द्रं स्वपसा वहेन रुद्रस्य विचलः स्कन्धो ऽहोरात्रयोर्द्वितीयो
ऽर्द्धमासानां तृतीयो मासां चतुर्थ ऋतूनां पञ्चमः सवत्सरस्य षष्ठः ॥ 50

(ओजो - विंशतिः) (A18)

TS 5.7.19.1

आ॒न॒न्दं न॒न्द॒थु॒ना॒ का॒मं प्र॒त्या॒सा॒भ्यां भ॒यः शि॒न्ती॒म॒भ्यां प्र॒शिषं॑ प्र॒शा॒सा॒भ्याः॑ सू॒र्या॒च॒न्द्र॒मसौ॑ वृ॒क्या॑-
भ्याः॑ श्यामशब॒लौ म॒त॒स्त्रा॒भ्यां व्यु॑ष्टिः रू॒पेण॑ नि॒म्बु॒क्ति॒मरू॑पेण ॥ 51

(आ॒न॒न्दः - षोड॑श) (A19)

TS 5.7.20.1

अ॒ह॒र्मा॑ऽसे॒न रा॒त्रिं पी॒व॒सा॒ऽपो यू॒षेण॑ घृ॒तः र॒से॒न श्या॑व॒स॒या दू॒षी॒का॒भिर्ह॑र्दु॒नि॒म॒श्रु॒भिः पृ॒ष्वा दि॒वः॑
रू॒पेण॑ नक्ष॒त्राणि॑ प्र॒ति॒रू॒पेण॑ पृथि॒वीं च॒र्मणा॑ छ॒वीं छ॒व्यो पा॒कृ॒ताय॑ स्वा॒हा ऽऽल॑ब्धाय॒ स्वाहा॑ हु॒ताय॑
स्वाहा॑ ॥ 52

(अ॒ह॒र् - ष्टा॒वि॒ंश॒तिः) (A20)

TS 5.7.21.1

अ॒ग्नेः प॑क्ष॒तिः सर॑स्व॒त्यै नि॑प॒क्ष॒तिः सोम॑स्य तृ॒तीया॒ऽपां च॑तु॒र्थ्योष॑धी॒नां पञ्च॑मी स॒व॒त्स॒रस्य॑ ष॒ष्ठी
म॒रु॒ताः स॒प्त॒मी बृ॒ह॒स्प॒तेर॑ष्ट॒मी मि॒त्रस्य॑ न॒व॒मी व॒रु॑णस्य द॒श॒मीन्द्र॑स्यैकाद॒शी वि॒श्वेषां॑ दे॒वानां॑ द्वा॒द॒शी
द्या॒वापृ॑थि॒व्योः पा॒र्श्व॒य॒मस्य॑ पा॒टूरः ॥ 53

(अ॒ग्ने॒-रे॒का॒न्न त्रि॑ंश॒त) (A21)

TS 5.7.22.1

वा॒योः प॑क्ष॒तिः सर॑स्व॒तो नि॑प॒क्ष॒तिश्च॒न्द्रम॑स॒स्तृ॒तीया॒ नक्ष॑त्राणां चतु॒र्थी स॑वि॒तुः प॑ञ्च॒मी रु॒द्रस्य॑ ष॒ष्ठी
स॒र्पा॒णाः स॒प्त॒म्य॒र्य॒म्णोऽष्ट॑मी त्वष्टु॒र्न॒व॒मी धा॒तुर्द॑श॒मीन्द्रा॑ण्या ए॒काद॑श्यदि॒त्यै द्वा॒द॒शी द्या॒वापृ॑थि॒व्योः
पा॒र्श्व॒य॒म्यै पा॒टूरः ॥ 54

(वायो - रष्टाविंशतिः) (A22)

TS 5.7.23.1

पन्था॑मनू॒वृग्भ्या॑ः संत॑तिः॒ स्त्राव॑न्त्या॒भ्याः॒ शुका॑न् पि॒त्तेन॑ हरि॒माणं॑ य॒क्रा हली॑क्ष्णान् पापवा॒तेन॑ कू॒रमा॒
ञ्छक॑भिः शव॒र्तानू॑व॒द्धये॒न शुनो॑ वि॒शस॑नेन सर्पा॒न् लो॑हितग॒न्धेन॒ वया॑सि प॒क्कग॑न्धेन पि॒पीलि॑काः
प्र॒शादे॑न ॥ 55

(पन्थां - द्वाविंशतिः) (A23)

TS 5.7.24.1

क्रमै॑रत्य॒क्रीद्वा॒जी विश्वै॑र्दे॒वैर्य॑ज्ञियैः सँवि॒दानः॑ । स नो॑ नय सु॒कृत॑स्य॒ लोकं॑ तस्य॒ ते व॒यः स्व॒धया॑
मदे॑म ॥ 56

(क्रमै - रष्टादश) (A24)

TS 5.7.25.1

द्यौस्ते॑ पृ॒ष्ठं पृ॒थिवी॑ सु॒धस्थ॑मा॒त्मान्तरि॑क्षः॒ समु॒द्रो योनिः॑ सूर्य॒स्ते चक्षु॑र्वा॒तः प्रा॒णश्च॒न्द्रमाः॑ श्रोत्रं॒ मा॒
साँश्चा॑र्द्धमा॒साश्च॑ प॒र्वाण्यु॑तवो॒ज्ज्ञानि॑ सँव॒त्सरो॑ म॒हिमा ॥ 57

(द्यौ - पञ्चविंशतिः) (A25)

TS 5.7.26.1

अ॒ग्निः प॒शुरा॑सीत् तेना॒यज॑न्त॒ स ए॒तं लो॒कम॑जय॒द्यस्मि॑न्न॒ग्निः स ते॑ लो॒कस्तं॑ जै॒ष्यस्य॑थाव॒ जिघ्र

5.7 पञ्चमकाण्डे सप्तमः प्रश्नः-उपानुवाक्यावशिष्टकर्मनिरूपणं <https://www.vedavms.in> 113

वा॒युः प॒शुरा॑सीत् तेना॑यजन्त॒ स ए॒तं लो॒कम॑जयद्-यस्मिन् वा॒युः स ते॑ लो॒कस्तस्मा॑त् त्वा॒ऽन्तरै॑ष्यामि॒
यदि॑ नाव॒जिघ्र॑स्यादित्यः प॒शुरा॑सीत् तेना॑यजन्त॒ स ए॒तं लो॒कम॑जयद् यस्मिन् -()-न्नादित्यः स ते॑
लो॒कस्तं जै॑ष्यसि॒ यद्य॑व॒जिघ्र॑सि ॥ 58

(यस्मिन् - ऋष्टौ च) (A26)

praSna korvai with starting padams of 1 to 26 anuvAkams :-

(यो वा अय॑थादेवत् - न्त्वाम॑ग्न - इन्द्र॑स्य - चित्ति॑ - यथा॑ वै - वयो॑ वै - यदा॑कू॒ताद् - यास्ते॑
अग्ने॑ - मयि॑ गृह्णामि - प्र॒जाप॑तिः सोऽस्मा॑त् - स्ते॒गान् - वाजं॑ - कूर्मान् - यो॒क्रं - मि॒त्रावरु॑णा
- विन्द्र॑स्य - पू॒ष्ण - ओजं॑ - आन॒न्द - महं॑ - र॒ग्ने - र्वा॒योः - पन्था॑ - क्र॒मै - द्यौ॑स्ते - ऽग्निः
प॒शुरा॑सीत् - षड्विं॑शतिः)

korvai with starting padams of 1, 11, 21 series of pa jcAtis :-

(यो वा - ए॒वाऽऽहु॑ति - म॒भ॒वन् - प॒थिभि॑ - र॒व॒रु॒ध्या - ऽऽन॑न्द - म॒ष्टौ पञ्च॑शत्)

first and last padam of seventh praSnam of 5th kANDam :-

(यो वा अय॑थादेवत् - यद्य॑व॒जिघ्र॑सि)

॥ हरिः ॐ ॥ ॥ कृष्ण यजुर्वेदीय तैत्तिरीय संहितायां पञ्चमकाण्डे सप्तमः प्रश्नः समाप्तः ॥

॥ इति पञ्चमं काण्डं ॥ = = = = =